

To tekepo Lukaye hogugu Luka

Luka booka goo eyo bei

Odoo Luka hagee Yu dele poogoo odoo osoloso Yesuwo hamamee dili odoonee. Esino yo melesee neli odoo badolone o odoo Poloye Godeeyo to takomo sileeme yibolosee silee. Lukaye goo toowa booka hamapoo hogugu ee egeesee moloso. Goo ee, Yesu Kelisoye hedebe Yu odoono pidilame ka sibile. Esino yayo Yu odoo sabolo osoloso mipoo toowa hamapoo debeli odoo susuga sabolo pidilame ka simi. Osoloso dala ma kulodu egee do sabolo osoloso goohela ma kulodu egee do sabolo pidilame ka simi. Osoloso Yesuye odoo susuga mapoo eligimo silee goo ee o booka hamapoo hoguguso.

¹⁻² Godeeye ima kulodu tou temelee odoo aboso bei mooloogoo maga goo egee ogoloso diba see Godeeyo tou talame, odoo ma kulodu goo egee takomo silesibilame bei mooloogooso. Diayo egee takomo silesibo goo ee iba olo duso. Esemee goo tei duluga odoo sabolo osoloso goo tei egei odoo sabolo oso taka duloso, diayo goo ee hoguguso. ³⁻⁴ Esino goo susuga bei mooloogoo maga ayo medee gooleedooga, ayo to hagee see medee ka hoguga. Esiga Tiyopoles wiligi odoo hu toowa too, nayo du goo ee medee tei goodoo dalame, ayo namapoo to hogugu hagee ka teneeso.

Yonee odoo howo sauwidili soomagalai goo ee yebugu

⁵ Helodeeye Yudiya mi mapoo wiligi toboloso badebei beame omapoo, Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo hee badebeiso, o hu Sekalaya. Yo Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo mooloogoodoo hee Abiyayo mooloogoodoo ma kulodu badebeiso. Osoloso osobowo hu Elisabet, obakadio Elonowo soosoo. ⁶ Sekalaya dio Elisabet dio Godeeyo howo woola mapoo tekepo doloso dobolone, Godeeye kokodo taka to sabolo osoloso yayo tei magoo goo ee medee dodolone debeiso. ⁷ Esino diba holo soomagelega debeiso. Bei, Elisabet yo sobo deme toba, osoloso sobo adaga poloso badebei. Osoloso Sekalaya onosee olo adaga poloso badebei.

⁸ Beame heeso Sekalaya o mooloogoodoo oso tou talai beame simiso. Esemé Sekalayaye Yu odoo dia tei moso mapoo peleso Godeeyo howo woola tobodulone tou temeleeeso. ⁹ Osoloso Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo oso dima kulodu odoo hee hesilame diayo yo odoo hu ma ee kobumeleso Sekalaya hesiaso. Esemé diayo Sekalaya yo Godeeyo tei moso ma kulodu sisigagili medee tekepo Godee mapoo gigalagalame hesiaso. Esemé Sekalayaye Yu odoowo tei moso mapoo peleso sisigagili medee tekepo gigalegemeleeeso. ¹⁰ Esemé yayo sisigagili medee tekepo gigalogomolome, odoo susuga oso tei moso pee mapoo dobolone dokodoo takemeleeeso.

¹¹ Sekalaya yo tei moso ma kulodu osee bado-boome, Godeeyo momaiye oso sisigagili medee tekepo gigaligili dosulu deedeé dokolo mapoo

peledoboloso tebidiso. ¹² Esemе Sekalayaye momaiye ogoloso dio dulone diya ebiaso. ¹³ Esino Godeeyo momaiye oso yimapoo egeesee takaso, “Sekalaya, no haga na ebi! Nayo dokodoo taka Godeeye olo duso. Nosobo Elisabet koowasi moodooloso giso holo soomagalaiso. Eseega nayo holope o hu Yonee hedi. ¹⁴ Yayo namapoo goomoga tosilileiso. Osoloso yo soomagooga, odoosuga oso goomogalaiso. ¹⁵ Bei, yayo Godeeyo howo woola hu toowa tolosobadalaiso. Osoloso yo yugune nalaime. Esino oweeye yo soomagoo maga bei mooloogoloso Dio Tei oso kitulugu sabolobadalaiso. ¹⁶ Osoloso yayo Isalael odoosetobu dibada wiligi odoos Godee mapoo gilimado sibileiso. ¹⁷ Yo Ilayaye kitulugu sabolobadebei egeesi masi badolone, Lodeeye sibilei mologa daga malalo yayo sibileiso. Osoloso yayo odoosuga Lodeeye egee sibo goomapoo mopoodoo dolone dobolone, ma dio sabolo owolo dio sabolo mesie goomapoo gilimado sibileiso. Osoloso yayo Godeeyo to mapoo koo mesimosilesibili odoodia googoolee ee see Godeeyo howo woola tekepo gootalame dia googoolee su wudileiso.”

¹⁸ Esino Sekalayaye Godeeyo momaiye mapoo egeesee takaso, “Ayo ogoogoo ogoloso nayo egee takoo goomapoo tei doloso ka gooleedalaiyo? Bei, a olo giso adaga osoloso mo sobo onosee sobo adaga,” diso.

¹⁹ Godeeyo momaiye oso yimapoo nei egeesee takaso, “Mo hu ee Geibulu. A Godeeyo mudugiyopoo badeli. Ayo namapoo to tekepo hagee takalame, Godeeye a sibeye diso. ²⁰ Esino no dui!

No to kelega poogoloso badalaiso. Bei, nayo mo to mapoo koo tei to. Esiga no to kelega badoga, ayo namapoo taka goo hagooso peledabalai beame tugodoo omapoo ogoloso see to kalaiso,” diso.

²¹ Sekalayaye tei moso ma kulodu badebei diya koodoowoome, odoo aboso peegoo yo bolone dobolone egeesee takaga meleeso, “Yo ogoo goo tamalabele?” diso. ²² Sekalaya tei moso maga gasibilesa, to kelega tobudulone, wulo deeso edidi takaso. Esemé odoo susuga oso goo ee ogoloso gooleedooso, yo tei moso tegei ma kulodu badolone o howo opusomo deme, goo hee egeidoo, diso.

²³ Sekalayaye tei moso ma kulodu tou temelee beame ee koodobuloso, yo see o mi mapoo wedi diso. ²⁴ Osoloso hamamee Sekalayayo osobo Elisabet koowasi moodooloso badolone, a dee tiadoo ma kulodu Elisabeteeye o moso kuloduga peegoo gadile. ²⁵ Osoloso Elisabet eyo nediliyo egeesee gweliso, “Godeeye a pidiso, osoloso ayo deme toboloso badolone odoo howo woola simili goo ee yayo amaga peegoo togobuguso,” deliso.

Yesu soomagalai goo ee yebugu

²⁶⁻²⁷ Elisabet koowasi moodooloso badebei a 6 poogoloso badoboome, Godeeye o momaiye Geibulu sobo obuo Meli mapoo meiyé, diso. Meli yo Gelili mi toowa ma kulodu Nasalet mi pepooko mapoo badeli. Esino odoo hee Meli hulame badebeiso, o hu Yosep, yo Deibidi dio bala hedebe. ²⁸ Osoloso Godeeyo momaiye oso meilesa Meli mapoo egeesee takaso, “Emegei, Godeeye sobo no olo hesiaso. Osoloso Godeeye nobolo hodobo badoso,” diso.

²⁹ Meli to hagee duloso goo tiademe, to hageeyo bei diya gooleeso. ³⁰ Esino Godeeyo momaiye oso Meli mapoo to nei egeesee takaso, “Meli, no haga na ebi. Bei, Godeeye namapoo diya goomogoso. ³¹ No koowasi moodooloso giso holo soomagalaiso. Osoloso nayo o hu Yesu hedi. ³² Yo hu toowa toloso badalaiso. Osoloso Godeeyo owolo dalaiso. Osoloso amawe Deibidiye wiligi toboloso badebei goo ee see wiligi odoo Godeeye yimapoo tenelaiso. ³³ Esiga yayo Yekobowo bala ma kulodu wiligi toboloso badalaiso. Osoloso yayo wiligi toboloso badoga hoo pagalai mauwe,” diso.

³⁴ Esemé Meliye Godeeyo momaiye mapoo to nei egeesee takaso, “Goo hagee amapoo egeesee kasee peledabalaiyo? A sobo obuo, esiga giso dia goo a gooleedele,” diso.

³⁵ Esino Godeeyo momaiye oso yimapoo egeesee takaso, “Dio Tei oso namapoo sibileiso, osoloso Godeeye kitulugu oso no gagalaiso. Esiga nayo holope soomagalame egee see tei holo, osoloso yo Godeeyo owolo dalaiso. ³⁶ Esiga no dui! No nemisi Elisabet goolee. Yo sobo adaga poloso badolone deme toboloso badoso diso. Esino yo epedee koowasi badebei a 6 poogooso. ³⁷ Bei, Godeeye goo susuga ee moodolai yo tebia,” diso.

³⁸ Meliye egeesee takaso, “A Godeeyo tou teli sobo. Esiga nayo amapoo taka goo ee amapoo moodolai a goomogo,” diso. Esemé Godeeyo momaiye oso Meli poogoo diso.

Meliye Elisabet agalame di

39-40 Osoloso beeamo omapoo Meli yo mopoodoo doloso Elisabet agalame saga diso. Yo Yudiya esia mapoo peleso, Sekalayaye badebei mi pepooko mapoo peledoboloso, see Sekalayayo mosopoo diso. Yo Sekalayayo mosopoo dileso Elisabet ogoloso emegei di to takaso. ⁴¹ Elisabet Meliye emegei di to taka du domo mapoo holope oso o beliye ma kuloduga dabaso. Osoloso Dio Tei oso Elisabet mapoo sibume, yo kitulugu tooso. ⁴² Esemeyayo to neligidi egeesee takaso, “Sobo susuga ma kulodu Godeeye namapoo diya goomogolone, nama kulodu holope egee bado sabolo yimapoo diya goomogoso. ⁴³ A hu toowa too sobonee. Esino mo Lodeeyo oweeye a agalame simiso. Goo omapoo a diya goomogo. ⁴⁴ Esemeyayo nayo amapoo emegei di to takame, holope mo beliye ma kulodu badebei oso goomogolone dabaso. ⁴⁵ Godeeye namapoo peledabalai goo ee takame duloso tei too maga, Godeeye namapoo goomoga tenelaiso,” diso.

Meliye Godeeyo hu dokodoo poudoolone goomoga tenee

- ⁴⁶ Osoloso Meliye egeesee takaso,
 “Mo sooloo ma kuloduga Godee mapoo goomoga to taka.
⁴⁷ Osoloso mo dio oso mo Godee mo gie badeli pidili mapoo goomogo.
⁴⁸ Bei, yayo o tou teli wuluge sobo a toowa doloso gooleeso.
 Esiga epedee hamaga dulone odoosusuga oso a Godeeye pidi sobo dalaiso.

- 49 Bei, Kitulugu Godeeye amapoo goo toowa abo olo moodooso.
Yo tei.
- 50 Edebeeyo Godee mapoo mesilone doga,
Godeeye sooloo deli goo oso dimapoo kookaiyo osee malaiso.
- 51 Osoloso yayo kitulugu oso goo toowa abo olo moodoogaso.
Osoloso yayo odoo dieso nediliyo tekepo doloso si howeli odoo ee peegoo hasisobuguso.
- 52 Osoloso yayo wiligi odoo tebisa diayo wiligi dalame kitulugu too hu ee peegoo tabuguso.
Esino odoo dieso pepooko doloso debeli odoo ee pidilone, diba dokodoo poudooso.
- 53 Osoloso yayo nei mauwe odoo ee bi tekepo oso pidiso.
Esino bi bei odoo ee mosoowe peegoo hasisobuguso.
- 54-55 Osoloso yayo ibada amawe dio sabolo to kitulugu magoo ee dodolone
o to mapoo mesimo silesibili Isalael odoo pidiso.
Esiga yayo sooloo deli goo oso Eibalaham sabolo osoloso amawe dimapoo kookaiyo moloso osee malaiso,” diso.
- 56 Meliye Elisabet dio badebei a bakadio hedebe di poogoloso see o mi mapoo wedi diso.

Yonee odoo howo sauwidili soomagoo

- 57 Elisabet damamee ti beame omapoo, yayo giso holo soomagooso. 58 Godeeye Elisabet mapoo

goo tekepo moodoo maga o soosoo sabolo, osoloso yima koola mapoo debeli odoo sabolo oso goo hagee duloso, goomoga hodobo Elisabet bolo poudooso.

⁵⁹ Osoloso giso holo soomagoloso abaga dino beame 8 mapoo diayo holope o kolo koolame mooloogoodooso. Osoloso diayo holope o hu amamo hu Sekalaya hedilame goomogaso. ⁶⁰ Esino owee Elisabeteeye egeesee takaso, “Haye, o hu Yonee hedilei,” diso. ⁶¹ Esino diayo yimapoo egeesee takaso, “Yonee egee namawe dio eyo hunee,” diso. ⁶² Osoloso diayo see holope eyo ama mapoo o hu odoo ogu hedileiyo doloso deeso edidi takaso. ⁶³ Esem Sekalayaye holope eyo hu magalame odoo susuga mapoo dasogo sabolo homo kolo sabolo yimapoo tenee doloso deeso edidi takaso. Esem yayo holope eyo hu egeesee magooso, o hu Yonee. Esem odoo susuga oso goo hagee ogoloso dio diso. ⁶⁴ Esem epedee omapoo Sekalaya to kelega poogoloso badebei see to kolone Godeeyo hu dokodoo poudoomo sileeso.

⁶⁵ Osoloso mi omapoo debeli odoo oso goo hagee ogoloso ebigaso. Osoloso Yudiya esia mapoo debeli odoo susuga oso goo hagee duloso to kesameleeso. ⁶⁶ Osoloso goo hagee duli odoo oso goolone egeesee woosaso, “Holope hagee odoo kasi masi badobomobele,” diso. Bei, diba egeiso, Godeeye kitulugu oso yibolo molome.

Sekalayaye Godeeyo hu dokodoo poudoolone goomoga tenee

67 Yoneeyo ama Sekalayaye Dio Tei oso kitulugu toloso badolone malalo hoogoo peledabalai Godeeyo to ee yayo malalo egeesee takaso,

68 “Isalael odoos dia wiligi odoos Godeeyo hu dokodoo poude!

Bei, yayo sibilesos os odoos see eyo gili-madalame neisos toosos.

69 Osolosos Godeeyo toos teli odoos Deibidiyo bala ee ma kuloduga gie badeli pidili odoos kitulugu toowa imapoo olos teneesos.

70 Daga hoogoo Godeeyos goo hagees os howos woala todolosos dobolone Godee magas to tolosos kokodos takomos sili odoos oso imapoo olos takasos.

71 Esigas imapoo has teli odoos osolosos imapoo hegili odoos oso kitulugus ee mas kuloduga Godeeyos iba peegoo gilimados dileisos.

72-73 Osolosos Godeeyos ibadas amawes dios sooloo dolone pidileisos disos.

Osolosos yayos Eibalaham dios to kitulugus magos ee osee goolees malaisos disos.

74 Esigas Godeeyos imapoo has teli odoos mas kulodugas gilimadosolos peegoo dileisos, iyos Godeeyos toos tolone dobolone ebias gos mauwes poogolosos dabalames.

75 Esigas iyos debeis mas kulodus Godeeyos howos woalas tekepos dobolone todolone dabalais tekepos.

76 Esinos mos holo, nos odoos susugas oso dokodoo badeli Godee magas to tolosos kokodos takamos sili odoos dalaisos.

Bei, Lodee sibilega badoga, daga malalo nayo dileso yayo sibilei goo mapoo odo mopoodoo dalame gu takala dileiso.

⁷⁷ Nayo o odo gie badeli pidilei goo ee eligileiso. Goo ee dibada goo tokenee hapooga, gie badeli talaiso.

⁷⁸ Godeeye iba sooloo dolone diya goolee moloso. Esiga Kei mi ma dokodooga yayo hudi magoo odo oso mi gie hadobuoga osokoso egee pouno egeese masi imapoo sibileiso.

⁷⁹ Godeeye hudi magoo odo hagooso teli mapoo dili eli omapoo egee do sabolo osoloso neliga ma kulodu egee do odo dimapoo pounileiso.

Osoloso yayo iba gilimado dileiso, Godee sabolo mesie dabalame,” diso.

⁸⁰ Yonee kawulone o dio oso kitulugu sabolo badebeiso. Yo miwe poogoo mi mapoo badoboso beame oso sibume, Isalael odo dimapoo to tekepo takalame simiso.

2

Yesu soomagoo (Matiyu 1:18-25)

¹ Beame omapoo Sisa-Ogastas yayo Loum odo dia wiligi toboloso badolone, odo susuga eyo hu booka mapoo magalame tei magooso. ² Hu tomo di hagee hu telega moloso Kuliniyos yayo Siliya mi mapoo wiligi toboloso badolone daga bei ka mooloogoo. ³ Esem odo susuga dibada midde mapoo dia hu magalame diadeeso.

⁴ Yosep hagee Deibidiyo amawe. Esiga yo Gelili mi ee ma kulodu mi hee Nasalet maga see Yudiya mi mapoo mi hee Betilihem mapoo o hu magalame palaso. Bei, Betilihem mi egee Deibidi o soosoo dibada midee. ⁵ Yo Meli hulame dadagoloso dia hu magalame palaso. Esino Meli yo olo koowasi moodooloso badebeiso. ⁶ Diba Betilihem mi mapoo dileso peledoboloso omapoo doboome, Meli damamee tiso. ⁷ Osoloso yayo holope daga malalo giso holo soomagooso. Holope soomagoloso dugoso tiadoloso gala hu nei nedili moso tegei eyo kulodu howogi masi mapoo tiediso. Bei, odoo soo oso sibilesa tieli moso ee ma kulodu debi mauwe neme.

Sipi be bali odoo oso Yesu soomagoo goo ee du

⁸ Yesu soomagoo gesi omapoo sipi be bali oso Betilihem mi koola mapoo dibada sipi be balagameleeso. ⁹ Esem Godeeyo momaiye oso saga epedee omapoo dimapoo sibilesa peledabaso. Osoloso Godee yayo toowa doloso badeli goo omaga o gadeebugu oso diba teme, diya ebigaso. ¹⁰ Esino momaiye oso dimapoo egeesee takaso, “Niba haga na ebi. Bei, odoo susuga oso goomogalame ayo nimapoo to tekepo ka tosimi. ¹¹ Epei Deibidiyo mi mapoo odoo susuga eyo gie badeli pidilei holope ee soomagooso. Yo Keliso Lodee. ¹² Yo dugoso tiadoloso gala hu nei nedili howogi masi mapoo tiamologa ogoloso gooleedalaiso,” diso.

¹³ Osoloso epedee saga omapoo momaiye mooloogoodoo toowa oso Kei mi maga sibilesa, momaiye daga malalo simi sabolo hodobo

mooloogoodooso. Osoloso momaiye susuga oso Godeeyo hu dokodoo poudoolone egeesee takaso,

¹⁴ “Kei mi ma dokodoo badeli Godee mapoo goomoga poude!

Osoloso mipoo hamapoo Godeeye goomoga odo dimapoo mesie goo oso mele,” diso.

¹⁵ Osoloso momaiye susuga oso diba poogoloso Kei mi ma dokodoo see wedi paladeeso. Esem sipi be bali odo oso dieso nediliyo egeesee takaso, “Iba Betilihem mi mapoo Godeeye imapoo taka goo ee peledaba beleso agalame dimo,” diso.

¹⁶ Esem diba saga dileso egeino, Meli dio Yosep dio holope gala hu nei nedili howogi masi mapoo tiedi molome egeiso. ¹⁷ Osoloso diba dileso holope ogoloso odo abo omapoo debei dimapoo holope eyo goo taka ee takaso. ¹⁸ Esem sipi be bali odo oso holope eyo goo takeme duloso odo susuga diya howoogadooso. ¹⁹ Esino Meli yo goo hagee duloso beame susuga ma kulodu boobado bigilega osee goolee meleeso. ²⁰ Esem sipi be bali odo diba see wedi dulone, diayo du goo sabolo osoloso diayo egei goo sabolo omaga Godee mapoo goomoga toowa poudooso. Bei, diayo egei goo susuga ee momaiyeso taka goo sabolo tebiademe.

Yesu yo tei moso mapoo ido pala

²¹ Osoloso holope soomagoloso abaga dino beame 8 mapoo o kolo kooso. Osoloso yo Yesu hediso. Bei, daga yo Meliyo beliye ma kulodu mauwe mapoo momaiyeso hu hagee olo hediso.

22-24 Meli dio Yosep dio Moseseeye tei magoo ee dodolone Godeeyo howo woola tokenee mauwe dabalame, mopoodo doo beeamo koodobuloso, diayo Yesu idoloso Yolusalem mi mapoo diso. Osoloso diba Yu odoowo tei moso mapoo peleso, diba see Godeeyo howo woola tokenee mauwe dabalame, só bakadio wooloso Godee mapoo teneeso. Bei, Godee o tei magoo oso egeesee takooso, “Niba molo bakadio o, wi pepooko bakadio wooloso amapoo tenee,” deeso. Osoloso diba tei moso tegei mapoo peleso, Yesu see Godee mapoo teneeso. Bei, Godee o tei magoo oso egeesee takooso, “Malalo soologamagoo giso holo susuga Godee mapoo tenee,” deeso.*

25 Beeamo omapoo Yolusalem mi mapoo adaga hee badebeiso, o hu Simiyono. Yo Godeeyo howo woola tekepo doloso badolone, hedebe Godeeno diya goolee sabolo badeliso. Esino yayo Godeeye Isalael odoowo mapoo hegi goo melee ee togobigilame beeamo oso sibilei ee bolone bameleeso. Osoloso Dio Tei oso yibolo badebeiso. 26 Esino yo adaga poloso telega badolone, Godeeye hesia Keliso yo agalai goo ee Dio Tei oso yimapoo olo takaso. 27 Osoloso Dio Tei oso Simiyono yo tei moso tegei mapoo ido diso. Osoloso Meli dio Yosep dio oso tei magoo ee dadalame holope Yesu yo tei moso mapoo ido palaso. 28 Esemo adaga Simiyonoye Yesu ogoloso maduloso Godee mapoo

* **2:22-24:** Yu soboso Moseseeye tei magoo ee dodolone giso holo soomagooga, yo beeamo 40 ee ma kulodu kee koododilega, o moso mapoo obusomo badeliso. Osoloso beeamo oso koodobuuga, see kee koododilame, Yu odoowo dia tei moso mapoo dileso Godee mapoo emegei di bi teneliso.

goomogolone to egeesee takaso,

²⁹ “Godee nayo takolone a Keliso ogoloso ka talai diso.

Esiga epei nee tou teli odoos ayo mesie sabolo talai tekepo.

³⁰⁻³¹ Bei, mo howoso gie badeli pidili odoos ee nayo odoos susuga mapoo tenee a egeiso.

³² Yo gadeebugu, Yu dele poogoo odoos dimapoo Godeeyo goo ee yiligebigilame.

Osoloso yimaga nee Isalael odoos diba dokodoo poudileiso,” diso.

³³ Yesuwo ama dio owee dio Simiyonoye taka to duloso diya howoogadooso. ³⁴ Osoloso Simiyonoye Godeeye diba pidilame takoloso Meli mapoo egeesee takaso, “Godeeye holope hagee hesiaso, Isalael odoos aboso holope hagee gowooga, Godeeye diba pepooko dalame. Osoloso odoos aboso holope hamapoo tei toga, Godeeye diba dokodoo poudileiso. Esiga odoos aboso o goo talai gowoolone yimapoo ha talaiso.

³⁵ Goo egeesee maga dibada sooloo ma kulodu egee molo goo ee woola yiligebigileiso. Osoloso goohele goo oso nee sooloo mapoo kaiyaso heleegee masi halagalaiso,” diso.

³⁶ Osoloso domo omapoo Godee maga to tolosoko kodo takomo sili sobo hee tei moso tegei ma kulodu badebeiso, o hu Ana. Sobo yo o bala Asa. Osoloso amamo hu Panuwel. Yo sobo adaga poloso badebeiso. Yo daga gisoso huloso dugo 7 ma kulodu omobolo badoboso, omo taso. ³⁷ Esemeyayo badebei dugo 84 poogoloso, omapoo yo bau osee badebeiso. Yo beeames susuga tei moso tegei mapoo howo gisimo silone, beeames

sabolo osoloso gesi sabolo Godeeyo hu dokodoo poudoolone nei tei yuloso badolone dokodoo takemeleeso. ³⁸ Osoloso Simiyonoye Meli dio Yosep dio to kesamolome, yo domo omapoo simiso. Yo sibilesa Godee mapoo goomoga to takaso. Osoloso Yolusalem mi eyo hegi goo ee ma kuloduga gilimadoloso peegoo dilame balagamelee odoo dimapoo Yesuwo goo takaso.

³⁹ Yosep dio Meli dio Godeeye taka tei goo susuga tolosa koodobulosa, see Gelili mi ee ma kulodu dia midee Nasalet mapoo wedi diso.

⁴⁰ Osoloso holope oso kitulugu sabolo kawulosa goo goolee medee tekepo yimapoo meleeso. Osoloso Godeeye yo sooloo dolone pidimeleeso.

Yesu yo pepooko mapoo tei moso mapoo peleso badebei

⁴¹ Dugo susuga ma kulodu beame hedebe mapoo Yesuwo owee dio ama dio Yolusalem mapoo Godeeye gababia wo nalame diliso.

⁴² Osoloso dugo hee mapoo diba see gababia wo nalame dime, Yesu yo dibolo diso. Beame domo omaga Yesu o dugo 12. ⁴³ Gababia wo ne beame koodobume, diba see wedi diso.

Esino Yesu yo dibolo dilega, Yolusalem mapoo badebeiso. Yesuye Yolusalem mapoo badebei owee dio ama dio gooleedele. ⁴⁴ Esino ama dio owee dio goolee, Yesu odoo abo sabolo malalo di bele dolone, diba nosee diso. Diba dileso eli domopoo tilame dobolone, diayo dia soosoo ma kulodu osoloso dia odoo ma kulodu Yesu esiaso. ⁴⁵ Diba omapoo Yesu esiameliso koo egeme, see Yolusalem mapoo Yesu esilame wedi diso. ⁴⁶ Osoloso beame bakadio hedebe di

poogoloso hamamee diayo Yesu Yu odo dia tei moso mapoo Yu odoowo tei eligili odo abo sabolo to kolone doboome egeiso. Ee ma kulodu Yesuye tei eligili odo oso eligi goo ee dulone badolone, yayo nei dimapoo woosa demeleeso. ⁴⁷ Osoloso nei tei eligili odo oso woosa to eyo nei dimapoo medee tekepo wedi di duloso, osoloso o goo goolee tekepo ogoloso odo susuga oso diya howoogadooso. ⁴⁸ Yesuwo owee dio ama dio oso Yesuye tei eligili odo sabolo to kolone badoboome ogoloso dio diso. Esemeweewe egeese takaso, “Mo holo, nayo kasalame goo egeese imapoo ka moodoowo? Nama asalo no esiamo silone diya kukuda sabolo sileeso,” diso.

⁴⁹ Esino Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Niyo kasalame a ka esiamo sileeyo? Ayo mo mayo moso mapoo badalai goo ee niba gooleedeleyo?” diso. ⁵⁰ Esino Yesuye taka to eyo bei diba medee kibiya gooleedele.

⁵¹ Osoloso Yesu see dibolo hodobo Nasalet mapoo wedi diso. Osoloso omapoo badolone, dibada to mapoo mesimo sileeso. Esino Meliye goo susuga hagee beame susuga osee goolee sabolo badebeiso. ⁵² Yesu yo kauwulone goo goolee tekepo sabolo kauwaso. Esemeweewe sabolo osoloso odo sabolo oso yimapoo diya goomegeliso.

3

*Yonee odo howo sawidili oso to taka
(Matiyu 3:1-12, Maka 1:1-8, Yonee 1:19-28)*

¹ Taibiliyes-Sisaye Loum wiligi toboloso badebei dugo 15 poogoloso, odo abo hagee bia oso

yima hemi wiligi tebisaloso debeiso. Ponetas-Paileteeye Yudiya mi bameleeso, osoloso Helode-eye Gelili mi bameleeso, osoloso omolo Pilipiye Ituliya mi sabolo Talakonitis mi sabolo bameleeso. Osoloso Lisaniyaseeye Abilene mi bameleeso.

² Osoloso Anas dio Kayapas dio Yu odoo dia tei moso wiligi toboloso debeiso. Beame omapoo Sekalayayo owolo Yonee miwe poogoo mi mapoo badoboome, Godeeye o to yimapoo teneeso.

³ Esemе yayo dileso Yoden howo koola ogolone debeli mi mapoo Godeeyo to takomo silone, odoo susuga mapoo egeesee takomo sileeso, “Nibada tokenee mapoo miligi pialoso howo sawwidige. Eseega Godeeye nibada tokenee hapoloso boobado bigileiso,” dee takameleeso.

⁴ Goo hagee Godee maga to tolosokokodo takomo sili odoo Aisayaye o booka mapoo hogugu to sabolo tobuoso. Bei, yayo o booka mapoo hageesee hoguguso,

“Miwe poogoo mi omaga edebeeyo egeesee idagoo, ‘Lodee yayo sibilei eli moodee, osoloso medee hoodo magee.

⁵ Osoloso mi godobia mologa, omapoo mi abo kuge. Osoloso eli mapoo esia mologa, esia egee gebese. Osoloso eli halaga medee hoodo magee. Osoloso eli tokenee medee moodee.

⁶ Eseega odoo susuga oso gie badeli pidili Godee maga simi agalaiso, diso.”

⁷ Odoo mooloogoodoo Yoneeye diba howo sawwidigilame sibateme, yayo dimapoo egeesee takaso, “Niba hebise, nimapoo odoo agayo

takolone howo sauwidiga goo oso Godeeye kamana egee sibo maga mada piadabalaiso dee ka takana? ⁸ Esiga niyo debei goo maga nibada goo tokenee mapoo tei miligi pia goo ee eligi. Osoloso niba niso nediliyo iba Eibalahameeyo amawe dioga, Godeeye kamana maga mada piadabalaiso dee na goolee. Bei, ayo nimapoo taka. Godee yimapoo kitulugu moloso, yo hagooso see Eibalahameeyo amawe dio palai. ⁹ Esiga kabee homo bei mapoo olo magoo moloso. Esiga homo kaso ko tekepo pelega mologa, homo egee holoso dou mapoo toodalaiso,” diso.

¹⁰ Esemе odoo susuga Yoneeye taka to ee dulo nei egeese takaso, “Egeeseega iba ogoo goo moodoolaisomo?” diso.

¹¹ Esemе Yoneeye nei dimapoo egeese takaso, “Namapoo sedi bakadio mologa, nee odoo sedi me daga, hee yimapoo tenee. Osoloso namapoo nei mologa, nee odoo hee nei me daga, abo yimapoo tenee.”

¹² Osoloso tekisi molee misigeli odoo abo diba nosee howo sauwidigilame sibilesa Yonee mapoo egeese takaso, “Eligili odoo, iba ogoo goo moodoolaisomo?” diso.

¹³ Esemе Yoneeye nei egeese takaso, “Niyo odoo mapoo tekisi molee misigaga, hodio niyo talai ee goolone tekisi molee magalame tobuloso magoo ee na dagapele. Esino hedebe tebia ono odoo mapoo ka misige,” diso.

¹⁴ Osoloso ha teli odoo aboso Yonee mapoo egeese takaso, “Iba nosee ogoo goo moodoolaisomo?” diso.

Eseme Yoneeye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo emegei dia molee heli talame na seesee. Osoloso emegei dia molee heli talame dimaga gamenee goo na takee. Esino hedebe niso tou too eyo nei molee ee tolone goomoga sabolo ka debee,” diso.

¹⁵ Odoosusuga oso Keliso bolone debei mapoo Yoneeye simi ogoloso, diayo goolee yo Keliso bele dee gooleeso. ¹⁶ Eseme nei Yoneeye dimapoo egeesee takaso, “Ayo niba howodeeso sauwidiliso. Esino odoo hee ama hamamee egee sibo yayo kitulugu oso ayo kitulugu dagadi. Esiga ayo o homo beiyopoo gawuloso o homo bi ee pidigilei a tebile. Osoloso yayo Dio Tei nima kulodu tenelaiso. Esino yayo yimapoo tei tele poogoo odoo ee dou mapoo toodalaiso. ¹⁷ Yayo witi wo ko sabolo gelesi sabolo pilame o tou teli bi sabolo mopoodoo doloso badoso. Osoloso witi wo ko ee moso mapoo kukuleiso. Osoloso gelesi dou koo semeli mapoo toodalaiso,” diso. ¹⁸ Yoneeye to tekepo ee eli opusomo opusomo di maga odoo Godee mapoo gilimado sibilame, Godeeyo to tekepo takomo siliso.

¹⁹ Esino Gelili mi eyo wiligi odoo taba Helodeeye goo tokenee tooso. Goo ee omolo osee bado-boome, yayo omolowo osobo Helodiyes peedee huso. Eseme Yoneeye goo hagee ogoloso yimapoo diya takolone o tokenee goo abo sabolo yiligebuguso. ²⁰ Eseme hamamee Helodee komonolone yo tokenee hee toowa tooso. Goo ee yayo Yonee neliga moso ma kulodu husooso.

Yesu howo sauwidi
(Matiyu 3:13-17, Maka 1:9-11)

²¹ Beame Yoneeye odoo howo sauwidigamelee domo mapoo, Yesu yinosee howo sauwidiso. Yesu howo sauwuduloso gasibilesa tobudulone dokodoo takomolome Kei mi osulu yamagooso.

²² Esem Dio Tei oso molo masi pusibilesa yimapoo pubalagaso. Osoloso Kei mi ma dokodooga toso egeese takaso, “No ayo gooma mo holo noso, a namapoo diya goomogo,” diso.

Yesuwo amawe diowo hu
(Matiyu 1:1-17)

²³ Yesu yo dugo 30 domo mapoo badolone, o tou bei mooloogooso. Odoo susuga oso Yosepeeyo owolo gweliso.

Yosep yo Heliyo owolo.

²⁴ Heli yo Matateeyo owolo.

Matat yo Libaiyo owolo.

Libai yo Melkiyo owolo.

Melki yo Yanaiyo owolo.

Yanai yo Yosepeeyo owolo.

²⁵ Yosep yo Matatiyaseeyo owolo.

Matatiyas yo Amoseeyo owolo.

Amos yo Nahumeeyo owolo.

Nahum yo Esliyo owolo.

Esli yo Nagaiyo owolo.

²⁶ Nagai yo Mateeyo owolo.

Matiyu yo Matatiyaseeyo owolo.

Matatiyas yo Semeineeyo owolo.

Semein yo Yosekeeyo owolo.

Yosek yo Yodayo owolo.

²⁷ Yoda yo Yohanayo owolo.

Yohana yo Lesayo owolo.
Lesa yo Selubabeleeyo owolo.
Selubabel yo Selatiyeleeyo owolo.
Selatiel yo Neliyo owolo.
²⁸ Neli yo Melkiyo owolo.
Melki yo Adiyoy owolo.
Adi yo Kosameeyo owolo.
Kosam yo Elamadameeyo owolo.
Elamadam yo Eleeyo owolo.
²⁹ El yo Yosuwawo owolo.
Yosuwa yo Eliyeseleeyo owolo.
Eliyesel yo Yolimeeyo owolo.
Yolim yo Matateeyo owolo.
Matat yo Libaiyo owolo.
³⁰ Libai yo Simioneeyo owolo.
Simion yo Yudayo owolo.
Yuda yo Yosepeeyo owolo.
Yosep yo Yonameeyo owolo.
Yonam yo Eliyakimeeyo owolo.
³¹ Eliyakim yo Meleyayo owolo.
Meleya yo Menayo owolo.
Mena yo Matatayo owolo
Matata yo Neiteneeyo owolo.
Neiten yo Deibidiyo owolo.
³² Deibidi yo Yesiyo owolo.
Yesi yo Obedeeyo owolo.
Obed yo Bowaseeyo owolo.
Bowas yo Salmoneeyo owolo.
Salmon yo Nasoneeyo owolo.
³³ Nason yo Aminadabeeyo owolo.
Aminadab yo Adimineeyo owolo.
Adimin yo Aliniyo owolo.
Alini yo Hesloneeyo owolo.

Heslon yo Peleseeyo owolo.
 Peles yo Yudayo owolo.
³⁴ Yuda yo Yekobeeyo owolo.
 Yekob yo Aisekeeyo owolo.
 Aisek yo Eibalahameeyo owolo.
 Eibalaham yo Telayo owolo.
 Tela yo Naholeeyo owolo.
³⁵ Nahol yo Selugeeyo owolo.
 Selug yo Lewuyo owolo.
 Lewu yo Pelegeeyo owolo.
 Peleg yo Ebeleeyo owolo.
 Ebel yo Selayo owolo.
³⁶ Sela yo Keinaneeyo owolo.
 Keinan yo Alapakasadeeyo owolo.
 Alapakasad yo Semeeyo owolo.
 Sem yo Nowayo owolo.
 Nowa yo Lamekeeyo owolo.
³⁷ Lamek yo Metuselayo owolo.
 Metusela yo Inokeeyo owolo.
 Inok yo Yeleddeeyo owolo.
 Yeled yo Mahalaleleeyo owolo.
 Mahalalel yo Kenaneeyo owolo.
³⁸ Kenan yo Enoseeyo owolo.
 Enos yo Seteeyo owolo.
 Set yo Adameeyo owolo.
 Adam yo Godeeyo owolo.

4

Saitenso Yesu kukulo egei
(Matiyu 4:1-11, Maka 1:12-13)

¹ Yesu yo Yoden howo mapoo Yoneeye howo sawuduloso, Yesu Dio Tei oso kitulugu toloso

yo miwe poogoo mi mapoo Dio Tei oso ido diso. ² Yesu miwe poogoo mi mapoo beeamo 40 ee ma kulodu nei nelega badoboome, Saitenso yo kukulo ogo demeleeso. Osoloso beeamo 40 poogoloso hamamee Yesu yo diya hodiaso.

³ Esemme Saitenso ogoloso yimapoo egeesee takaso, “No tei Godeeyo owolo daga, yo hagooso see wo pe dee takee,” diso.

⁴ Esemme Yesuye nei egeesee takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Edebeeyo hedebe nei nolone badoga oso gie badeli talaime,’ ” diso.

⁵ Esemme see Saitenso Yesu idoloso mubi dokodoo ido palaso. Esemme saga omapoo Saitenso mi edebeeyo bia susuga yimapoo eligiso. ⁶⁻⁷ Osoloso Yesu mapoo egeesee takaso, “Daga Godeeye bi susuga hagee amapoo teneme, ayo bamo simiso. Esiga nayo amapoo gasuwoloso a dokodoo poudoga, mi susuga hagee sabolo osoloso bi susuga ee ma kulodu egee molo sabolo namapoo tenelaiso. Bei, amapoo kitulugu moloso, odoo hee mapoo tenelai,” diso.

⁸ Esemme Yesuye Saiten mapoo nei egeesee takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

‘Nayo hedebe nee wiligi odoo Godee mapoo gasuwoloso yo dokodoo poude. Osoloso hedebe o to mapoo mesie,’ ” diso.

⁹ Osoloso see tobu Saitenso Yesu idoloso Yolusalem mapoo diso. Osoloso tei moso tegei omu ma dokodoo ido peleso tobudume yimapoo egeesee takaso, “No tei Godeeyo owolo daga, no moso omu ma dokodooga miyomoo bologobigi.

10 Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,
 ‘Godeeye o momaiye mapoo no medee bamelee
 dee takaso.

11 Esiga diayo no dia deeso douguleiso,
 no yo mapoo homodobiyaga,’ ” diso.

12 Esino Yesuye egeesee takaso, “Godeeyo to
 booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,
 ‘Nee wiligi odoo Godee oso kitulugu ee hoodo
 agalame yimapoo na kukulo ege,’ ” diso.

13 Saitenso Yesu kukulo ogomo silee koodobu-
 loso yo see tobu kukulo agalame beame tekepo
 ee bolone Yesu epedee poogoloso diso.

Yesuye Gelili mapoo o tou bei mooloo
(Matiyu 13:53-58, Maka 6:1-6)

14 Yesu Dio Tei oso kitulugu sabolo Gelili mapoo
 wedi diso. Osoloso Gelili mi toowa ee ma ku-
 lodu odoo susuga oso Yesuwo goo dudobuguso.

15 Yayo Yu odoowo howo gisili moso susuga
 mapoo eligimo sileeme, odoo susuga oso yimapoo
 goomegeliso.

16 Beame heeso Yesu eyo yo kauwa o midee
 Nasalet mapoo diso. Osoloso Yu odoo oso hasali
 beame mapoo Yesu eyo seli egeesee solone,
 yo howo gisili moso mapoo palaso. Osoloso
 yo Godeeyo to booka mapoo hogugu ee hesig-
 ilame tabaso. 17 Osoloso Godee maga to toloso
 kokodo takomo sili odoo Aisayaye hogugu booka
 ee yimapoo teneeso. Yo booka toloso piligamo
 abaga dino to hogugu domo ee ogoloso, to hagee
 hesigaso,

18 “Godeeyo dio abolo hodobo badoso.

Bei, yayo a hesiaso, to tekepo bi mauwe odoo mapoo takalame.

Osoloso Godeeye a diye diso,
neliga moso ma kulodu debeli odoo mapoo yayo diba peegoo gilimado dileiso dee takalame.

Osoloso howo siliga odoo see agalaiso dee takalame.

Osoloso Godeeye a diye diso,
edebeeyo hegili odoo hegi goo ma kuloduga ayo peegoo gilimado dilame.

¹⁹ Osoloso Godeeye a diye diso, ayo Lodeeye o odoo mapoo goo tekepo moodolai beeamo oso egee sibo goo ee odoo mapoo eligilame.”

²⁰ Yesu booka hesigamelee koodobuloso, see booka bali odoo omapoo teneloso biaso. Esememe odoo susuga moso ee ma kulodu debei oso howoso medee kitulugu sabolo yimapoo bologolone debeiso. ²¹ Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, “Niyo Godeeyo to hogugu booka maga takeme du goo oso nimapoo epei olo simiso,” diso.

²² Esememe o to du odoo susuga oso yo tekepo odoo doloso, yayo to taka susuga ee tekepo diso. Diayo egeesee takoloso, see egeesee takagameleeso, “Iba gooleedooso yo Yosepeeyo owoloso. Egesino yayo kaseeme to tekepo egeesee ka takayo?” dee takagameleeso.

²³ Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “A gooleedooso, niyo goo hamaga amapoo takalaiso, Melesenee neli odoo, no no nediliyo tekepo moodee. Osoloso nayo Kapeniyum mi mapoo goo

mudu opusomo di moodoogamelee see nee midee hamapoo moodee,' dee takalai malaiso," diso.

²⁴ Esino Yesuye see dimapoo egeese takaso, "Ayo nimapoo taka, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo yo o mosobia oso gowoolaiso.

²⁵ Esiga niba susuga dui. Ilayaye badebei beame omapoo mi toowa kibaso. Osoloso dugo bakadio hedebe osoloso a 6 ma kulodu howo sibilega nei mauwe badebeiso. Ee ma kulodu Isalael mi mapoo sobo bauwe debeiso. ²⁶ Esino ee ma kulodu Godeeye Ilayaye diba pidiye doloso yimapoo takele. Esino yo Ilayaye wulo Yu dele poogoo sobo Saidon mi ma kulodu mi hee Salipat mi mapoo badeli sobo bau ono pidilame diye diso. ²⁷ Osoloso Ilaisaye badebei beame omapoo, Isalael mi omapoo kolo tokenee odoo bei debeiso. Esino Ilaisaye odoo egee bia yayo pidile. Esino yayo Yu dele poogoo odoo o hu Naman, Siliya mi mapoo badeli odoo ono tekepo moodooso," diso.

²⁸ Esemé odoo howo gisili moso mapoo debéi oso to hagee duloso diya kamanagaso.

²⁹ Esemé diba tebisaloso Yesu toloso mosobia pee mapoo esia goosoo mapoo halagasalame ido diso. ³⁰ Esino Yesu odoo mooloogoodoo ee ma kuloduga peegoo diso.

*Odoo bo holo pala
(Maka 1:21-28)*

³¹ Osoloso Yesu Gelili mi toowa ma kulodu mi hee Kapeniyum mapoo diso. Yo omapoo dileso badolone Yu odoo oso hasali beame heeso yayo howo gisili moso ma kulodu Godeeyo to eligimeleeso. ³² Esemé odoo susuga oso yayo

eligi duloso diya howoogadooso. Bei, yayo diya kitulugu sabolo eligime.

³³ Howo gisili moso ma kulodu odo bo holo pala hee omapoo badebeiso. Yayo to neligidi Yesu mapoo egeesee takaso, ³⁴ “Hei, Yesu Nasalet odo, nayo imapoo ogo goo moodoolame ka simiyo? Nayo iba tokenee palame ka simiyo? Esiga no iba poogoloso di. Bei, a gooleedoo no Godeeye hesia odo oso,” diso.

³⁵ Esem Yesuye to kitulugu sabolo bo holo mapoo egeesee takaso, “No to koodobuloso odo ma kuloduga peego di,” diso. Yesuye egeesee takeme, bo holo oso peego poogolone odo egee odo howo woola miyomoo homodobuloso molone yimaga peego diadeeso. Esino bo holo oso yimaga peego dulone yimapoo dala hee tenele.

³⁶ Esem odo susuga oso goo hagee ogoloso howoogadolone egeesee takagameleeso, “Yayo taka goo ee kasiyo? Bei, yayo to kitulugu sabolo bo holo mapoo takooga diba o to mapoo mesiloso peego dilidoo,” dee takagameleeso. ³⁷ Esem odo susuga oso goo hagee ogoloso mosobia susuga koola mapoo debeli mapoo takomo diadeeso.

*Yesuye odo paigiga tekepo moodoo
(Matiyu 8:14-17, Maka 1:29-34)*

³⁸ Yesu howo gisili moso maga see Saimonowo mosopoo diso. Moso ee ma kulodu sobo Saimonowo nalobo pailone kolo diya dei moodoome tiameleeso. Esem odo susuga oso yo Yesuye tekepo moodoolame Yesu mapoo o goo takaso.

³⁹ Esem Yesuye sibilesa yayo tiamelee koola

mapoo gawuloso badolone paiye mapoo egeesee takaso, “Yo poogoloso di,” diso. Esemе paiye saga weidooso. Esemе yayo toboloso nei toloso dimapoo piso.

⁴⁰ Esemе osoko todobume odoo susuga oso odoo paigiga susuga Yesu mapoo gilimado sibadeeso. Esemе yayo o deeso odoo paigiga susuga sigime wegigadooso. ⁴¹ Esemе Yesuye odoo bo holo paladee tekepo moodoogoomе bo holo oso peegoo dulone to neligidi takolone egeesee takaso, “No Godeeyo owoloso,” dee takagameleeso. Esino Yesuye to kitulugu sabolo dimapoo egeesee takaso, “Niba to na ke,” diso. Bei, bo holo oso Yesu yo Godeeye hesia Keliso doloso diba gooleedooso.

⁴² Gesikolodee mi hadopeelega, Yesu tia maga hogabuloso odoo koola mauwe mi mapoo diso. Esino odoo susuga oso egeino yo me neme yima hamamee yo esiamo silesibiso. Diba Yesu esiamo silesiboso yo ogoloso yimapoo egeesee takaso, “No iba na poogoo di,” diso. ⁴³ Esino Yesuye dimapoo egeesee takaso, “A mi abo mapoo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee takomo dilei tekepo. Bei, Godeeye goo hamaga a diye diso,” diso. ⁴⁴ Osoloso Yesuye Yudiya mi toowa mapoo diayo howo gisili moso susuga mapoo Godeeyo to eligimo sileeso.

5

Yesuye o hamamee dili odoo daga malalo abo gilimadoo

(Matiyu 4:18-22, Maka 1:16-20)

¹ Beeame hee mapoo Yesuye Gelili abei palaga mapoo Godeeyo to takomolome odoosusuga oso o to dulame diya mooloogoodooso. ² Yesu osee tobudulone di kebigeli odoososo dia pei howo hapagalame dia du bakadio mubi dokodoo gisibado peleso ma molome egeiso. ³ Yesu du bakadio ee ma kulodu Saimonowo du mapoo meilesobadolone Saimon mapoo takaso, “Du abei pee maga pepooko hoogoo pupubigi,” diso. Esemeyo du ma kulodu badolone odoosusugamubiyodoo doboome, yayo Godeeyo to dimapoo eligiso.

⁴ Yesuye odoosusugamapoo Godeeyo to takakoodobuloso Saimon mapoo egeesetakaso, “Nee du howo bou mapoo sudo dileso di talame nibada pei howomoo oguse,” diso.

⁵ Esino Saimonoye egeesetakaso, “Wiligi odoososo, iba eiyo gesi pei ogusulone tou toowa tooso, esino iba di giligile. Esino nayo amapoo takaga, mo pei howomoo ogusuleiso,” diso.

⁶ Osoloso diba dia pei howomoo ogusume di susuga oso dia pei mapoo tulone, dibada pei tologobugulame seeso. ⁷ Esemediayo dia odoososo abo du hee mapoo debeideeso iso, diba pidilame. Esemediba sibadeeme dibada du bakadio ee diso metamagisilone howomoo owulame seeno poogooso.

⁸ Saimon-Pitaye goo hagee ogoloso, Yesuwo homo beiyopoo gawuloso egeesetakaso, “Lodee, amaga peegoo di, a tokenee odoososo,” diso. ⁹ Bei, yibolo osoloso o odoososabolo diayo di bei giliga ogoloso diya howoogadooso. ¹⁰ Osoloso Saimonobolo tou teli odoososoyemesdio Yoneedio diba noseegoo hagee ogoloso diya howoogadooso.

Odoo bakadio Yemes dio Yonee dio hagee Sebediyo owolo.

Osoloso Yesuye Saimon mapoo egeesee takaso, “No haga na ebi! No daga di giligeli odoo badebeiso. Esino epei hamaga no see odoo Godee mapoo gilimado sibili doloso badalaiso,” diso. ¹¹ Osoloso diba dilesa dia du oluguloso bi susuga omapoo poogoloso, see Yesu sabolo diadeeso.

*Yesuye odoo kolo e bia moodoo
(Matiyu 8:1-4, Maka 1:40-45)*

¹² Beeame heeso Yesu see mi hee mapoo diso. Mi omapoo odoo kolo e bia badebeiso. Odoo ogoso Yesu ogoloso o homo beiyopoo ebiso miyomoo tugusaloso egeesee howaso, “Lodee, nayo a tekepo moodolai goomogoga, a tekepo moodee,” diso.

¹³ Esemé Yesuye o deeso odoo egee sigilone egeesee takaso, “Ayo no tekepo palai goomogo, esiga no tekepo pe,” diso. Esemé omapoo o kolo mapoo e bia saga mauwe poogooso.

¹⁴ Esemé Yesuye yo diye dolone to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Nayo dilesa no ayo tekepo pa goo ee odoo abo mapoo na takee. Esino, nee su tekepo pa goo ee, Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo yimapoo dilesa eligi. Osoloso nee su tekepo pa omaga emegei di bi te-nee, Moseseeye tei magoo goo ee dodolone, odoo susuga oso ogoloso tekepo pa ee gooleedalame,” diso.

¹⁵ Esino odoo susuga oso Yesuwo goo ee mi susuga mapoo oposusumo dime, odoo susuga oso dulugaso. Esemé odoo susuga oso Yesuye

Godeeyo to taka ee dulame sibadeeso. Osoloso Yesuye dimapoo paigiga egee molo tekepo palame. ¹⁶ Esino Yesu beeamo susuga dimaga peegoo dileso, odoo koola mauwe mi mapoo dokodoo takalame diliso.

Yesuye odoo su kakawa poogoo tekepo moodoo (Matiyu 9:1-8, Maka 2:1-12)

¹⁷ Beeamo heeso Yesuye odoo susuga eligimolome, Pelisi odoo sabolo tei eligili odoo sabolo diba onosee omapoo debeiso. Odoo hagee bia Gelili mi susuga maga, osoloso abo oso Yudiya mi maga, osoloso odoo abo oso Yolusalem mi maga sibadeeso. Esemo Yesuye odoo paigiga susuga tekepo moodoogalame Godeeye kitulugu oso yibolo meleeso. ¹⁸ Esemo mi omapoo odoo aboso odoo su kakawa poogoo kida mapoo magoloso tosimiso. Osoloso diayo yo Yesuye badebei mapoo todilame goomogaso. ¹⁹ Esino odoo beiga Yesu mapoo dilei eli egele. Esemo diayo odoo su kakawa poogoo kida sabolo moso omu ma dokodoo imado palaso. Osoloso Yesuye to kemelee domo amaga seme ou toloko poogoloso tiso kida mapoo bagagoloso kida sabolo moso kulodu toosooso.

²⁰ Diayo odoo su kakawa poogoo moso omu maga toosooloso goolee, odoo egee yayo moodolai tebia doloso, Yesuye dia tei too ogoloso, odoo su kakawa poogoo mapoo egeese takaso, “Mo odoo, nee tokenee olo boobado buguso,” diso.

²¹ Esemo omapoo debei tei eligili odoo sabolo Pelisi odoo sabolo oso o to duloso, dieso nediliyo egeese gooleemeleso, “Odo hagooso kaseme

egeesee ka takayo? Yayo Godee daga dilame see, esino goo tokenee hapeeli hedebe Godeeso,” diso.

²² Esemé Yesuye diayo dibada sooloo ma kulodu gooleemelee goo ee goleedoloso dimapoo egeesee takaso, “Niyo kasee maga nibada sooloo ma kulodu egeesee ka goolee malala? ²³ Niba odoosuu kakawa poogoo hagee ege. Yimapoo goo kasee takalai oso sebe ka mololo? Ayo odoosuu kakawa poogoo mapoo ‘Nee tokenee ayo boobado buguso,’ dee takooga, o tokenee boobado bugu niyo gooleedalame. Esino ayo yimapoo takoo, ‘No toboloso nee kida tolosodi,’ dee takoloso, yotobooga, amapoo odoos moodeli kitulugu molo doloso niyo gooleedalaíso. ²⁴ Esino Odoos Holo amapoo kitulugu olo teneeso, mi toowa hamapoo tokenee goo hapoloso boobado bigilei goo ee niyo ogoloso gooleedalame, ayo nimapoo eligileiso,” doloso yayo odoosuu kakawa poogoo mapoo egeesee takaso, “No hogabuloso nee kida tolosomosopoo di,” diso. ²⁵ Diayo balaga molome odoosuu kakawa poogoo hogabuloso, o kida tolosoo o mosopoo dulone Godee mapoo goomoga poudomo diso. ²⁶ Diayo odoosuu kakawa poogoo tobolosodi ogoloso diya howoogadooso, osoloso Godee mapoo goomoga poudooso. Osoloso diayo obulone egeesee takaso, “Iba epei goo toowa mudu opusomodi egeiso,” diso.

*Yesuye Libai idoo goo
(Matiyu 9:9-13, Maka 2:13-17)*

²⁷ Goo hagee koodobuloso hamamee, Yesu moso kuloduga peegoo gadiso. Esemé yayo dulone egeino, tekisi molee misigeli odoos Libai

tekisi molee misigeli moso kulodu badoboome egeiso. Esemе yimapoo egeesee takaso, “Ama hamamee sibe,” diso. ²⁸ Esemе Libaiye bi susuga omapoo poogoloso Yesuye di hamamee diso.

²⁹ Esemе Yesuye Libai yo idoo goo omaga Libaiye o mosopoo nei toowa siso. Esemе tekisi molee misigeli odoо bei sabolo osoloso odoо abo sabolo Yesubolo nei nameleeso. ³⁰ Esino Pelisi odoо sabolo osoloso tei eligili odoо sabolo oso goo hagee ogoloso gowoolone Yesu o hamamee dili odoо mapoo egeesee woosaso, “Niyo kaseega tekisi molee misigeli odoо sabolo osoloso goo to-kenee teli odoо sabolo nei nologolone ka dabala?” diso.

³¹ Esemе Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Odoо paiye mauwe melesenee neli odoо mapoo dileime. Esino odoо paiye ee melesenee neli odoо mapoo dileiso. ³² Ayo simi hagee, Godeeyo howo woola tekepo teli odoо doloso gweli odoо ee gilimalame ka sibile. Esino tokenee teli odoо doloso gooleedoo odoо ee gilimadoloso Godee mapoo sibilame ka simi,” diso.

Nei tei doloso badalai goo

(Matiyu 9:14-17, Maka 2:18-22)

³³ Esemе odoо aboso Yesu mapoo egeesee takaso, “Yoneeyo hamamee dili odoо oso howo gisilone nei tei doloso debeliso. Osoloso Pelisi dia hamamee dili odoо sabolo egeseliso. Esino bei kasee maga nee hamamee dili odoо oso beame susuga nei sabolo howo sabolo ka nalagamalala?” diso.

³⁴ Esemе Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Ede-beeyo sobo hulei beame omapoo yo o odoо abo

sabolo osee doga, diba nei nelega dabalaisomo? Haye! Diayo sobo hulei odo sabolo hodobo dobolone goomoga sabolo nei nalaiso. ³⁵ Esino beame heeso odoo hagee dimaga peegoo ido duga, nei nelega tei doloso dabalaiso,” diso.

³⁶ Esemme Yesuye dimapoo dio masi hee hagee takaso, “Edebeeyo o sedi dia koodoloso sedi nabe mapoo opodoloso koo duseli. Egeeseega o sedi dia tokenee palaiso. Osoloso sedi dia koodoloso sedi nape mapoo opodoloso dusa ee sedi nabe sabolo tebileime. ³⁷ Osoloso see edebeeyo wain i dia ka tolo gout be koloso moodoo nape mapoo koo salama seli. Bei, wain i dia oso kitulugu oso ka tolo be gout koloso moodoo nape ee gabuguga, wain i ee peegoo sologo bigileiso. Osoloso ka tolo gout be koloso moodoo ee tokenee palaiso. ³⁸ Esiga wain i dia ee medee ka tolo gout be koloso moodoo dia mapoo salama salai tekepo. ³⁹ Esiga edebeeyo wain i nape naga, yo see wain i dia nalai koo goomegeli. Bei, yayo egeesee takalaiso, ‘Wain i nape ono diya hadali,’ dalaiso.”

6

Yu odooso hasali beame
(*Matiyu 12:1-8, Maka 2:23-28*)

¹ Yu odooso hasali beame heeso, Yesu o hamamee dili odo sabolo witi wo segei ma kuloduga diadagameleso. Osoloso o hamamee dili odo oso witi wo ko ee gooloogaloso kolo soosoo poloso ko kulodu melee ono nalagamo diadeeso. ² Esemme Pelisi odo abo oso goo hagee ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Niba bei kasee maga

ibada hasali beame mapoo witi wo ka gwayo? Niyo ibada tei gababuo,” diso.

³ Yesuye dimapoo to nei egeese takaso, “Deibidiye o odoo sabolo houdume diayo moodoo goo ee Godeeyo toso booka mapoo hogugu niyo hesigeleyo? ⁴ Bei, Deibidiye Godeeyo tei moso ma kulodu gadilesa tei wo toloso o odoo sabolo neso. Esino tei wo hagee Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo hedebe oso nali. Esino Deibidiye o odoo sabolo wo ne oso tei magoo ee gababiaso,” diso. ⁵ Yesuye dimapoo see egeese takaso, “Odoo Holo ayo nibada hasali beame ee ayo wiligi doloso badoso,” diso.

Yesuye odoo dee deede seeseegedoo poogoo tekepo moodoo

⁶ See Yu odooso hasali beame hee mapoo, Yesu Yu odoowo howo gisili moso ma kulodu gapeleso odoo mapoo eligimeleso. Moso ee ma kulodu odoo dee deede seeseegedoo poogoo badebeiso. ⁷ Esino tei eligili odoo sabolo Pelisi odoo sabolo oso Yesu tokenee odoo dalame, Yesuwo goo ee medee balagamo silesibiso. Egeeseelone Yesuye dia hasali beame mapoo odoo dee deede seeseegedoo poogoo tekepo moodabeleso bologolone debeiso. ⁸ Esino diayo goo goolee melee Yesuye ogoloso gooleedoloso, dee seeseegedoo poogoo odoo mapoo egeese takaso, “No toboloso woola hamapoo sibilesa tebee,” diso. Esemee dee seeseegedoo poogoo odoo oso woola dileso tabaso.

⁹ Osoloso Yesuye Pelisi odoo sabolo osoloso tei eligili odoo sabolo mapoo egeese takaso, “Ibada

tei goo oso ibada hasali beame mapoo ogoo goo takoosomo? Beame omapoo goo tekepo talai ee tekepowo? O, goo tokenee talai ee tekepowo? Osoloso tei goo oso imapoo ibada hasali beame omapoo odoo gie badeli pidilei goo ee takoosomo? O, odoo gie badeli wooloomalai goo ee takoosomo?” diso.

¹⁰ Yesuye dimapoo egeesee takoloso, see dimapoo bolone odoo dee seeseegedoo poogoo mapoo egeesee takaso, “Nee dee seeseegedoo poogoo egee see hoodode,” diso. Esemee odoo dee seeseegedoo poogoo oso o dee hoodo deme o dee see tekepo paso. ¹¹ Esemee Pelisi odoo sabolo tei eligili odoo sabolo oso goo hagee ogoloso diya komonogolone dieso nediliyo dima kulodu Yesu toloso kasee woolaisomo, doloso to mouso.

*Yesuye diye di odoo 12 gilimadoo goo
(Matiyu 10:1-4, Maka 3:13-19)*

¹² Beame domo mapoo Yesu mubi ma dokodoo peleso gesi hedebe omapoo Godee mapoo takemeleeso. ¹³ Esemee mi hadobume Yesu yima hamamee deedeemo silesibili odoo susuga gilimadooso. Osoloso dima kulodu odoo 12 ono toloso, dimapoo diye di hu teneeso. Yesuye gilimadoo 12 odoo dia hu hagooso. ¹⁴ Saimon (odoo hagee Yesuye o hu hee Pita hediso), osoloso Saimonowo omolo Endulu sabolo, osoloso Yemes, osoloso Yonee, osoloso Batolome, ¹⁵ osoloso Metiyu, osoloso Tomas, osoloso Alpiyeseeyo owolo Yemes, osoloso Loum gamalee odoo mapoo ha teli odoo Saimon, ¹⁶ osoloso Yemeseeeyo owolo Yudas, osoloso Yudas-Iskaliyot (yayo hamamee Yesu ha teli odoo dimapoo tiasooso).

Yesuye odoo eligilone odoo susuga tekepo moodoo

(Matiyu 4:23-25)

¹⁷ Yesuye o hamamee dili odoo 12 sabolo mubi dokodooga meilesa kubo mapoo debeiso. Diba omapoo meilesa dobolone egeino, Yesu o hamamee dili odoo susuga sabolo, osoloso odoo abo susuga Yudiya maga osoloso Yolusalem maga osoloso abei toowa palaga debeli Taya mi sabolo Saidon mi sabolo amaga sibilesa doboome egeiso.

¹⁸ Diayo Godeeyo to Yesuye taka ee dulame sibadeeso. Osoloso paiye dimapoo melee tekepo palame sibadeeso. Egeese ma kulodu Yesuye odoo ma kulodu bo holoso dala teneemelee ee dimaga peegoo hasisobuguso. ¹⁹ Odoosusuga oso Yesuwo kolo sigilame goomogaso. Bei, diayo egeino kitulugu Yesu maga simi oso odoo susuga tekepo moodooga neme.

Niba goomege

(Matiyu 5:1-12)

²⁰ Yesuye o hamamee dili odoo mapoo bolone egeese takaso,

“Bi mauwe odoo niba goomege.

Bei, Godeeye wiligi doloso badeli ee ma kulodu niba gasibileiso.

²¹ Odoosusuga epedee hodia hagee do, niba goomege.

Bei, hamamee niba nei nameleso diya edigileiso.

Osoloso goohele sabolo egee pupusuga molo, niba goomege.

Bei, niyo goomogalai beame ee nimapoo tenelaiso.

22 Odoos Holo mo goo maga edebeeyo niba heigoga, niba goomege, osolosos diayo niba tokenee odoos dolosos gowoolone managa niba goomege.

23 Esiga domo omapoo goomoga toowa sabolo debee. Bei, Kei mi ma dokodoo niyo talai nei ee nibada hu sabolo olo mopoodoo dolosos molosos. Esiga niyo medee goolee, nimapoo dala teneli odoos egee bia dia amawe dio oso daga hoogoo Godee maga to tolosos kokodos takomos sili odoos mapoo dala hedebe hageese masi tenemeleeso.”

Niba obeeyamo!

24 “Eeye-ee! Bi bei odoos niba obeeyamo!

Bei, nisos goomoga goo olo tooso.

25 Eeye-ee! Niba epedee nei nalosos odugulosos egees do odoos, niba obeeyamo!

Bei, hamamee nimapoo hodia goo toowa oso sibileiso.

Eeye-ee! Yiligeli odoos niba obeeyamo!

Bei, hamamee niba goohele goo sabolo dobolone pupusiga malaiso.

26 Eeye-ee! Odoos susugas oso niba tekepona deli odoos niba obeeyamo!

Bei, nimapoo tekepona deli odoos egee bia dia amawe dio oso gamenee godee maga to tolosos kokodos takomos sili odoos onosee diba tekepo odoos dee takaga meleeso.”

Nimapoo ha teli odoos mapoo sooloo dele

(Matiyu 5:38-48; 7:12)

27 “Mo to dulis odoos, ayo nimapoo ka taka, odoos nimapoo ha teli mapoo sooloo dele osolosos niba hegili odoos mapoo goo tekepo moodee.

28 Nimapoo duwa takeli odoos dimapoo goo

tekepo tolone dimapoo goomoga tenee. Osoloso nimapoo dala teneli odoos diba halo dokodoo takee. ²⁹ Osoloso odoos heeso nee haleegi mapoo kobuguga, see nee haleegi hodio mapoo kobugulame heligimagalai tekepo. Osoloso odoos heeso nee kekeisoo sedi tadoduga, see yimapoo nee sedidee tenee. ³⁰ Osoloso odoos heeso namapoo bi howaga yimapoo wulo tenee. Osoloso odoos heeso nee bi tolosa toduga nayo nei yimaga see peedee dalame na takee. ³¹ Esiga edebeeyo nimapoo ogoos goos moodoolame ka gooleesomo, nei niyo dimapoo goos hedebe egesi masi moodoolai tekepo.

³² Niyo hedebe niba sooloo deli odoos mapoo sooloo dolone doga, odoos aboso niba tekepo odoos dalaisomo? Haye. Bei, tokenee teli odoos oso diba sooloo deli odoos mapoo nei diayo sooloo deliso. ³³ Osoloso niyo hedebe nimapoo goos tekepo moodeli odoos mapoo tekepo moodooga, edebeeyo niba tekepo odoos dalaisomo? Haye. Bei, tokenee teli odoos diba nosee egeesee seliso. ³⁴ Niyo teneega nei tobuloso teneli odoos hedebe mapoo bi ka tenee domologa, edebeeyo niba tekepo odoos dalaisomo? Haye. Bei, tokenee teli odoos diba nosee egeesee seliso. Diayo nei talai ee goolone dia bi odoos abo mapoo tenee deliso. ³⁵ Esino niba nimapoo ha teli odoos mapoo sooloo dolone ka debee. Osoloso dimapoo goos tekepo moodee. Osoloso dimapoo bi wulo wulayo tonoloso see nei talai doloso na goolee. Niyo goos hageesi tolone doga, niba nei toowa talaiso. Osoloso niba dokodoo badeli Godeeyo owolo dalaiso. Bei, Godeeye yimapoo goomoga to

koo takeli odoos sabolo osolosoo tokenee teli odoos sabolo mapoo goo tekepo tonolone ka badoso. ³⁶ Nibada ama Godee yo emegei sooloo dolone badoso. Esiga niba nosee emegei sooloo dolone ka debee.”

*Odoos heeyo goo tokenee haga na goolee mele
(Matiyu 7:1-5)*

³⁷ “Nayo nee odoos heeyo goo ee goo mauwe na meedi, eseega nei nee goo meedileime. Osolosoo nee odoos ee tokenee odoos dee na takee, eseega nei no tokenee odoos dalaime. Osolosoo nee odoos oso namapoo goo tokenee toga, nayo o tokenee goo ee boobado bigi. Nayo egeesee seega nei nee goo tokenee onosee boobado bigileiso. ³⁸ Esiga nayo wulo tenemologa, no nei talaiso. Nayo odoos abo mapoo tenemologa, nei Godeeye namapoo toowa tenelaiso. Esiga Godeeye namapoo tenee goo hagooso bei molone abo peegoo misigedibileiso. Nayo bi kasee nee odoos mapoo ka teneesomo, nei Godeeye nei tebia egesi namapoo tenelaiso,” diso.

³⁹ Osolosoo Yesuye see dio masi egeesee takaso, “Odoos howo si oso o odoos hee howo si ido dilei tekepowo? Haye. Bei, o bakadio wulo mapoo tigidibigileiso. ⁴⁰ Esiga holaiso goo goolee gie tomolo oso o eligili odoos oso gooleedoo ee dagadileime. Haye. Esino yo o eligili odoos oso holaiso medee kibiya eligiga, holaiso yayo gooleedoo goo ee o eligili odoos oso gooleedoo goo sabolo tebileiso.

⁴¹ Nayo kasee maga nee odoowo howo mapoo gelesi pepooko egee molo medee ogolone, hee nee howo mapoo homo toowa egee molo egelega ka pagala? ⁴² Osolosoo nee howo mapoo homo toowa

egee molo egele poogoloso, see nayo nee odo mapoo takolone, 'No nee howo mapoo gelesi egee molo ayo tabigileiso,' dee takooga, no goo goolee bakadio gweli odo. Bei, daga nee howo mapoo homo toowa egee molo tabigilei tekepo. Osoloso nayo nee odoowo howo mapoo gelesi pepooko egee molo medee ogoloso ka tabigi."

*Homokoko maga homo o su ee goolee deliso
(Matiyu 7:16-20; 12:33-35)*

⁴³ "Esiga homo ko tekepo peli oso ko tokenee koo peli. Osoloso homo ko tokenee peli oso ko tekepo koo peli. Haye. ⁴⁴ Bei, homo susuga ee ko oso pa maga goolee deliso. Esiga pigi ko sabolo geleipi ko sabolo oso wulo homo hee mapoo ko koo peli. Haye. ⁴⁵ Esiga odo tekepo oso o sooloo ma kulodu goo tekepo egee molo ee o maga maga woola yiligebigiliso. Osoloso odo tokenee oso o sooloo ma kuloduga goo tokenee ee woola yiligebigiliso. Esiga ogo goo oso odo sooloo ma kulodu bei mologa, o maga maga goo egeesee takamalaiso."

*Odo bakadio oso moso tegei
(Matiyu 7:24-27)*

⁴⁶ "Niyo kasee maga amapoo 'Lodee, Lodee,' dolone dobolone hee nei ayo taka goo ee tel-ega ka poogoosomo? ⁴⁷ Odo agayo amapoo sibilesa mo to duloso mesimo siloga, yo egeesee badalaiso. ⁴⁸ Yo edebeeyo moso togolone mi nelegedi dooloso omou sooloso moso tegei egesi masi badoso. Bei, howo duwolone howo ki simi oso moso omapoo weiso. Esino moso egee dabisile. Bei, moso medee kalawa tegeiga.

⁴⁹ Esino odoo agayo mo to duloso mesilega siloga, yo odoo heeso moso togolone omou mi nelegedi doolega, moso tegei egesi masi badoso. Bei, howo duwolone howo ki simi oso moso omapoo woome kibilega saga goboloso guobuguso.”

7

Loum ha teli odoo gibadeli odoo oso tei too (Matiyu 8:5-13)

¹ Yesu goo susuga odoo mapoo eligimelee koodobuloso see Kapeniyum mi mapoo diso. ² Kapeniyum mi mapoo Loum ha teli odoo gibadeli badebeiso. Esino domo omapoo yo o tou teli odoo hee paiye oso talai koola taba molome egeiso. Osoloso yayo o tou teli odoo egee bia diya gweliso. ³ Esiga yayo Yesuye simi duloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa abo mapoo Yesu idilame diye diso, Yesuye sibilesa o tou teli odoo ee tekepo palame. ⁴ Osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa egee bia oso sibilesa Yesu mapoo howolone egeese takaso, “Iba diya goomogo, nayo dilesa ha teli odoo gibadeli ee pidilei. ⁵ Bei, yayo ibada odoo halo ibada howo gisili moso tegeiso.” ⁶ Esemé Yesu to hagee duloso dibolo diso.

Yesu moso koola mapoo dimeleeno, ha teli gabadeli odoo oso o odoo abo diye neme, diayo sibilesa Yesu mapoo egeese takaso, “Ha teli odoo gibadeli odoo oso namapoo to egeese taka, nayo o moso mapoo dilei yo koo goomogogona. Bei, yo tokenee odooga, no o moso mapoo na sibiya. ⁷ Esiga yo see nayo bado mapoo sibilei koo

goomogogona. Esino yo goomogogona nayo wulo no egee bado maga toso takeeyena o tou teli odoe ee tekepo palame. ⁸ Osoloso yayo see egeesee taka, yo odoe abo ma hemiduga tou tolone dia to mapoo mesiloso siliso. Osoloso yima hemi tou teli odoe abo dosogona. Esiga yayo dimapoo koo diye daga diliso. Osoloso yayo odoe hee mapoo no hamapoo sibeye daga sibiliso. Osoloso goo egee teye daga, yo see goo egee tobuloso teliso. Esiga yo goo egeesee teliga nayo see wulo hamaga badolone toso takeeyena, o tou teli odoe ee weidilame.”

⁹ Esemé Yesuye ha teli odoe gibadeli odoe oso to taka duloso diya howoodooso. Osoloso odoe mooloogoodoo yima hamamee simi omapoo biditoboloso dimapoo bolone egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka, ayo Isalael mi mapoo silee ee ma kulodu odoe kibiya tei too odoe hee egesi egele,” diso. ¹⁰ Osoloso ha teli gibadeli odoe oso diye di odoe diayo see wedi dileso egeino, ha teli gibadeli odoe eyo tou teli odoe ee weidiloso badoboome egeiso.

Yesuye sobo bauwo owolo giso holo ta maga see hogabidi

¹¹ Osoloso beame abo olo poogoloso hamamee Yesu mi hee Neín mapoo diso. Esemé o hamamee dili odoe sabolo osoloso odoe abo susuga oso yo dodomo diso. ¹² Yesu dileso belee osulu miyopoo dumolome odoe aboso edebeeyo bia mi maga giso holo gie kauwa ta eyo su imadoloso sibadeeso. Giso holo ta hagee sobo bau heeyo owolo hedepe oso. Osoloso odoe susuga oso sobo

bau sabolo sibadeeso. ¹³ Lodeeye sobo bau hagee ogoloso yo diya sooloo dolone yimapoo egeesee takaso, “Haga na pise,” diso.

¹⁴ Esemé Yesuye dileso giso holo ta eyo su magoo sa tegei homo su mapoo sigime, odoó ta imadoloso diadee diba omapoo kookoodabaso. Esemé Yesuye giso holo ta yimapoo egeesee takaso, “Mo holo, ayo namapoo takooso, no tebee!” diso. ¹⁵ Esemé giso holo yo hogabuloso badolone to kemeleeso. Esemé Yesuye giso holo yo owee mapoo ido diso.

¹⁶ Odoó susuga oso goo hagee ogoloso diya dio dulone Godee mapoo goomoga goo poudo demeleeso. Egeeseelone diayo egeesee takaga meleeso, “Godee maga to toloso kokodo takomo sili kitulugu odoó oso imapoo peledabadoo. Osoloso Godeeye o odoó pidilame olo simidoo,” dee takaga meleeso. ¹⁷ Edebeeyo Yesuye goo moodoo ogoloso Yu odoowo mi Yudiya mi susuga mapoo osoloso mi abo koola omapoo oposusumo diadeeso.

*Yonee odoó howo sauwidili oso Yesuwo goo dulosó woosa
(Matiyu 11:2-6)*

¹⁸ Yonee o hamamee dili odoó oso Yesuye goo tomo silee ee Yonee mapoo takaso. Esemé Yoneeye goo hagee dulosó o hamamee dili odoó bakadio oso dileso, Yesu mapoo hageesee woosaló egeye diso, ¹⁹ “No tei Keliso iyo hagee bamoló osomo? O, iyo odoó hee bamalaiyo?” diso.

²⁰ Esemé Yoneeyo hamamee dili odoó oso dileso, Yesu mapoo egeesee takaso, “Yonee odoó

howo sauwidili oso iba namapoo sibeye dolone egeesee taka, ‘No tei Keliso iyo bamelee osomo? O, iyo see odoo hee bamalaiyo?’ dee taka,” diso.

²¹ Esino beame domo omapoo Yesuye odoo paigiga sabolo osoloso odoo bo holo paladee sabolo osoloso odoo howo siliga sabolo tekepo moodomo sileeso. ²² Yayo egeeseemo silone Yonee o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Niba see wedi dileso Yonee mapoo niyo egei goo sabolo osoloso niyo du goo sabolo takee. Bei, odoo howo siliga oso see medee ogowa. Osoloso odoo kido tigidiba sabolo see tekepo poloso silesiboso. Osoloso odoo kolo e bia sabolo tekepo poloso silesiboso. Osoloso odoo dulu tabaga nosee tekepo poloso to taka dulugamo silesiboso. Osoloso odoo wedia sabolo hogooga buloso see silesiboso. Osoloso to tekepo hagee bi mauwe odoo oso duluga moloso. ²³ Esiga odoo agayo ayo goo moodoo ee ogoloso diayo amapoo tei too goo ee pegelega poogooga, Godeeye dimapoo goomoga goo tenelaiso,” diso.

*Yesuye Yonee odoo sauwidili eyo goo taka
(Matiyu 11:7-19)*

²⁴ Yonee o hamamee dili odoo oso see wedi dime Yesuye odoo mapoo Yoneeyo goo ee takalame bei mooloogooso. Osoloso yayo egeesee takaso, “Niba miwe poogoo mi mapoo ogoogo agalame ka diyo? Pooso siboga obuso dabisa ee agalame ka diyo? ²⁵ Niba edebeeyo dugo tekepo kaloso badoboome ee agalame ka diyo? Haye. Bei, dugo tekepo kalakali odoo ee wiligi odoo oso debeli moso tekepo mapoo debeli. ²⁶ Esino niba

wulo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo e agalame ka diyo? O. Niyo dileso egei odo Yoneeye Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo daga hoogoo debei yayo dagadiso. ²⁷ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeese egee takoo, o goo ee takooso, 'Ayo mo to tosili odo yo daga malalo diye dalaiso.

Yayo nee eli hoodo magalame.'

²⁸ Esiga ayo nimapoo taka, odo daga hoogoo debei susuga ee Yoneeye daga dileso badoso. Esino Godeeye wiligi doloso badeli mapoo odo wuluge oso Yonee daga dileso ka badoso," diso.

²⁹ Odo susuga sabolo osoloso tekisi molee misigeli odo abo sabolo to hagee duloso Godeeyo goo ee tekepo diso. Bei, diba nose Yoneeye howo sauwidigaso. ³⁰ Esino Pelisi odo sabolo osoloso tei eligili odo sabolo oso Godeeye goomoga goo diayo ee talai gowoolone diba howo sauwidigel-ega poogooso.

³¹ Osoloso Yesuye see egeese takaso, "Epedee domo hamapoo egee do odo ee odo kasi masiyo? ³² Diba holaiso masi go domo mapoo dobolone emegei dimapoo nei takoo nei takoo dolone dobolone egeese takagameliso, 'Iyo goomoga kosaiya poume niba hebele, osoloso iyo goohele kosaiya poume niba pupusigele.'

³³ Niba odo egesi masi doso. Bei, Yonee odo howo sauwidili oso simi ee yo wo sabolo wain i sabolo namo sile. Esino niyo yo bo holo paladoo dee takeliso. ³⁴ Osoloso hamamee Odo Holo anosee olo simiso. Ayo sibilesi wo sabolo wain i sabolo namo siloga, niyo a wo sabolo

yugune sabolo dooboo nali odoo deliso. Osoloso niyo a tekisi molee misigeli odoo sabolo osoloso tokenee teli odoo sabolo hedebe doloso ka badeli deliso. ³⁵ Esino odoo agayo Godeeye goo goolee tekepo gooleedoloso tomo suloga, yayo Godeeye goo goolee ee tekepo dolone ka eligiso,” diso.

Tokenee teli sobo oso Yesuwo homo hapoo

³⁶ Beeame heeso Pelisi odoo Saimonye Yesu idoloso o moso mapoo nei nalame diso. Esemee Yesu Saimonowo moso mapoo nei nalame bi-
aso. ³⁷ Mi omapoo goo tokenee teli sobo hee badebeiso. Esino yayo Yesuye Pelisi odoowo moso mapoo nei namelee goo ee duloso sisigageli i medee tekepo yoso moodoo howogi mapoo salamasoloso tosimiso. ³⁸ Osoloso Yesuwo miligi maga gauwuloso pusulone o didawoso Yesuwo homo balagieso. Osoloso yayo see Yesuwo homo mapoo o wudu oso tolone adameleeso. Osoloso sisigageli i medee tekepo oso Yesuwo homo mapoo soomeleeso.

³⁹ Osoloso Pelisi odoo Saimonye goo hagee ogoloso egeesee goolee meleeso, “Odo hagee tei Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso diepi, soboso yo sige medee hoodo egeliyo. Bei, sobo hagee goo tokenee teli sobo,” diso.

⁴⁰ Esemee Yesuye Pelisi odoo mapoo egeesee takaso, “Saimon, ayo namapoo goo takalai, a goomogo,” diso.

Esemee Saimonye egeesee takaso, “Eligili odoo, takee,” diso.

⁴¹ Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Odo heeso odoo bakadio mapoo molee teneeso.

Egeeseelone yayo odoo hee mapoo molee ko 500 tenelone, odoo hee mapoo hedebe molee ko 50 teneeso. ⁴² Esino hamamee odoo bakadio hagee bia dimapoo molee mauwe poogoome, nei o hedebe egesi yimapoo tenelega poogooso. Esem bi eyo amameeye goo hagee ogoloso dimapoo egeese takaso, ‘Bige boobadobigi,’ diso. Esiga odoo bakadio hagee ma kulodu odoo hee kaso bi eyo ama diya ka gooleebuguba?” diso.

⁴³ Esem Saimonye nei yimapoo egeese takaso, “A goolee, molee toowa too odoo oso ama diya goolee malaiso,” diso.

Esem nei Yesuye Saimon mapoo egeese takaso, “Nayo tei goo takoo,” diso.

⁴⁴ Yesuye sobo mapoo bolone Saimon mapoo egeese takaso, “No sobo hagee ege! Ayo nee moso mapoo sibume, nayo mo homo hapalame howo amapoo tenele. Esino sobo hagooso o didawoso mo homo hapoloso see o wuduso mo homo taso. ⁴⁵ Osoloso ayo nee moso sibume nayo goomogolone a edele. Esino ayo nee moso mapoo simi domo omaga sobo hagooso mo homo mapoo adamelee koodobile. ⁴⁶ Osoloso nayo olipi i oso mo wiligi mapoo soole. Esino sobo hagooso sisigageli i medee tekepo oso mo homo mapoo sooso.

⁴⁷ Esiga ayo namapoo taka. Sobo hagee o goo tokenee susuga olo hapoloso boobado buguso. Esiga sobo hagooso a diya goolee goo ee weliga yiligebuguso. Esino odoo agayo ayo o goo tokenee pepooko hedebe hapoloso boobado buguga, yayo a goolee goo ee haga toowanee,” diso.

⁴⁸ Osoloso Yesuye sobo omapoo egeesee takaso, “No nee goo tokenee susuga ee olo hapoloso boobado buguso,” diso.

⁴⁹ Esemme odoos abo yibolo hodobo dobolone nei nalaga melee odoos oso goo hagee ogoloso dieso nediliyo dima kulodu egeesee takaga meleeso, “Odoos hagee odoos ogumo? Yayo goo tokenee hapoloso kasee boobadobugus domo ka silosomo?” diso

⁵⁰ Diayo egeesee takomolome Yesuye sobo yimapoo egeesee takaso, “Nayo tei too goo maga badobosoo kookaiyo gie badeli nayo olo tooso. Esiga no goomoga sabolo di,” diso.

8

Sobo aboso Yesubolo di

¹ Goo hagoosoo dilesos koodobume, Yesuye to tekepo Godeeye wiligi dolosoo badeli goo ee eligimo silone, mi hee maga mi hee mapoo dus domo silesibiso. Osoloso o hamamee dili odoos 12 yibolo hodobo sileeso. ² Osoloso sobo paigiga Yesuye tekepo moodoo sabolo osoloso sobo bo holo paladee Yesuye tekepo moodoo oso Yesubolo sileeso. Sobo egee bia hagoosoo: Meli, o hu hee Magadalin. Yesuye sobo hageeyo kuloduga bo holo 7 peegoo hasisobuguso. ³ Osoloso sobo hee Helodeeyo moso bali odoos hee Kusayo osobo Yowana, osoloso Susana, osoloso sobo abo dibolo silesibiso. Sobo hagee bia oso Yesu sabolo osoloso o hamamee dili odoos sabolo dimapoo diayo dia molee oso diba pidimo silesibiso.

*Witi wo ko segei maga dio masi taka
(Matiyu 13:1-9, Maka 4:1-9)*

⁴ Odoo susuga mi opusomo opusomo di maga sibilesi mooloogoodeme Yesuye dio masi hamaga oposususo, ⁵ “Beeame heeso odoo hee witi wo ko segalame diso. Yo witi wo ko sogomo sileeme, ko abo eli domo mapoo misigedibaso. Esem ebebeeyo eli amaga silesibulone witi wo ko dia homosotooomo dime sóso sibilesi neso. ⁶ Esem witi wo ko abo ee yugogisi mi mapoo misigedibaso. Osoloso bou gasibilesi palame seeno haga booloogelega wediaso. Bei, yugogisi mi ee ma kulodu howo mauwega. ⁷ Osoloso witi wo ko abo obu ma kulodu misigedibaso. Esino haga booloogelega saga paladeeso. Esino oso polone obu sabolo palaga tiso tiadolone witi wo susuga wediaso. ⁸ Osoloso witi wo ko abo mi tekepo mapoo misigedibaso. Osoloso bou pisaloso kauwuloso ko diya palagaso. Esem witi wo ko susuga oso ko pa homokoko 100 egesi oso palagaso.”

Yesuye to hagee takoloso tobudulone toso neligidi egeese takaso, “Odoo niba dulubolo, esiga ayo hagee takoo medee hoodo dui!” diso.

*Dio masi taka goo eyo bei
(Matiyu 13:10-23, Maka 4:10-20)*

⁹ Yesuwo hamamee dili odoo oso Yesu mapoo egeese takaso, “Dio masi taka goo hageeyo bei kasiyo?” diso. ¹⁰ Esem Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Niyo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee ogoloso gooleedalaiso. Bei, daga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee mada

meleeso. Esino epei nimapoo woola ka yiligebuguso. Esino odoo abo mapoo ayo beeambe susuga dio masi takeliso. Bei, 'diayo ogoloso medee kibiya egelega pagalame. Osoloso diayo duloso goo eyo bei medee kibiya gooleedelega pagalame.'

¹¹ Esiga dio masi goo eyo bei hagooso: Witi wo ko ee Godeeyo to oso. ¹² Esiga odoo abo witi wo ko eli domopoo misigediba egesi masi doso. Diba to tekepo duliso. Esino Godeeyo to hagee dibada sooloo ma kulodu egee molo ee boobado bigilame Saitenso dimapoo boobado bigili goo teneliso. Bei, diayo to omapoo tei tolosa gie badeli teyaga. ¹³ Esiga odoo abo witi wo ko yugogisi mi mapoo misigediba egesi masi doso. Esiga diba Godeeyo to taka duloso goomoga sabolo medee teliso. Esino witi wo ko oso yugogisi mi mapoo polone o too medee meilega poogoo egee, diba onosee egeese seliso. Godeeyo to oso dibada sooloo ma kulodu too medee koo meili. Osoloso diayo Godeeyo to duloso beeambe deiyepo mapoo wulo tei teliso. Esino diayo Godeeyo to mapoo tei too maga, hegi goo sabolo dala goo sabolo oso dimapoo siboga, diayo Godeeyo to mapoo tei too goo ee saga pegeliso. ¹⁴ Osoloso odoo abo witi wo ko oso weti kawe kadee ma kulodu misigediba egesi masi doso. Diba Godeeyo to duloso to ee teliso. Esino mi toowayo gie badeli goolee sabolo, osoloso bi bei doloso dabalai goo gweli sabolo, osoloso dibada su oso goomooga goo ee goolee sabolo diadolone dibada tei too tokenee peliso. Goo egeesee maga diayo tei too goo oso homokoko masi koo peli. ¹⁵ Osoloso odoo abo witi wo ko

mi tekepo mapoo misigediba egesi masi doso. Diayo dibada sooloo ma kuloduga tekepo goo gweli sabolo osoloso goomooga sabolo Godeeyo to duloso dibada sooloo ma kulodu medee tei teliso. Osoloso diayo o to kibiya kookoodoloso, dobolone homokoko masi diya peliso.”

*Mo to medee dui
(Maka 4:21-25)*

¹⁶ “Edebeeyo keme pouloso tolo oso koo gagali, osoloso mada koo mageli. Yo keme pouloso woola mapoo pou mageliso, edebeeyo moso kulodu gasibileso gadeebugu ee agalame. ¹⁷ Bei, goo susuga epedee mada egee molo, see hamamee odoo susuga oso agalame woola peledabalaiso. Osoloso odoo susuga oso koo duli goo ee see odoo susuga oso dulame woola yiligebigileiso. ¹⁸ Mo to hagee niyo medee dui. Bei, to taka medee duli odoo mapoo Godeeye goo goolee tekepo tenelaiso. Esino edebeeyo eyo nediliyo yo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee yo gooleedoo doloso mo to dulega poogooga, Godeeye yimapoo goo goolee pepooko egee molo see eyo peedee dalaiso,” diso.

*Yesuwo owee sabolo omolo dio sabolo
(Matiyu 12:46-50, Maka 3:31-35)*

¹⁹ Beeame heeso Yesuwo owee sabolo omolo dio oso Yesu agalame sibadeeso. Esino odoo bei diya mooloogoodoloso ka doboome, diba Yesuye badebei mapoo hodu dilei tebile. ²⁰ Esemee odoo heeso diba ogoloso, Yesu mapoo egeesee takaso, “Noowee sabolo osoloso nomolo dio sabolo oso peegoo no agalame balagamoloso,” diso. ²¹ Esemee Yesuye odoo mooloogoodoo mapoo nei egeesee

takaso, “Edebeeyo Godeeye eligi goo ee duloso mesimo silesiboga, diba mo wee dio osoloso molo dio oso,” diso.

*Yesuye i sabolo howo ki sabolo hamaga taka
(Matiyu 8:23-27, Maka 4:35-41)*

²² Beeame heeso Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Iba abei hodiokoo dalo soowoomo,” diso. Esemе diba du mapoo bu-lumaloso soowadeeso. ²³ Diba abei domopooga damolome, Yesu tila poogoomе tiaso. Esemе haga booloogelega i toowa sibume, abei omapoo howo ki toowa simiso. Esemе howo ki toowa oso sibulone dibada du ma kulodu howo sasoo oso diba dia du sabolo howomoo owulame siso.

²⁴ Esemе Yesu o hamamee dili odoo oso dileso, Yesu tidilone egeesee takaso, “Wiligi odoo, iba howomoo owuloso wedilame see!” diso.

Esemе Yesu tia hogabuloso tobudulone i sabolo howo ki sabolo koodobilame to kitulugu sabolo takaso. Esemе i sabolo howo ki sabolo simi saga omapoo koodobiaso. ²⁵ Esemе Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Niyo tei too kasomo?” diso.

Esemе Yesuwo hamamee dili odoo oso goo hagee ogoloso howoogadoloso obugulone diesono egeesee takaga meleeso, “Odoо hagee odoo ogumo? I sabolo howo ki sabolo o to duloso koodobiaso,” dee takaga meleeso.

*Yesuye odoo bo holo pala ee tekepo moodoo
(Matiyu 8:28-34, Maka 5:1-20)*

²⁶ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo Gelili mi maga abei daloso Gelasa mi mapoo peledabaso. ²⁷ Yesu du maga widi pee mapoo

pubalogolone egeino, odoo bo holo pala oso yo tugodalame sibume egeiso. Odoo hagee daga hoogoo dobudu bododiwe silone beame susuga odoo bi mapoo badeli. ²⁸⁻²⁹ Bei, bo holo oso kitulugu oso yimapoo toga edebeeyo ki tiso yo tialogoloso mageliso. Esino bo holoso kitulugu oso ki tiso tialogoloso magoo ee kookoobuguloso odoo ee idoloso dobudu diliso. Esino odoo ha-gooso Yesu ogoloso miyomoo gasuwoloso gwa sabolo tiamolone toso neligidi yimapoo egeese takaso, “Dokodoo badeli Godeeyo owolo Yesu, nayo amapoo ogoo goo moodoolame ka simiyo?” diso. Osoloso yayo Yesu mapoo howoolone see egeese takaso, “Nayo amapoo dala na tenee,” diso. Odoo bo holo pala oso to hageese taka. Bei, daga Yesuye bo holo odoo ma kulodu egee bado mapoo takolone peegoo gasibeye, dee takeme ka taka.

³⁰ Esemé Yesuye yimapoo egeese takaso, “Nee hu ogumo?” diso.

Esemé yayo to nei egeese takaso, “Ibada hu ee Bei,” diso. Bei, bo holo susuga oso yima kulodu doso. ³¹ Esemé bo holo odoo ma kulodu debei oso egeese takaga meleeso, “Nayo iba Dou mi mapoo na seese peegee,” dee takaso.

³² Esemé beame omapoo, esia ma dokodoo be hu susuga oso mooloogoo doloso, mi nalagamo silesibiso. Esemé bo holo odoo ma kulodu debei oso Yesu mapoo howoolone egeese takaso, “Iba be ma kulodu galaga di dee takee,” diso. Esemé Yesuye dimapoo egeese takaso, “Niba be ma kulodu galaga dilei soowa!” diso. ³³ Esemé bo holo susuga oso odoo ma kuloduga peegoo galaga

dileso see be ma kulodu galaga diso. Esembe be susuga oso godobia maga kukolo meilesa, howomoo wediaso.

³⁴ Esembe be bali odoosoo oso goohagee ogoloso kukulo dilesa dia mi mapoo osoloso mi pepooko abo mapoo gooegee takomo diso. ³⁵ Esembe odoosoo susuga oso goohagee duloso ee agalame sibadeeso. Diba sibilesa egeino, bo holo pala odoosoo ee tekepo poloso Yesuwo homo beiyopoo badolone googooloo tekepo tolosa dugo kaloso badoboome egeiso. Esembe diba diya ebigasoo. ³⁶ Esembe Yesuye odoosoo bo holo pala ee tekepo moodoome egei odoosoo oso diayo egei gooe ee agalame sibadee odoosoo dimapoo oposusoo.

³⁷ Esembe Gelasa mosobia odoosoo susuga sabolo osoloso koola omapoo debeli odoosoo susuga sabolo oso Yesu mapoo egeeseetakaso, “No mi hamaga saga peegoo di,” diso. Bei, diba Yesuye goomoodoo mapoo ogoloso diya obugume. Esembe Yesu dilame yo du mapoo dapagasoo.

³⁸ Esembe odoosoo bo holo pala Yesuye tekepo moodoo oso Yesubolo dilame goomogaso. Esino Yesuye yimapoo egeeseetakaso, ³⁹ “Haye. No abolo na sibe. No nee mi mapoo see wedi dilesa Godeeye namapoo gootoowa moodoo gooe eeposisi,” diso. Esembe odoosoo yo o mi mapoo see wedi dilesa, Yesuye yo tekepo moodoo gooe eeposusumo sileeso.

Yesuye Yailaseeyo owolo ta ee see hogabilame tekepo moodoo sabolo osoloso sobo paiye tekepo moodoo gooo

(Matiyu 9:18-26, Maka 5:21-43)

⁴⁰ Yesu see abei hodiokoo dalo sibume, yo bolone debei odoo susuga oso yayo simi ogoloso diya goomogaso. ⁴¹ Esemé omapoo haga booloogelega odoo hee, Yu odoo dia howo gisili moso gibadeli odoo taba, Yailaseeye, sibilesó Yesuwo homo beiyopoo gawusoloso badolone Yesu mapoo howoolone egeesee takaso, “No mo mosopoo sibe! ⁴² Bei, mo sobo holo hedebe, o dugo 12, paiye oso olo talame soomoloso,” diso.

Esemé Yesuye Yailaseeyo mosopoo dumolome eli domopoo odoo susuga oso yima hodú diya mooloogoo doloso dulone nei halagabugu nei halagabugu domo diadeeso. ⁴³ Osoloso odoo mooloogoo doloso diadee ee ma kulodu sobo hee aso wooloomaloso badebei sabolo diso. Yo aso wooloomaloso badebei ososee dugo 12 poo-gooso. Esino odoo heeso yo tekepo moodolai tebile. ⁴⁴ Esino sobo hagooso Yesu dumolome, mada miligiyoopoo sibilesó Yesuwo dugo su mapoo sigeme, aso woolooma oso sawo soomelee omapoo saga koodobiaso.

⁴⁵ Esemé Yesuye egeesee takaso, “Odoó agayo a ka sigoba?” diso.

Esino odoo susuga oso Yesu sigile doloso diya pulugume, Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, “Wiligi odoo, odoo susuga oso nobolo hodobo dulone no ka sigo domo du,” diso.

⁴⁶ Esemé Yesuye nei egeesee takaso, “Haye. Egeesee sele. Odoó heeso a ka sigiwa. Esemé odoo weidilame moodeli kitulugu ama melee oso peegoo di mawo gooleedoso,” diso.

⁴⁷ Sobó hagooso goo moodoo ee mada magalai tebile doloso gooleedoloso kikiliga sabolo dilesó,

Yesuwo homo beiyopoo gasuwuloso badebeiso. Osoloso Yesuye sobo yo weidilame moodoo goo sabolo, osoloso yayo Yesu sige goo ee oposusume odoo susuga oso duso. ⁴⁸ Esemé Yesuye sobo yimapoo egeesee takaso, “Mo sobo holo, no tei too maga no olo tekepo paso, esiga no mesie sabolo di,” diso.

⁴⁹ Osoloso Yesuye sobo yimapoo to takomolome, odoo heeso Yailaseeyo moso abaga sibilesó, Yailas mapoo egeesee takaso, “Nee sobo holo olo ta moloso. Esiga nayo eligili odoo hamapoo wulo goo mauwe na ido sibe,” diso.

⁵⁰ Esino Yesuye goo hagee duloso Yailas mapoo egeesee takaso, “No haga na ebi, wulo amapoo tei te. Egeeseega nee sobo holo ta egee molo see weidileiso,” diso.

⁵¹ Diba dilesó mosopoo doboome, Yesuye dulone hedebe Pita, Yonee, Yemes, osoloso sobo holo eyo owee dío ama dío ono gilimadoloso, moso kulodu galagadiso. ⁵² Diba moso kulodu galagadilesó egeino, odoo susuga oso sobo holo ta ee halo pupusuga molome egeiso. Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba egee pupusuga molo epedee omapoo koodobie. Bei, sobo holo yo koo ta moloso. Esino yo wulo tia moloso,” diso.

⁵³ Esemé Yesuye egeesee taka duloso diba yiligaso. Bei, sobo holo oso ta diba olo egeiga.

⁵⁴ Esino Yesuye sobo holo ta eyo dee mapoo toloso yimapoo egeesee takaso, “Sobo holo, no tebee,” diso. ⁵⁵ Esemé sobo holo ta ee o gie badeli see wedi sibume, yo hogabuloso tabaso. Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Sobo holo mapoo nei tenee,” diso. ⁵⁶ Esino sobo holo

eyo ama dio owee dio goo hagee ogoloso diya howoogadooso. Esemе Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niso egei goo hagee odoo abo mapoo na takee,” diso.

9

*Yesuye o hamamee dili odoo 12 diye di
(Matiyu 10:5-15, Maka 6:7-13)*

¹ Yesuye o hamamee dili odoo 12 gilimadoloso dimapoo kitulugu teneeso, diayo bo holo odoo ma kuloduga peegoo hasisobugu domo silesibulone odoo paigiga sabolo tekepo moodoo dalame. ² Osoloso yayo diba diye diso, diayo dilesо Godeeye wiligi doloso badeli goo ee odoo mapoo eligimo silesibulone, odoo paigiga sabolo tekepo moodoo dalame. ³ Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, “Niyo dulone, susu, osoloso o, osoloso wo, osoloso molee, osoloso kali bi bakadio na todi, wulo hedebe todi. ⁴ Niba mi omapoo dilesо peledobooga, omapoo edebeeyo niba o moso mapoo ido pologa, moso hedebe omapoo tia melee. Osoloso niyo mi omaga mi hee mapoo dulone, mi egee wulo poogoo du domo silesibe. ⁵ Osoloso niyo mi hee mapoo dilesо edebeeyo niba o moso mapoo ido pelega poogooga, niba mi egee poogoo dulone, nee homo mapoo basago mologa omapoo tegene peegee, Godeeye komonolone dimapoo dia goo tokenee eyo nei tenelai goo ee gooleedalame,” diso. ⁶ Osoloso diba see diadeeso. Diba mi hee maga mi hee mapoo du domo silesibulone, Godeeyo to tekepo

takomo silesibiso. Osoloso odoo paigiga susuga see tekepo moodoo domo silesibiso.

Helodeeye goo tiadoo

(Matiyu 14:1-12, Maka 6:14-29)

⁷ Yesuye moodoomo sili goo susuga ee Gelili mi ee bali odoo Helodee duso. Esemee goo hagee duloso yo diya goo tiadooso. Bei, odoo aboso Yesuwo goo mapoo egeesee takaso, “Yo Yonee odoo howo sauwidili ta maga see ka hogabiadoo,” diso. ⁸ Osoloso odoo aboso egeesee takaso, “Yo Ilayadoo.” Osoloso odoo aboso egeesee takaso, “Yo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo hee daga badebei oso ta maga hogabuloso see ka simidoo,” diso. ⁹ Esemee Helodeeye goo hagee duloso egeesee takaso, “Yonee ayo wooloomeye neme olo woolomaso. Esino ayo goo toowa hagee dumolo ee agamo goo ee dumolosomo?” diso. Yo diya goo tiademe, yayo Yesu agalame diya goomogaso.

Yesuye odoo 5000 mapoo nei pi

(Matiyu 14:13-21, Maka 6:30-44, Yonee 6:1-14)

¹⁰ Yesuye diye di odoo 12 diba see wedige sibilesi, goo diayo moodoo sabolo osoloso goo diayo eligi susuga ee Yesu mapoo oposususo. Osoloso Yesuye diba gilimadoloso Betesaida mi mapoo dibosomo dabalame diadeeso. ¹¹ Esino odoo susuga oso goo hagee duloso diba nose hamamee diadeeso. Esemee diayo simi Yesuye ogoloso diba gilimadoloso dimapoo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee eligilone odoo paigiga sabolo weidilame tekepo moodoo demeleso.

¹² Yesu yo egeeseemo sileeme, o hamamee dili odoo oso habe sibilesa yimapoo egeese takaso, “Odoosusuga hagee epedee diye dee, diba mosobia koola omapoo dileso dieso nei nalai sabolo moso tilei sabolo ee esilame. Bei, mi iyo hagee do mapoo nei iyo nalai sabolo moso iyo tilei sabolo mauwedoo,” diso.

¹³ Esemes Yesuye dimapoo nei egeese takaso, “Niyo dimapoo nei tenee,” diso.

Eseme diayo nei egeese takaso, “Odoos hagee diya bei. Esino imapoo wo si hedebe dee tiadoo sabolo di bakadio sabolo moloso. Esino nayo imapoo nei abo talame diye doloso ka takala?” diso. ¹⁴ Bei, beame omapoo mooloogoodoo ee ma kulodu gisowe hesiga ee 5000.

Eseme Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeese takaso, “Odoosusuga nei nalame odoo 50 egesisomooloogoodolo ka buluma, odoo 50 egesisomooloogoodolo ka buluma dee takee,” diso. ¹⁵ Eseme odoo susuga olo nei nalame egeese bulumamo diso. ¹⁶ Osoloso wo si dee tiadoo sabolo di bakadio Yesuye toloso, Kei mi ma dokodoo bolone nei pidilame goomoga goo dokodoo takaso. Osoloso yayo wo popeiloso di bakadio agisaloso, o hamamee dili odoo mapoo piso, see diayo odoo susuga mapoo pilame. Eseme diayo wo si popei sabolo di hwei sabolo odoo susuga mapoo piso. ¹⁷ Eseme odoo susuga nei ne oso diya edigime nei hosudelega abo poogooso. Osoloso diayo nei naloso abo poogoo ee Yesu o hamamee dili odoo oso misigamo dileso bou tegei mapoo soo 12 egesi metamagisaso.

*Pitaye Yesuwo goo yiligebugu
(Matiyu 16:13-19, Maka 8:27-29)*

18 Beeame heeso Yesu obusomo dokodoo takolone badoboome, o hamamee dili odoososo yimapoo sibadeeso. Esemesoso Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo a odoososo ugu deliyo?” diso.

19 Esemesoso diayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Odoososo abososo taka no Yonee odoososo howo sauwidili deesoso takeliso. Abososo taka no Ilaya delisoso, osolososo odoososo abososo taka no Godee magasoso to tolososo kokodoo takomoso sili odoososo hee daga badebei ososo ta magasoso hogabulososo see ka simidoo, deesoso takeliso.”

20 Esemesoso Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Esinososo nei niyososo a odoososo ugu deliyo?” diso.

Esemesoso Pitaye nei egeesee takaso, “No Godeeeyo hudisoso magoo Kelisoso,” diso.

21 Esemesoso see Yesuye nei o hamamee dili odoososo dimapoo egeesee takaso, “Niyososo odoososo abososo mapoo takolone a Kelisoso deesoso na takee,” diso.

*Yesuye eyo talai goo ee taka
(Matiyu 16:21, Maka 8:31)*

22 Osolososo see tobusoso Yesuye o hamamee dili odoososo dimapoo egeesee takaso, “Odoososo Holo, a dalasoso toowa beisoso talaisoso. Osolososo Yuososo odoososo wiligisoso odoososo tebisasoso sabolososo, teisoso mosososo wiligisoso odoososo tebisasoso sabolososo, teisoso eligilisoso odoososo sabolososo osososo a diyasoso gowoolone pagalaisoso. Osolososo edebeeyo a telisoso mapoo magalaisoso. Esinososo beeamesoso bakadiososo midoo masoso kulodoo ta molososo beeamesoso heesoso mapoo see hogabileisoso.”

*Yesuye yayo di hamamee dilei goo ee eligi
(Matiyu 16:24-28, Maka 8:34-38)*

²³ Yesuye see odoo susuga mapoo egeesee takaso, “Edebeeyo ayo di hamamee sibilei goomogoga, yo daga eyo goomoga goo tomo sili ee poogoloso, beame susuga ma kulodu eyo talai sabolo dala toowa talai goo sabolo medee mopoodoo doloso ama hamamee ka sibe.

²⁴ Osoloso odoo agayo o gie badeli eyo nediliyo pidilame seega, yo o gie badeli ee osugobalaiso. Esino odoo agayo mo goo maga o gie badeli peegoo magooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. ²⁵ Esino odoo agayo mipoo toowa hamapoo badolone, eyo goomoga goo susuga tomo siloso, hedebe gie badeli goo ee telega dagaduga, yo see ogoo goo talaisomo? Mauwe.

²⁶ Osoloso odoo agayo abolo osoloso mo to mapoo gowooga, Odoo Holo ayo toowa doloso badeli goo omaga mo gadeebugu sabolo, osoloso mo Maye toowa doloso badeli goo omaga o gadeebugu sabolo, osoloso Godeeyo momaiye oso toowa doloso debei omaga gadeebugu sabolo sibilesonei diba gowoolaiso. ²⁷ Esiga ayo nimapoo ka taka. Nima kulodu odoo abo olo doso, diba Godeeye wiligi doloso badalai beame oso simi ogoloso, hamamee wedileiso,” diso.

*Yesu o su opusomo di
(Matiyu 17:1-8, Maka 9:2-8)*

²⁸ Osoloso beame 8 egesi poogoloso, hamamee Yesuye dulone, Pita, Yonee, osoloso Yemes esee gilimadoloso mubi dokodoo dokodoo takalame

palaso. ²⁹ Yesuye Godee mapoo dokodoo takomolome, o mudu opusomo doloso o dugo diya heliye poloso omaga poniso. ³⁰ Esemé haga booloogelega, Ilaya dio Moses dio galaga sibilesó Yesubolo to kemeleeso. ³¹ Diayo Kei mi diya gadeebugu sabolo peledoboloso Yesuye Godeeyo to dodolone Yolusalem mapoo dileso talai goo ee oposususo. ³² Pita o odoo abo sabolo tiesaloso hogoogabuloso keesee egeino, Yesu yayo toowa doloso badeli goo omaga o gadeebugu sabolo tobudulone odoo bakadio sabolo to kesamolome egeiso. ³³ Odoo bakadio oso Yesubolo to kesameleso dilame doboome, Pitaye medee goo goolega Yesu mapoo egeesee takaso, “Wiligi odoo, iba hamapoo dabalai tekepo. Esiga iyo waseme bakadio hedebe di tegegelaíso. Hee nee, hee Moseseeyo, osoloso hee Ilayayo,” diso.

³⁴ Pita to osee komolome, koloboso sibilesó diba gidiseme, diya ebigaso. ³⁵ Osoloso kolobo maga toso egeesee taka, “Hagee mowolo, ayo hesia oso. Esiga o to medee dui!” diso. ³⁶ Kolobo ma kuloduga to taka koodobuloso, diayo Yesu obusomo tobudume egeiso. Pita diayo mubi ma dokodoo egei goo ee odoo abo mapoo saga takele.

*Yesuye giso holo bo holo pala tekepo moodoo
(Matiyu 17:14-18, Maka 9:14-27)*

³⁷ Diba beeamé hee mapoo mubi maga kumoo meilesó doboome, odoo susuga oso Yesuye badebei mapoo saga sibadeeso. ³⁸ Esemé odoo mooloogoodoo ma kuloduga odoo hedebesó toso neligidi Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, ayo namapoo howaso, nayo mo giso holo agalame

sibe. Bei, yo mo holo hedebege. ³⁹ Bei, bo holo oso yimapoo pologa, yo kikiliga sabolo homod-
obuloso gwa sabolo molone maga maga makawo
tiodiliso. Bo holo oso yimapoo dala tenemolome
yo beame susuga ma kulodu haga medee koo
sili. ⁴⁰ Esino ayo nee hamamee dili odo mapoo
bo holo hagee peegoo hasisobigi deme, diayo
peegoo hasisobigilei tebilena,” diso.

⁴¹ Esem Yesuye egeese takaso, “Niba tei too
mauwe tokenee odo. Niyo amapoo tei talame
a beame kasolo nibolo hodobo ka badalaiyo?
Esino nowolo amapoo ido sibe,” diso.

⁴² Giso holo Yesu mapoo ido sibumolome, bo
holo yimapoo pala oso kilikolone mi mapoo ho-
modobiaso. Esem Yesuye bo holo peegoo ha-
sisobuguloso, yo tekepo poloso oma mapoo ido
diso. ⁴³ Esem odo susuga oso Godeeye kitulugu
goo ogoloso diya howoogadooso.

Odo susuga oso Yesuye goo moodoo susuga ee
osee goolone doboome, Yesuye o hamamee dili
odoo mapoo egeese takaso, ⁴⁴ “Odo Holo, a ha
teli odo mapoo tiasalaiso. Esiga niba ayo epedee
goo hagee takoo na boobadee,” diso. ⁴⁵ Esino o
hamamee dili odo oso Yesuye taka goo eyo bei
medee kibiya gooleedele poogooso. Bei, goo eyo
bei ee dimaga mada magoloso meleeso. Esem
diayo see Yesu mapoo woosalai ebigasoo.

*Odo agayo toowa doloso ka badalaiyo?
(Matiyu 18:1-5, Maka 9:33-37)*

⁴⁶ Yesu o hamamee dili odo oso dima kulodu
odoo agayo toowa doloso ka badalaisomo, doloso
dieso nediliyo toso agadigasoo. ⁴⁷ Esino Yesuye

dibada goo goolee ogoloso holope idoloso yima koola mapoo sibilesu tobudume, o hamamee dili odoo mapoo egeese takaso, ⁴⁸ “Odoo agayo holope hageesi masi mo hu maga yibolo badalame idoga, yayo a idoso. Osoloso odoo agayo a idoga, yayo mo Ma a diye di ee idoso. Esiga nima kulodu odoo agayo eyo nediliyo pepooko daga, yo see toowa doloso badalaiso,” diso.

Edebeeyo namapoo ha telega badoga, yo nee odooso

(Maka 9:38-40)

⁴⁹ Esemme Yoneeye egeese takaso, “Wiligi odoo, iba odoo heeso bo holo ee nee hu sabolo odoo ma kuloduga peegoo hasisobugume egeiso. Esemme iyo yo hamaga takaso. Bei, yo ibada mooloo-goodoo ma kulodu koo badeli,” diso.

⁵⁰ Esino Yesuye yimapoo egeese takaso, “Yo na hamaga takee. Bei, edebeeyo nimapoo ha telega badoga, yo nibada odoo oso,” diso.

Samaliya odooso Yesu gowe

⁵¹ Yesu yo Kei mi ma dokodoo ido palai beame ee olo koola toboome, yo Yolusalem mapoo dilame goomogaso. ⁵² Esemme yayo odoo abo Samaliya mi ee ma kulodu mi pepooko hee mapoo malalo diye diso, diayo dileso omapoo yayo tilei moso ee mopoodoo dalame. ⁵³ Esino mosobia oso Yesuye Yolusalem mapoo dileigo di goo ee duloso, diayo yo gowoolone yimapoo moso tenele. ⁵⁴ Esemme Yesu o hamamee dili odoo Yonee dio Yemes dio goo hagee duloso yimapoo egeese takaso, “Lodee, douso mosobia odoo hagee piligilame, iyo Kei mi ma dokodooga

dou toose dee takalai, no goomogosomo?” diso.
⁵⁵ Esino Yesuye dimapoo bidaditoboloso tobudulone dimapoo diya takaso. ⁵⁶ Osoloso diba see mi hee mapoo diadeeso.

*Yesu dadalai doloso to taka odoo
 (Matiyu 8:19-22)*

⁵⁷ Yesu o hamamee dili odoo sabolo eli maga diadaga molome, odoo hedebe oso sibilesa Yesu mapoo egeesee takaso, “Nayo mi hee kamapoo dusomo, ayo no deede sileiso,” diso.

⁵⁸ Yesuye yimapoo nei egeesee takaso, “Dobu so oso debeli mi ee moloso. Osoloso sóso tieseli ou moloso. Esino Odoo Holo, ayo tieli moso mauwe,” diso.

⁵⁹ Esemé Yesuye see odoo hee mapoo egeesee takaso, “Nayo a deede sibe,” diso.

Esino odoo ogoso nei egeesee takaso, “Lodee, nayo epedee amapoo beame tenee, ayo mo ma toga midoosolaiya,” diso.

⁶⁰ Esemé Yesuye yimapoo nei egeesee takaso, “Dio maga odoo wedia oso dieso nediliyo odoo wedia ee midoosodolone dabalai tekepo. Esino no sibilesa Godeeye wiligi doloso badeli goo ee odoo mapoo takomo sile,” diso.

⁶¹ Esemé odoo heeso see egeesee takaso, “Lodee, a nama hamamee dadalai goomogo. Esino a epedee hamapoo mo soosoo dimapoo emegei di to takalame dia,” diso.

⁶² Esemé Yesuye see yimapoo nei egeesee takaso, “Odoo agayo ama hamamee dodolone see wedi dilame hamamee bidi ogo domo duga, odoo egesi masi oso Godeeye wiligi doloso badeli goo ee halo tou talai tebile,” diso.

10

Yesuye odoo 72 diye di

¹ Goo hagooso dilesa koodobume, Lodeeye odoo 72 hesigaso. Osoloso dima kulodu odoo bakadio tooboo bakadio tooboo doloso yayo dilei mosobia pepooko mapoo diba malalo diye diso.

² Egeeseelone yayo dimapoo egeesee takaso, “Homolee ma kulodu bi susuga ee olo teeleegeeloso goolai ee moloso. Esino bi ee gooloogalai odoo ee haga beinee. Esiga homolee gibadeli odoo mapoo woose, yayo o homolee ma kulodu bi susuga teeleegee ee gooloogali odoo diye dalame. ³ Esiga niba di! Esino niba goolee sabolo di. Bei, ayo niba sipi be hu pe masi dobu so kamanali oso egee do mi ma kulodu diye deeso. ⁴ Niba dulone molee sabolo, o sabolo, osoloso homo mapoo kali bi sabolo na todi. Osoloso niba eli domopoo dulone, odoo abo tugudoloso dibolo to na ke.

⁵ Niyo mi hee mapoo dilesa peledobooga, moso kamapoo gilimado polosomo, niyo daga moso mapoo egee do odoo mapoo emegei di to takolone, ‘Godeeyo mesie goo nibolo mele,’ dee takee. ⁶ Esiga mesie odoo oso moso ee ma kulodu daga, niyo emegei di to taka oso dibolo osee malaiso. Esino moso ee ma kulodu debeli odoo koo mesili daga, niyo emegei di to taka oso dibolo malaima. ⁷ Osoloso moso kasee nimapoo ka teneesomo, niba moso hedebe omapoo debee. Osoloso niba moso hedebe omapoo dobolone, diayo nimapoo nei teneega, nei ee nolone ka debee. Bei, tou teli odoo ee dia nei talai tebiliso.

Esiga niba moso hee mapoo dobolone, moso hee mapoo na du dee.

⁸ Niba mi hee mapoo duga, mosobia odoososo emegei dolone nei teneega, hedebe ee namelee. ⁹ Osoloso mi omapoo odoopaigiga tekepo moodoogolone dimapoo ‘Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nima koola mapoo moloso,’ dee takee. ¹⁰⁻¹¹ Esino niba mi hee mapoo dileso peledobooga, mosobia oso niba gowoolone moso tenelega poogooga, niba diayo bia eli domopoo dileso, to kitulugu sabolo dia mi basago oso nibada homo mapoo obooga ee dia howo woola mapoo te, Godeeye komonolone dimapoo dia goo tokenee eyo nei tenelai goo ee gooleedalame. Osoloso niyo dimapoo egeesee takee, ‘Niba medee goolee, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee koola hamapoo moloso.’ ¹² Esiga ayo nimapoo taka, mosobia kaso niba sibadeega, ogoloso goomoga sabolo niba iyadelega poogooga, nei Godeeye meedilei beame omapoo dala toowa diayo talai oso Sodom mosobia oso dala talai ee dagadileiso.”

Yesuye tei tele poogoo mosobia odoomapoo taka

(Matiyu 11:20-24)

¹³ “Eeye-ee! Kolasin mosobia odoosoloso Betesaida mosobia odoosabolo. Dala toowa oso niba bamoloso. Bei, ayo nibada mi mapoo goo toowa mudu opusomo opusomo di ee moodoogamo silee egesi masi Yu dele poogoo odoomosobia Taya mapoo osoloso Saidon sabolo mapoo moodoogamo silee diepi, diba haga booloogelega, dibada goo tokenee maga miligi pialoso debeli.

Osoloso diayo dibada goo tokenee maga miligi pia goo ee eligilone dugo tokenee megigaloso dosou holugaloso silesibili. ¹⁴ Goo egeesee maga Godeeye goo meedilei beame mapoo dala toowa Kolasin mosobia sabolo osoloso Betesaida mosobia oso talai oso Taya mosobia sabolo osoloso Saidon mosobia oso dala talai ee dagadileiso. ¹⁵ Esino Kapeniyum mosobia odoo niba beame omapoo Kei mi ma dokodoo ido palaiso, doloso goolee sabolo dosomo? Haye, niba tolosou Dou mi mapoo toodalaiso.

¹⁶ Esiga odoo agayo nibada to duloso toga, yo mo to tolone ka seeso. Esino odoo agayo nibada to duloso niba diya gowooga, yo a gowoolone ka seeso. Esino odoo agayo a gowooga, yayo mo Ma a diye di ee gowoolone ka seeso,” diso.

Odoo 72 oso see wedi simi

¹⁷ Yesuye odoo 72 diye di oso goomoga sabolo see wedi sibilesou egeesee takaso, “Lodee, iyo nee hu sabolo takomo sileeme, bo holo odoo ma kulodu debei oso ibada to duloso mesiloso peegoo galagadiso,” diso.

¹⁸ Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Keiso saga egee ebedigebugu egesi masi Kei mi ma dokodooga Saiten miyomoo homodobume ayo egeiso. ¹⁹ Esiga niba dui, niyo hebise sabolo homolobe sabolo mapoo dokodoo nibada homoso hamadabalame ayo nimapoo kitulugu olo teneeso. Esiga kitulugu oso Saitenso kitulugu ee dagadileiso moloso. Esiga bi heeso nimapoo dala tenelai mauwe. ²⁰ Esino bo holo oso nibada to duloso mesiloso peegoo kukulo di goo mapoo haga na goomege. Esino nibada hu ee tei gie

badeli booka mapoo egee molo omaga goomege,” diso.

*Yesuye Ama Godee mapoo goomoga tenee
(Matiyu 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Yesu yo Dio Tei oso kitulugu maga goomoga sabolo badolone egeesee takaso, “Ma, Kei mi sabolo osoloso mipoo sabolo nayo wiligi doloso badoso. Esiga a namapoo goomogo. Bei, nayo wiligi doloso badeli goo mada egee molo, goo goolee toowa odoo mapoo yiligebigile poogooso. Esino nayo goo goolee dele poogoo odoo mapoo yiligebuguso. O. Tei takoo, Ma. Goo hagee nayo goomoga goo oso.

²² Mo Maye goo susuga amapoo olo teneeso. Esiga odoo heeso Owolo a gooleedele. Esino hedebe Maye Owolo, a ka gooleedoo. Osoloso odoo heeso Ma gooleedele. Esino hedebe Owolo ayo Ma ka gooleedoo. Esiga odoo ugu bia mapoo Owolo ayo Mayo goo ee yiligebigilame gooleega, odoo egee bia oso Mayo goo ee diba gooleedalaiso,” diso

²³ Osoloso o hamamee dili odoo mapoo bid-itoboloso omapoo tobudulone dimapoo egeesee takaso, “Niyo egeli goo susuga mapoo goomege.

²⁴ Bei, ayo nimapoo taka, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo daga hoogoo debei sabolo osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa daga debei oso niyo epedee hagee ogo goo ee agalai doloso balagameleeso. Esino diayo egele. Osoloso diayo goo niyo epedee egee dumolo goo sabolo dulei doloso balagameleeso. Esino diba dule,” diso.

Samaliya odooso emegei di goo

25 Beeame hee mapoo tei eligili odoo heeso sibilesa Yesu tei ma susuga ee gooleedoloso badaba beleso egeesee takaso, “Eligili odoo, a gie badeli talame ogoo goo talaiyo?” diso.

26 Yesuye to nei egeesee takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso kasee takoolo? Nayo hesigaloso kasee gweliyo?” diso.

27 Odoo oso to nei egeesee takaso, “Nee sooloo ma kuloduga goolee sabolo, osoloso nee dio maga, osoloso nayo kitulugu sabolo, osoloso nayo goo goolee sabolo oso nee wiligi odoo Godee diya goolee. Osoloso no nediliyo diya gweli egesi masi nee odoo onosee diya egeesee goolone ka badebee,” diso.

28 Yesuye yimapoo nei egeesee takaso, “Nayo tei goo takoo. Esiga no goo egesi tolone badoga, goo oso no badoboso kookaiyo gie badeli talaiso,” diso.

29 Esino odoo yayo eyo nediliyo yo tekepo dolone egeesee takaso, “Esino mo odoo ogumo?” diso.

30 Esemee Yesuye yimapoo oposusu hee hagee oposususo, “Odoo hee Yolusalem maga Yeliko mapoo moumeleeso. Yo eli domopoo moumolome, mesia aboso yo woomele poogoloso eli domopoo magoloso o dugo yayo ka sabolo osoloso o bi susuga sabolo heli tolosa diadeeso.

31 Yo eli domopoo talame seemolome, Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo oso eli hedebe omaga sibulone egeiso. Osoloso yayo sibulone egeino, odoo egee olo talame seemelee ogoloso peegooga boloodabaso. 32 Osoloso yima hamamee abaga tei moso tegei mapoo tou teli

odoo, o bala Libai, yinosee sibulone egeino, odoo eli domopoo mi mapoo homodobuloso tiamolome, peegooga boloodabaso. ³³ Esino Samaliya odoo yinosee eli hedebe omaga sibulone egeino, odoo eli domopoo talame seemolome egeiso. Yayo odoo egee ogoloso yo diya sooloo dalaso. ³⁴ Esemе yo odoo oso tiamelee mapoo dilesо o kolo kookoo mapoo olipi i sabolo wain i sabolo oso hoduloso dugoso tialoogooso. Osoloso yayo yo o be donki ma dokodoo tiedoloso, odoo soowo moso mapoo ido dilesо yo bameleeso. ³⁵ Osoloso see beeamе hee mapoo Samaliya odoo oso odoo soowo moso gibadeli odoo mapoo molee ko bakadio yimapoo tenelone egeeseе takaso, ‘Odoо hagee nayo medee bamelee. Esino nayo odoo hagee bolone molee hagee hosudoloso, see nee molee oso pidimologa, ayo see wedi simi beeamе omapoo, nei o egesi ayo namapoo tenelaiso,’ diso.

³⁶ Osoloso Yesuye see egeeseе takaso, “Odoо bakadio hedebe di hageeyo kulodu mesiaso wei eyo odoo tei ogumo?” diso.

³⁷ Esemе tei eligili odoo oso nei egeeseе takaso, “Edebeeyo yo sooloo dolone yo pidi odoo ono tei o odoo oso,” diso.

Esemе Yesuye yimapoo egeeseе takaso, “O. Tei takoo. Esiga no dilesо goo egesi tomo sile,” diso.

Meli dio Mata dio

³⁸ Yesu o hamamee dili odoo sabolo dulone, mi hee mapoo dilesо peledabaso. Esemе mi omapoo badeli sobo hedebe Mataye o moso mapoo Yesu ido palaso. ³⁹ Esemе Matayo omolo Meliye

sibileso Yesuwo homo beiyopoo badolone o to dulone badebeiso. ⁴⁰ Beeame omapoo Mataye moso kulodu Yesuwo mooloogoodoo odoo eyo wo silone, tou bei neme Yesu mapoo sibileso egeesee takaso, “Lodee, moloye nobolo badoga, ayo mobusomo tou ka toga, diya kwasio. Esiga yayo a pidilame nayo yo sibeye dee takee.” diso.

⁴¹ Esino Lodeeye egeesee takaso, “Mata emegei, no tou susuga tomo silone goolone goo diya kodio.

⁴² Esino tou susuga ee ma kulodu tou hedebe hagoonoo toowa ka moloso. Esino Meliye goo tekepo toowa olo tooso. Esiga odoo heeso goo egee yimaga peedee dalaime,” diso.

11

*Yesuye dokodoo takeli goo ee eligi
(Matiyu 6:9-13; 7:7-11)*

¹ Beeame heeso Yesu mi hee mapoo dileso dokodoo takamelee koodobume, o hamamee dili odoo heeso egeesee takaso, “Lodee, Yoneeye o hamamee dili odoo mapoo dokodoo takeli goo eligimo silee egesi masi nayo iba noseee dokodoo takeli goo ee eligi,” diso.

² Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niyo dokodoo takolone egeesee takee:

‘Ma, beeame susuga ma kulodu hedebe nee hu toowa doloso mele dee, odoo susuga oso dokodoo poudalame.

Esiga nayo wiligi doloso badeli goo oso sibilei iba goomogo.

³ Osoloso beeame susuga ma kulodu iyo nali bi ee imapoo tenemelee.

⁴ Osoloso ibada tokenee hapoloso boobado bigi.

Bei, iba nosee odoosusuga oso gootokenee
susuga imapoo moodeli ee boobado big-
iliso.

Osoloso iba gootokenee mapoo na gidodi dee’,”
diso.

⁵⁻⁶ Yesu dokodoo takeli goohagee eligime-
leso koodobuloso dimapoo see egeesee takaso,
“Niba to hee hagee goolee. Odoosoo heeso
gesi domo mapoo nee mosopoo sibileiso. Esino
nayo yimapoo nei siloso tenelai nei mauwe daga,
mosobia ma kulodu nee odoomapoo nei ta-
lame dileiso. No nee odoowo mosopoo dileso
osulu mapoo kalamadilone egeesee takalaiso,
‘Mo odoosoo hee mo mosopoo simiga.
Esino ayo yo pidilei nei mauwe. Esiga ayo
namapoo nei talame ka siba,’ dee.

⁷ Eseega nee odoomosokulodu badebei oso
egeesee takalaiso, ‘No see wedi di. Bei, a mo
holo dio sabolo osulu kisiloso tiesamoloso. Es-
iga a toboloso namapoo nei tenelaime,’ dee.”

⁸ Esemesyesuyesee dimapoo egeesee takaso,
“Esino ayo nimapoo taka, yayo no wulo emegei
doloso bi tenelaime. Esino nayo kalamadilone
osee howamologa, yayo toboloso namapoo bi
tenelaiso.

⁹ Esiga ayo nimapoo taka, niba woose.
Egeeseega nimapoo tenelaiso. Osoloso niba
esie. Egeeseega niba agalaiso. Osoloso niba
osulu mapoo kalamadi. Egeeseega osulu ee
nimapoo yamagalaiso. ¹⁰ Bei, woosali odoosoo
gootalaiso. Osoloso esieli odoosoo goo agalaiso.

Osoloso osulu mapoo kalamadili odoo mapoo osulu yamagalaiso.

¹¹ Esiga ma dio niba dui! Odoo agayo owoloye di nala poogoo daga, yimapoo daba tenelisomo? Haye. ¹² Osoloso yayo só ho nala poogoo daga, nayo yimapoo homolobe tenelisomo? Haye. ¹³ Niba tokenee odoo. Esino niba gooleedooso, nibada owolo dimapoo bi tekepo tenelai. Esiga iba gooleedooso, Ma Godee Kei mi ma dokodoo egee bado oso yimapoo woosali odoo mapoo Dio Tei wulo tenemoloso,” diso.

*Yesu dio Belsebul dio
(Matiyu 12:22-30, Maka 3:20-27)*

¹⁴ Beeame heeso odoo hee badebeiso. Daga bo holo oso odoo eyo su ma kulodu palademe, to kelega poogoloso badebeiso. Esemé Yesuye odoo eyo su ma kulodu bo holo paladee peegoo habuguso. Osoloso bo holo oso odoo ma kuloduga peegoo gadime, to koo keli odoo yo see to keiso. Esemé odoo susuga oso goo hagee ogoloso diya howoogadooso. ¹⁵ Esino odoo aboso egeesee takagameleeso, “Yesu yo Belsebuleeye kitulugu maga bo holo peegoo ka hasisobigili molodoo. Bei, Belsebul yo bo holo dia wiligi odoo taba oso,” dee takagameleeso. ¹⁶ Esemé odoo aboso Yesuye kitulugu egee tomolo tei Godee maga simibeleso agalame yimapoo egeesee takaso, “Nayo Kei mi ma dokodooga goo mudu opusomo di ee imapoo eligi,” diso.

¹⁷ Esino Yesuye diayo goo goolee olo gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, “Mi toowa mapoo debeli odoo oso domo puloso dieso

nediliyo ha toga mi toowa egee malaime, tokenee palaiso. Osoloso soosoo heeso domo puloso dieso nediliyo ha toga soosoo egee pododalaiso. ¹⁸ Esiga Saitenso o mooloogoodoo ma kulodu domo puloso dieso nediliyo ha toga, kaseega yayo wiligi doloso badeli goo oso osee ka malaiyo? Tokenee palaiso. Bei, niyo a Belsebul oso kitulugu maga bo holo peegoo ka hasisobugu deligo daga, ayo goo hagee nimapoo ka taka. ¹⁹ Esino ayo bo holo peegoo hasisobigili kitulugu hagee tei Belsebul oso kitulugu maga ka hasisimo silo daga, nibada hamamee dili odoososo bo holo peegoo egee hasisimo silesibo kitulugu ee kamapoo toowo? Esiga diayo takooga, niyo amapoo egee takoo goo ee tei goonee, dee takalaiso. ²⁰ Esino ayo Godeeye kitulugu maga bo holo peegoo ka hasisimo silo daga, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nimapoo olo simiso.

²¹ Esiga kitulugili odoososo tai sabolo tio sabolo tolososo o moso gibadoga, o bi moso kulodu meli ee edebeeyo heli talaime. ²² Esino see diya kitulugu odoososo siboga, yayo moso gibadeli odoososo wooloso o tai sabolo tio sabolo peedee dalaiso. Osoloso moso kulodu peleso o bi susuga tolososo odoososo abo mapoo pileiso.

²³ Esiga odoososo agayo a dogolo tebelega poogooga, yo amapoo ha tomolososo. Osoloso odoososo abolo odoososo Godee mapoo gilimado sibilega poogooga, yayo odoososo ee Godee maga peegoo hasisobugu domolososo.”

*Bo holo oso see wedi sibili goo
(Matiyu 12:43-45)*

²⁴ Eseme Yesuye egeesee takaso, “Esiga bo holo oso odo magaa peegoo gaduga, yo dilesos miwe poogoo mi mapoo eyo badalai mi esiamo sileiso. Yo mi esiamo siloso koo ogoga, eyo nediliyo egeesee takalaiso, ‘A mawo daga badebei mapoo see wedi dia,’ dalaiso. ²⁵ Yo sibilesos ogoga, moso gelesi kadolosos bi medee mopoodos ma molo agalaiso. ²⁶ Osolosos yo see wedi dilesos bo holo diya kitulugus abo 7 gilimadolosos moso omapoo dabalaiso. Egeeseegas odoos hagee eyo daga badeli poogolosos see diya tokenee badalaiso.”

Odoos agayos goomogas sabolos ka dosomos?

²⁷ Yesuyes goos hagee odoos mapoo takomolomes, odoos mooloogoodos ma kulodugas sobos heesos tosos neligidis egeesee takaso, “Nos soomagolosos toos nedimos silees sobos omapoo Godeeyes goomogas tenelais tekepos,” diso.

²⁸ Esinos Yesuyes yimapoo egeesee takaso, “Hayes, emegei. Goo egeesis koo molosos. Odoos agayos Godeeyos to dulosos omapoo mesies sabolos silogas, odoos yimapoo Godeeyes goomogas tenelisos,” diso.

Edebeeyos goos opusomos di ees agalames goomogas (Matiyus 12:38-42)

²⁹ Edebeeyos Yesus mapoo sibilesos mooloogoodemes, Yesuyes dimapoo egeesee takaso, “Epedees hamapoo egees do odoos ees diya tokenees. Osolosos diba wulos goos opusomos di agalames amapoo takelisos. Esinos ayo dimapoo goos opusomos di hees eligileimes. Esinos hedebees Yonayos goos onos dimapoo ka eligilei. ³⁰ Beis, Godeeyes Yonas mapoo moodos goos osos Ninibas odoos mapoo yayos teis Yonas diyes di goos ees eligisos. Esigas Odoos Holo

amapoo goo peledabalai ee odoe epedee hagee do mapoo Godeeye tei a diye di goo ee eligileiso.

³¹ Osoloso goo meedilei beame mapoo Siba mi eyo wiligi taba sobo onosee nibolo goo meedi mapoo badolone nibada goo meedoloso, niba tokenee odoe dalaiso. Bei, yayo eli sage abaga sibilesa odoe toowa Solomonoye eligi goo ee dulame simiso. Esino ayo Solomonoo dagadilesa ka badoso. Esino niyo mo to dulei ka gowooso.

³² Esiga Niniba odoe oso goo meedi mapoo nibolo dobolone, nibada goo meedoloso, niba tokenee odoe dalaiso. Bei, Yonaye Godeeyo to dimapoo tosi bume, diba dia goo tokenee mapoo miligi piase. Esino Yona ayo dagadilesa badoso. Esino ayo Godeeyo to nimapoo takomo sibume, niyo duloso nibada goo tokenee mapoo miligi pile.”

Ibada su mapoo howo oso gadeebugu ka moloso

(Matiyu 5:15; 6:22-23)

³³ “Edebeeyo keme pouloso mada koo mageeya. Osoloso toloso koo geegeeya. Haye, keme pouloso woola mageeya edebeeyo moso kulodu gasiboga gadeebugu ee agalame. ³⁴ Esiga nee su mapoo nee howo oso keme masi ka moloso. Osoloso nee howo oso tekepo mologa, nee su susuga gadeebugu malaiso. Esino nee howo oso tokenee poga nee su susuga neliga malaiso. ³⁵ Esiga obeeyamo. Nee su mapoo gadeebugu egee molo medee hoodo ege. Bei, gadeebugu ee neliga molo malaiso. ³⁶ Esiga nee su ma kulodu gadeebugu toowa oso molone neliga hee me daga, nee su mapoo kemeso pouni masi gadeebugu malaiso.”

Yesuye Pelisi odoo sabolo osoloso tei eligili odoo dimapoo taka

(Matiyu 23:1-36, Maka 12:38-40)

³⁷ Yesu to takameleso koodobume, Pelisi odoo heeso o mosopoo nei nalame ido diso. Esemee Yesu yibolo dilesa nei nalame biaso. ³⁸ Pelisi odoo oso Yesuye Yu odoo dia tei magoo ee dedelega poogoloso dee howo sauwilega nei ne ogoloso dio dulone diya gooleeso.

³⁹ Esemee Lodeeye yimapoo egeesee takaso, “Pelisi odoo niba wulo nibada kapu sabolo peleta sabolo hedebe kolo ee hapoolone hee kulodu hapelega pegeli niba egeesi masi doso. Bei, niyo nibada kolo ono hapeliso. Esino sooloo ma kulodu tokenee goo sabolo osoloso bi goomegeli goo oso ka moloso. ⁴⁰ Niba boobada odoo! Bei, Godeeye kolo sabolo osoloso kulodu sabolo moodooso. ⁴¹ Esiga nimapoo bi tebia mologa bi mauwe odoo pidi. Niyo egeesee seega niba tokenee goo mauwe malaiso.

⁴² Eeye-ee Pelisi odoo! Bei, niyo Godee mapoo emegei di bi kobu sabolo bi pepuso abo sabolo medee molone 10 ma kulodu hedebe Godee mapoo tenee dolone nei tei ma hogugu ee ma kulodu goo toowa magoo ee telega pegeliso. Goo ee odoo mapoo goo tekepo moodeli sabolo osoloso Godee gweli goo sabolo oso. Esiga niyo Godee mapoo emegei di bi tenelone goo toowa bakadio hagee tobuloso moodee.

⁴³ Eeye-ee Pelisi odoo! Bei, edebeeyo niba agalame howo gisili moso kulodu peleso odoo hu toowa too oso bili mapoo bilame goomegeliso.

Osoloso eli domopoo edebeeyo nimapoo gasuwoloso emegei di to takooga, niba diya goomegeliso.

⁴⁴ Eeye-ee Pelisi odoo! Niba odoo bi mada magoo masi moloso. Edebeeyo odoo bi egelega, dokodooga diliso. Niba egeesi masi moloso.”

⁴⁵ Osoloso tei eligili odoo heeso Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, nayo Pelisi odoo mapoo tokenee sisi oso ibolo hodobo tokenee ka susu,” diso.

⁴⁶ Osoloso Yesuye see tei eligili odoo mapoo egeesee takaso, “Eeye-ee, tei eligili odoo! Bei, niyo tei eligi goo oso odoo mapoo hegi goo teneliso. Esino niyo diba pidilone hegi goo ee see niso koo teli.

⁴⁷ Eeye-ee tei eligili odoo! Bei, niyo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo ta eyo bi mapoo moso pepooko medee tekepo tegeliso. Esino niba gooledeleyo, odoo egee bia namawe diayo pilugu oso? ⁴⁸ Niyo namawe diayo goo moodoo tekepona doloso odoo dieso pilugu eyo bi ma dokodoo moso pepooko tegeliso. ⁴⁹ Esiga Godeeye niyo goo moodoo olo hoodo ogoloso egeesee takaso, ‘Ayo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo sabolo diye di odoo sabolo Isalael odoo mapoo diye dalaiso. Esino diayo abo piligilone abono wulo dala tenelaiso,’ diso.

⁵⁰⁻⁵¹ Osoloso mi bei mooloogoo omaga sibulone namawe diayo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo piligimo simiso. Egeeselone diayo Eibolo maga wooloomalai bei mooloogooloso abaga simino Sekalaya wooloomaloso omapoo koodobiaso. Bei, diayo Sekalaya yo tei moso

tegei ogo osoloso Godee mapoo gala wooloso sili dousulu ogo doloso domo omapoo woolomaso. Esiga epedee hagee do odoo niyo namawe diayo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo pilugu eyo nei tokenee niyo talaiso. Esiga ayo nimapoo tei goo taka. Bei, niyo namawe diowo tokenee eyo nei talaiso.

⁵² Eeye-ee tei eligili odoo! Bei, Godee gooleedalai osulu yeli ki bi niyo mada magoloso ka doso. Osoloso niyo edebeeyo osulu omaga gadiyaga, kisiloso see niso koo gadu domoloso.”

⁵³⁻⁵⁴ Yesuye Pelisi odoo sabolo tei eligili odoo mapoo to takemeleso koodoboloso diba poogoloso diso. Esemme diayo diya komonolone hamamee beeamme abo mapoo Yesu mapoo woosali goo opusomo opusomo di woosameleeso. Bei, diayo goomoga Yesuye to nei taka ee ma kulodu Moseseeeye tei magoo gababuoga, yo toloso goo meedilame.

12

Yesuye goo bakadio gweli odoo mapoo kokodo taka

(Matiyu 10:26-27)

¹ Osoloso beeamme domo omapoo odoo susuga oso Yesu mapoo mooloogoodolone diya kumugulone nei halagabugu nei halagabugu diso. Esemme Yesuye daga o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Niba obeeyamo! Pelisi odoo oso goo bakadio gweli goo ee wo habia egeesi masi moloso. Bei, wo giedege wo habia sabolo hamaga, wo giedege tokenee palaiso. ² Esiga goo

susuga mada egee molo see woola peledabalaiso. Osoloso edebeeyo koo duli goo ee see woola takooga duleiso. ³ Osoloso niyo mada taka to ee see woola takooga duleiso. Osoloso niyo moso kulodu dulu mapoo mada taka see hamamee odoosuga dulame moso omu ma dokodooga neligidi woola takalaiso.

*Godeebolo ebi
(Matiyu 10:28-31)*

⁴ Esiga emegei, ayo nimapoo taka. Odoos wulo su hagee wooloomali yobolo na ebi. Bei, yo hedebe su wooloomali ee gooleedoo, esino dio wooloomali yo tebile. ⁵ Esino ayo nimapoo taka. Niba hedebe Godeebolo obulone ka debee. Bei, odoos wooloomaloso dio Dou mi mapoo toodalai kitulugu yimapoo moloso. Esiga niba hedebe Godeebolo obulone ka debee. ⁶ Esiga niyo só pepuso dee tiadoo molee ko ta oso teliso. Esino ee ma kulodu Godeeye só pepuso hedebe koo boobado bigili. ⁷ Osoloso Godeeye nibada wudu susuga yo gooleedooso. Bei, wudu susuga egee yayo olo hesigaso. Esiga niba haga na ebi. Bei, Godeeyo howo woola só ee goo toowa koo moloso. Haya. Niyo goo toowa ka moloso.”

*Odoos howo woola Kelisowo goo yiligebigi
(Matiyu 10:32-33; 12:32; 10:19-20)*

⁸ “Esiga ayo nimapoo taka. Odoos agayo odoos howo woola tobudulone yayo amapoo tei too goo ee woola yiligebuguga, nei Odoos Holo ayo Godeeyo momaiye eyo mudugiyo abaga tobudulone yo mo odoos dalaiso. ⁹ Esino odoos agayo odoos howo woola tobudulone amapoo tei tele poogoo

goo ee woola yiligebuguga, nei ayo Godeeyo mo-maiye dia mudugiyo abaga tobudulone yo mo odoonee dalaiso. ¹⁰ Osoloso odo agayo Odo Holo amaga to tokenee takooga, Godeeye o tokenee hapoloso boobado bigileiso. Esino odo agayo Dio Tei eyo goo maga to tokenee takooga, o tokenee ee Godeeye hapalaime.

¹¹ Esiga edebeeyo niba howo gisili moso mapoo osoloso wiligi odo taba eyo moso mapoo nibada goo meedilame ido pologa, niyo nei takalai ee haga na goolee. ¹² Bei, niyo omapoo peleso tobudulone, to takalai ee Dio Tei oso nimapoo eligileiso.”

Yesuye bi bei odoowo goo oposusu

¹³ Odo mooloogoodoo ma kuloduga odo heeso Yesu mapoo egeese takaso, “Eligili odo, nayo mo ei mapoo takee, yayo ibada ama ta eyo bi gilibo toloso badolone bi susuga yayo egee bamolo puloso abo hodio amapoo tenelame,” diso.

¹⁴ Esemee Yesuye yimapoo nei egeese takaso, “Emegei, amapoo kitulugu mauwe, nee bakadio nimapoo nibada nama ta eyo bi domo puloso pilei,” diso. ¹⁵ Yesuye see odo omapoo debei mapoo egeese takaso, “Niba obeeyamo! Niba bi bei doloso badalai goo omapoo haga na goomege. Bei, bi bei doloso badalai goo oso tei gie badeli koo teneli,” diso.

¹⁶ Osoloso Yesu to hagee takoloso see dio masi hagee oposususo, “Bi bei odo o mi mapoo yayo nei howo segei oso nali bi diya palagaso.

¹⁷ Osoloso eyo nediliyo egeese takaso, ‘Nei nali

bi hagee malai amapoo moso hee mauwe. Esiga ayo ogoo goo talaiyo?’ diso.

¹⁸ Esemé yayo egeesee takaso, ‘A mo nei nali bi mageli moso guobuguloso see moso toowa abo tegelaiso. Osoloso ayo nei nali bi sabolo bi abo sabolo moso ee ma kulodu malaiso. ¹⁹ Egeeseega amapoo bi tekepo bei oso dugo susuga ee ma kulodu osee ma malaiso. Esiga a tou hee talai mauwe. Esino a goomoga sabolo wulo badolone, wo sabolo osoloso howo sabolo namalaiso,’ diso.

²⁰ Esemé Godeeye yimapoo egeesee takaso, ‘No boobada odoodoo! Esiga epei gesi nee gie badeli ayo namaga peedee dalaiso. Osoloso nayo nee su pidilame bi maloso meli see odoo agayo ka talaiyo?’ diso.”

²¹ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Odo agayo mipoo hamapoo bi bei mooloogoo maloso badolone, nei Godeeyo howo woola goo toowa telega poogooga, goo hageesi oso yimapoo peled-abalaiso,” diso.

*Tei toloso dobolone haga na goolee
(Matiyu 6:25-34)*

²² Yesuye see o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Niyo dobolone nei nalai sabolo osoloso dugo kalai sabolo omapoo haga na goolee. ²³ Bei, nei nali bi oso goo toowa koo moloso. Haye. Esino nibada gie badeli goo oso goo toowa ka moloso. Osoloso kali bi oso goo toowa koo moloso. Haye. Esino nibada su oso goo toowa ka moloso. ²⁴ Esiga niba só ogoloso goolee. Diba nei nali bi dieso sogoloso koo gooloogali. Osoloso diba nei nali bi magalai

moso mauwe. Esino Godeeye dimapoo nei nali bi ka tenemoloso. Esino Godeeyo howo woola só oso goo toowa koo moloso. Esino niyo goo toowa ka moloso. ²⁵ Esiga edebeeyo kali bi sabolo osoloso nei nali bi sabolo omapoo diya gooleega, o gie badeli see hoogoo sagilisomo? Haye. ²⁶ Goo pepooko hageesi moodoolai nimapoo kitulugu medaga, niba see goo abo mapoo haga na goolee.

²⁷ Osoloso niba see dobudu meli palapalawa tekepo ogoloso goolee. Bei, diayo dieso nediliyo pidilei tou koo teli. Osoloso dugo dieso kalai koo duseli. Esiga ayo nimapoo ka taka, daga Solomonoye wiligi odoo toboloso badebei mapoo yayo kali bi medee tekepo kalaga meleeso. Esino dobudu meli palapalawa oso tekepo oso Solomonoye dugo kali tekepo ee dagadi. ²⁸ Esiga dobudu meli palapalawa tekepo oso epei gasibilesa moloso, see beeamer hee mapoo woseliso. Esino Godeeye palapalawa omapoo dugo masi tekepo ka kadili daga, a tei toso, Godeeye nimapoo dugo tekepo tenelaiso. Niba tei too kibile odoo oso debei masi na debee. ²⁹ Esiga niba nei sabolo howo sabolo namalai mapoo haga na goolee. ³⁰ Bei, mi odoo oso bi egee talame diya gweliso. Esino nama Godeeye bi niyo talame goomegeli ee yayo malalo olo gooleedooso. ³¹ Esino niba daga malalo diya esie, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee talame. Niyo egeesee seega nei yayo bi niyo goomoga ee nimapoo tenelaiso.

³² Esiga niba haga na ebi. Bei, sipi be bali odoo oso o be medee bali egeesi masi, Godeeye niba medee egeesee bamoloso. Osoloso niba ebia

sabolo na debee. Bei, Godeeye niba yibolo wiligi doloso badalame yayo goomoga sabolo niba olo hesiaso. ³³ Nibada bi odoo mapoo teneloso nei molee toloso bi mauwe odoo mapoo pi. Niyo egeesee seega, nei Kei mi ma dokodoo bi bei nibada hu sabolo malaiso. Bi bei ogoso Kei mi ma dokodoo mologa mauwe pagalaime. Bei, mi omapoo heli teli odoo oso sibilesi bi ee heli koo teli. Osoloso siso bi koo nali. ³⁴ Nimapoo bi bei toowa ma mologa, nibada goo goolee oso omapoo meliso.

Odoo Holo oso sibilei goo mapoo mopoodoo doloso debee
(Matiyu 24:45-51)

³⁵ Esiga niba bi mopoodoo doloso goo mapoo dulone dobolone keme peyigaloso debee. ³⁶ Bei, tou teli odoo oso dia wiligi odoo ee sobo hu wo nalame di siboga, agalame bameli egeesi masi debee. Bei, yayo see wedi sibilesi osulu mapoo kalamadiga osulu saga yadalaiso. ³⁷ Tou teli odoo oso sibilei mapoo dulone dobolone osee bamologa, yayo simi ogoloso dimapoo goomogalaiso. Esiga ayo nimapoo taka, wiligi odoo yayo o tou teli odoo ogoloso goomogolone, diba bulume doloso dimapoo nei nali tenelaiso. ³⁸ Esiga wiligi odoo oso sibilei, yo gesi domo sibumobelee o, kudi daga takooga sibumobelee, beeambe diba gooleedelee. Esino o tou teli odoo oso yayo egee sibo mapoo dulone dobolone osee bamologa, yayo sibilesi diba ogoloso dimapoo goomogalaiso. ³⁹ Esino niba goo hagee medee goolee. Edebeeyo heli teli odoo oso o mosopoo sibilei beeambe ee duloso

badebei diepi, yo olo mopoodoo doloso bolone badolone, heli teli odoososi simi ogoloso yayo habigili. ⁴⁰ Esiga niba olo mopoodoo doloso dulone bolone ka debee. Bei, Odoososi Holo ayo sibilei beeameniba gooleedele.”

⁴¹ Esemepitaye egeesee takaso, “Lodee, no dio masi hagee takoo wulo hedebe iyo dulame ka takala o, odoososi susuga osodulame ka takala?” diso.

⁴² Esemelodeeye nei egeesee takaso, “Goo mapoo mesimo silone tou tekepo teli bali odoososi ogumo? Wiligi odoososi osodoo egeesimasi mapoo kitulugu tenelaiso, yayo o tou teli odoososi susuga gibolone yayo dimapoo wotenemalame. ⁴³ Osolosowiligi odoososi peegoo dileso badoososi see wedi sibileso ogoga o tou teli odoososi o tou ee medee tekepo tolone badebei ogoloso yimapoo goomogalaiso. ⁴⁴ Esiga ayo nimapoo taka, wiligi odoososi o tou teli odoososi o tou medee tekepo tolone badebei ogoga, yayo see yimapoo o bi susuga ee bamelee dalaiso. ⁴⁵ Esino tou tokenee teli odoososi o wiligi odoososi saga sibilega poogooga eyone diliyo egeesee takalai malaiso, ‘Mo wiligi odoososi saga koo sibo,’ doloso, emegei sobo sabolo giso sabolo tou teli odoososi abo woomele poogoloso, wo sabolo yugune sabolo ee nolone halabolone badalaiso. ⁴⁶ Yo egeesee badolone mopoodoo delega badebei mapoo, o wiligi odoososi sibileso peledabalaiso. Egeeseega o wiligi odoososi sibileso yo Godee mapoo odoososi koo mesili sabolo badalame, yo diya woomeleso peegoo togobigileiso.

⁴⁷ Esiga tou teli odoo oso o wiligi odoo oso goomoga goo ee gooleedoloso tou ee telega poogoloso mopoodoo delega badoga, yo diya woolaiso. ⁴⁸ Esino tou teli odoo oso o wiligi odoo oso goomoga goo ee gooleedelega badolone goo ee telega badoga yo haga woolaime. Esiga Godeeye edebeeyo yo tou toowa talame goo goolee tekepo teneeso. Esiga yo goomogoso, goo goolee tekepo sabolo tou ee toowa tolone badalame. Osoloso Godeeye edebeeyo tou pepooko talame goo goolee tekepo teneeso. Esiga yo goomogoso, goo goolee tekepo sabolo tou pepooko ee tolone badalame.

*Mesie goo mauwe, esino domo pilei moloso
(Matiyu 10:34-36)*

⁴⁹ Ayo odoo susuga domo puloso dou gigalagalame mi toowa mapoo ka simi. Esino dou oso paiya ee agalai a goomogo. ⁵⁰ Esino ayo dala talai beame olo siboso. Esiga amapoo goohele toowa oso moloso. Esino ayo dala ma kuloduga gaduga, goohele amapoo egee molo amapoo mauwe pagalaiso. ⁵¹ Esiga niyo goo goolee oso a mipoo hamapoo mesie goo tosimidoo dee gweliyo? Haye, domo pilei goo ee tosimi. ⁵² Esiga epedee domo hamaga dulone soosoo ma kulodu domo pimalaiso. ⁵³ Egeeseelone ama dio owolo giso holo dio domo pileiso. Osoloso owee dio owolo sobo holo dio domo pileiso. Osoloso gisowo owee dio osobo dio domo pileiso.”

*Gooso peledabalai beame ee medee ogoloso
gooleedalai
(Matiyu 16:2-3)*

⁵⁴ Yesuye see odoo susuga mapoo egeesee takaso, “Niba kei ma dokodoo ogoga hemiye mologa, niyo egeesee takeliso, ‘Epedee howo si-bolodoo,’ deliso. Egeeseega howo tei sibiliso. ⁵⁵ Osoloso niba kei ma dokodoo ogoga kolobo me poogoloso kei dasege mologa, niyo egeesee takeliso, “Epei mi kibolodoo,’ deliso. Egeeseega mi kibiliso. ⁵⁶ Niba goo bakadio gweli odoo! Howo sibilei goo sabolo osoloso mi kibilei goo sabolo niba olo gooleedooso. Esino bei kasee maga niba epedee hamapoo goo egee peledoboo ogoloso gooleedelega ka dabala?”

*Namapoo goweli odoo sabolo mesie
(Matiyu 5:25-26)*

⁵⁷ “Niba kasee maga nisono goo tekepo talai goo ee gooleedelega ka dabala? ⁵⁸ Esiga namapoo goweli odoo oso no goo meedilei mapoo ido duga, no saga eli domopoo yibolo dulone yayo namapoo gowe egee molo pagalame yibolo emegei dee. Esino nayo goo egeesee moodolega poogooga, yayo no goo meedili odoo mapoo ido peleso nee goo meedileiso. Egeeseega see goo meedili odoo oso no neliga moso gibadeli odoo mapoo tenelaiso. Egeeseega see yayo no neliga moso ma kulodu toosolaiso. ⁵⁹ Esiga ayo namapoo taka, no neliga moso ee ma kulodu badolone, nayo peegoo dilei eli agalaime. Esino yayo molee hesia sabolo tobuloso nayo teneega, no peegoo dileiso.”

13

Niba nibada goo tokenee maga miligi pilega poogooga, niba wedileiso

¹ Beeame omapoo odoo abo oso sibilesu Yesu mapoo Gelili odoo aboso Godee mapoo gala hu wooloso tenelone doboome, Pailteeye diba pilugu goo ee oposususo. ² Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo goo hagee ogoloso kasee gooleesomo? Gelili odoo abo pilugu odoo hagee biaso Gelili odoo susuga ma kulodu hedebe diayo goo tokenee toowa tomo silesibume ka seeyo? ³ Haye, egeeseenee. Esino niyo nibada goo tokenee maga miligi pialoso Godee mapoo bidiga debelega poogooga, goo hedebe egeesee noseé nimapoo peledabalaiso. ⁴ Osoloso niba goo hee hagee goolee. Silowam mi mapoo moso egi doko tegei oso goboolone odoo 18 piluguso. Odoo 18 pilugu hagee biaso Yolusalem odoo ma kulodu hedebe diayo goo tokenee toowa tomo silesibume ka seeyo? ⁵ Haye, egeeseenee. Esino niyo nibada goo tokenee maga miligi pialoso Godee mapoo bidiga debelega poogooga, goo hedebe egeesee noseé nimapoo peledabalaiso.”

⁶ Osoloso Yesuye dimapoo dio masi hee hagee takaso, “Odoo heeso geleipi ko segei ma kulodu pigi homo tabameleeso. Esino beame heeso segili odoo oso pigi ko goolame agalame simiso. Esino sibilesu egeino, pigi ko pelega molome egeiso. ⁷ Esemé yayo o homolee bali tou teli odoo mapoo egeesee takaso, ‘Dugo bakadio hedebe di ma kulodu a goomogaso, pigi homo hagooso ko poga nalame. Esino yo ko pele. Esiga heemagee.

Yayo mo homolee ma kulodu molone mi tekepo ee namalai tekeponee,' diso.

⁸ Esemе o tou teli odoо oso yimapoo egeesee takaso, 'Iba epedee dugo hedebe ma kulodu bolone, ayo medee mi nemalaiso. ⁹ Egeesee ma kulodu yayo ko poga, tekepo. Esino yayo ko pelega poogooga, omapoo iba homo su egee heemagalaiso,' diso."

Yesuye sobo gauwuloso sili tekepo moodoo

¹⁰ Yu odoowo hasali beeamе hee mapoo Yesuye dia howo gisili moso mapoo peleso eligimeleeso.

¹¹ Beeamе omapoo sobo hee dugo 18 ee ma kulodu badolone bo holoso o kulodu badoboome, yayo beeamе susuga ma kulodu gauwuloso siliso.

¹² Esino Yesuye yo ogoloso yo malalo hapoo sibe doloso yimapoo egeesee takaso, "Sobo no beeamе susuga ma kulodu gauwuloso egee silo epedee hamapoo olo mauwe poogooso," diso. ¹³ Egeesee takoloso Yesuye o deeso sobo ee sigeso. Esemе beeamе omapoo sobo gauwuloso sili ee see hoododoloso tekepo silame bei mooloogoloso Godee mapoo goomoga poudooso.

¹⁴ Esemе howo gisili moso wiligi odoо taba oso Yesuye diayo hasali beeamе mapoo sobo tekepo moodoo ogoloso diya komonolone odoо susuga mapoo egeesee takaso, "Sadee hedebe ma kulodu beeamе 7 moloso. Esiga odoо susuga oso beeamе 6 ma kulodu tou talai tekepo. Esiga niyo beeamе 6 hama kulodu odoо paiye susuga gilimado sibilesо tekepo moodoolai tekepo. Esino niyo iyo hasali beeamе mapoo sibilesо goo egeesi moodoolai tekeponee," diso.

¹⁵ Eseme Lodeeye nei yimapoo egeese takaso, “Niba goo bakadio gweli odo. Bei, niba susuga oso hasali beame mapoo bulumakau ebigi pidiga buguloso howo nalame hado diliso.

¹⁶ Esiga niyo iyo hasali beame mapoo nibada be hu pidiliso. Esino iyo hasali beame mapoo Eibal-ahameeyo eiye hagee tiso tia masi tiamolome pidibugu egee tekeponeeyo? Bei, Saitenso kitulugu oso sobo hagee dugo 18 ee ma kulodu tiso tialoso melee masi meleeso.”

¹⁷ Yesuye to hagee taka goo oso yimapoo kamanali odo mapoo simili goo teneeso. Esino odo abo oso Yesuye goo medee tekepo moodoogamo sili ogoloso diya goomogaso.

Godeeye wiligi doloso badeli goo ee Yesuye dio masi eligi

(Matiyu 13:31-33, Maka 4:30-32)

¹⁸ Osoloso Yesuye see dimapoo egeese takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee kaseeyo? Ayo ogo goo maga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nimapoo ka eligileiyo? ¹⁹ Esiga Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo edebeeyo homokoko diya pepooko toloso o homolee mapoo segei egeesi masi moloso. Esiga homokoko pepooko oso peleso homo toowa poloso, dee bo moodooga, sóso sibilesó omapoo ou tagagaliso.

²⁰ Ayo ogo goo maga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nimapoo ka eligileiyo? ²¹ Ee egeesi masi. Soboso palawa wo silame, daga homolone palawa wo toowa ma kulodu yist pepooko kuko siliso. Egeeseega yist pepooko oso palawa wo ee diya kodiliso.”

Osulu pepooko
(*Matiyu 7:13-14,21-23*)

²² Yesuye Yolusalem mapoo dulone, mosobia pepooko abo eli domopooga dagamo dulone, Godeeyo to eligimo diso. ²³Egeeseemo dumolome odo heeso Yesu mapoo egeese woosaso, “Lodee, odo wulo hedebe bakadio oso gie badeli ka talaiyo?” diso.

Eseme yayo nei yimapoo egeese takaso, ²⁴ “Niba osulu pepooko maga gadilame diya kitulugi. Bei, ayo nimapoo taka, odo susuga oso osulu pepooko omaga gadilame diya kituluguleiso, esino diba omapoo gadilei tebileime. ²⁵ Bei, moso eyo amaye toboloso osulu kisileiso. Egeeseega niyo peegooga silesibulone osulu yamagalame osulu mapoo kalamadileiso. Egeeseelone egeese takalaiso, ‘Wiligi odo, iba gasibileiya osulu yamagee,’ dalaiso.

Esino yayo egeese takalaiso, ‘A niba gooleede. Niba mi kamaga sibadeeyo?’

²⁶ Egeeseega niyo nei egeese takalaiso, ‘Iba nobolo hodobo silesibulone wo sabolo howo sabolo namo siliso. Osoloso ibada mi mapoo nayo imapoo to tekepo eligimo siliso,’ dalaiso.

²⁷ Esino yayo nimapoo see egeese takalaiso, ‘A niba gooleede. Niba mi kamaga sibadeeyo? Niba ayo hagee bado mapoo na sibadee. Amaga peegoo diadee, niba goo tokenee tomo silesibili odo,’ dalaiso.

²⁸ Esiga niba Godeeye wiligi doloso badeli mi maga peegoo poogooga, peegooga dobolone, Eibalaham dio Yekob dio osoloso Aisek dio osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili

odoo susuga oso Godeeye wiligi doloso badeli mi mapoo do ogoloso gooholone mei kumudoo sabolo dobolone pupusiga malaiso. ²⁹ Osoloso mipoo toowa hamapoo debeli mi susuga maga odoo susuga oso Godeeye wiligi doloso badeli mi mapoo wo nalame sibilesa dabalaiso. ³⁰ Esiga odoo susuga eyo howo woola odoo hu toowa toloso epedee hagee do, ee see hamamee Godeeyo howo woola odoo wuluge masi dabalaiso. Esino odoo susuga eyo howo woola odoo wuluge epedee hagee do, ee see hamamee Godeeyo howo woola diba hu toowa toloso dabalaiso.”

Yesuye Yolusalem goolee goo
(*Matiyu 23:37-39*)

³¹ Beeame omapoo Pelisi odoo aboso sibilesa Yesu mapoo egeesee takaso, “No mi hagee poogoloso see mi hee mapoo di. Bei, Helodeeye no wooloomalame ina,” diso.

³² Esemene nei Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba dileso dobu so masi Helodee mapoo takee, ‘A epei osoloso godigi mapoo bo holo paladee odoo sabolo osoloso odoo paigiga sabolo ee tekepo moodoolone badalaiso. Osoloso see beeame bakadio hedebe di mapoo a mo tou hosudalaiso,’ dee takee. ³³ Tei taka, epei sabolo osoloso godigi sabolo osoloso beeame hee sabolo mapoo mo tou ee osee tomo dileiso. Bei, edebeeeyo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo ee Yolusalem mi peegoo wooloomalai tekeponee.

³⁴ Yolusalem, Yolusalem, nayo kasee maga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo

piliguloso see Godeeye diye di odoe ee piligilame yoso ka enigeliyo? A beame kasolo mapoo kolokoloso o pe medee gilimadoloso wili egeesee selame ayo nee holo gilimado sibilame goomegeliso. Esino no koo goomegeli. ³⁵ Esiga Yolusalem odoe, niba dui. Nibada tei moso ee mosoowe malaiso. Esiga ayo nimapoo taka. Niyo a see agalaime. Esino beame oso siboga, niyo egeesee takalaiso, ‘Odoe Godeeyo hu maga kitulugu sabolo egee sibo Godeeye yimapoo goomogoso,’ dalaiso. Beame omapoo niyo a see agalaiso.”

14

Yesuye Pelisi odoowo mosopoo di

¹ Yu odoe diayo hasali beame heeso Yesu Pelisi odoowo wiligi odoe taba eyo mosopoo peleso nei nalame badebeiso. Esem e odoe susuga oso Yesu mapoo medee hodu dileso yimapoo balagameleeso. ² Bei, moso ee ma kulodu odoe hee paiye toowa oso toloso o su susuga tidodoloso molome egeiso. ³ Egeesee ogoloso Yesuye Pelisi odoe sabolo osoloso tei eligili odoe dimapoo egeesee takaso, “Iyo hasali beame mapoo odoe tekepo moodolai ee ibada teiyo?” diso. ⁴ Esino diba to hee takele. Esem e Yesuye odoe ee o deeso sigime tekepo paso. Osoloso yo diye diso.

⁵ Osoloso yayo see Pelisi odoe sabolo osoloso tei eligili odoe sabolo mapoo egeesee takaso, “Nima kulodu nibada holo hee, o, bulumakau egesi oso iyo hasali beame mapoo midoo ma kulodu todbuoga, yo peegoo tamagelega pagalaisomo?”

Haye. Niyo yo midoo ma kuloduga peegoo tamagalaiso,” diso. ⁶ Esemе diayo Yesu mapoo nei takalai me poogooso.

Eyo nediliyo toowa dalai sabolo osoloso pepooko dalai goo sabolo

⁷ Yesu moso ee ma kulodu badolone egeino, odoо susuga oso wo ne mapoo sibulone odoо hu toowa too oso bili mapoo bulumalame diya goolee sabolo sibume egeiso. Esemе Yesuye dio masi hagee dimapoo egeese takaso, ⁸ “Odoо heeso namapoo takolone sobo hu wo ne mapoo sibeye daga, no sibilesо wo nalame saga dileso odoо hu toowa too oso bili mapoo na bie. Bei, odoо hu toowa too hee nama hamamee sibilei malaiso. ⁹ Egeeseega mosowo amaye namapoo egeese takalaiso, ‘Nayo egee bado mapoo odoо toowa oso bie dee. Esiga no toboloso hamamee koo bilame di,’ dalaiso. Egeeseega no hamameedee mapoo bilame diya simiye sabolo dileso bileiso. ¹⁰ Esino sobo hu wo nalame no sibeye daga, no sibilesо hamameedee bie. Egeeseega mosowo amaye no hamameedee mapoo badebei ogoloso no see malalo koodoo peleso bie dalaiso. Osoloso wo ne mapoo buluma odoо oso goo hagee ogoloso no odoо toowa dalaiso. ¹¹ Esiga odoо agayo eyo nediliyo yo toowa daga, nei yo Godeeye pepooko dalaiso. Esino odoо agayo eyo nediliyo yo pepooko daga, nei yo Godeeye toowa dalaiso.”

¹² Osoloso Yesuye see yo sibeye dee taka Pelisi odoо mapoo egeese takaso, “No wo toowa nalame nee odoо sabolo osoloso nemei dio sabolo osoloso nee soosoo sabolo osoloso nee bi bei odoо sabolo na gilime. Bei, nayo diba gilimaga,

nei diayo dibolo hodobo wo nalame no idileiso. Egeeseega no nei hee talaime. ¹³ Esino no wo toowa nalame mopoodoo doloso wulo bi mauwe odo sabolo, osoloso kido todobia odo sabolo, osoloso su kakawa poogoo odo sabolo, osoloso howo si odo sabolo ee gilime. ¹⁴ Bei, nayo goo hageesi moodooga, Godeeye namapoo nei tenelaiso. Bei, diayo nei namapoo egeesi pidilei tebile. Esiga Godeeyo howo woola tekepo debeli odo oso wedia maga hogadilei beame omapoo Godeeye namapoo nei tenelaiso.”

*Wo ne toowa eyo goo maga dio masi taka
(Matiyu 22:1-10)*

¹⁵ Yesubolo hodobo wo nolone debei odo heeso to hagee duloso Yesu mapoo egeese takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli mi mapoo peleso hodobo wo nalai odo diba diya goomogalaiso,” diso.

¹⁶ Esemé Yesuye yimapoo egeese takaso, “Odo heeso wo toowa nalame mopoodoo doloso odo susuga gilimaso. ¹⁷ Osoloso wo olo nalame o tou teli odo hee mapoo dileso yayo gilimadoo odo ee iyado sibe diso.

¹⁸ Esemé o tou teli odo oso diba gilimalame simi ogoloso diayo wo ne mapoo sibilei gowoolone goo abo maga gamenee goo takaso. Egeeseelone odo heeso yimapoo egeese takaso, ‘A mi neiso epedee too. Esiga a dileso mi egee agalaiso. Esiga nayo dileso nee wiligi odo mapoo takee, a wo ne mapoo sibileimego dee takee,’ diso.

¹⁹ Esemé see odo heeso egeese takaso, ‘A bulumakau 10 neiso epedee too. Esiga bulumakau

egee sabolo tou talai tebia beleso dibolo tou talame dileiso. Esiga nayo dileso nee wiligi odo mapoo takee, a wo ne mapoo sibileimego dee takee,' diso.

²⁰ Osoloso see odo heeso egeese takaso, 'A sobo epedee hu. Esiga a wo ne mapoo sibileime,' diso.

²¹ Odo susuga oso egeese takageme, to todili odo oso see wedi dileso o wiligi odo mapoo odo susuga oso taka goo susuga ee yimapoo takaso. Esem wo ne eyo wiligi odo taba oso diya komonolone see o tou teli odo mapoo egeese takaso, 'No saga dileso mosobia domopoo bi mauwe odo sabolo, osoloso kido todobia odo sabolo, osoloso su kakawa poogo odo sabolo, osoloso howo si odo sabolo iyado sibe,' diso.

²² Esem o tou teli odo oso saga dileso odo iyado sibiles o wiligi odo mapoo egeese takaso, 'Wiligi odo, ayo odo abo olo iyado simiso. Esino debi pooba abo odo mauwe moloso,' diso.

²³ Esem wiligi odo oso see o tou teli odo mapoo egeese takaso, 'No see dileso odo eli domopoo egee silesibo sabolo osoloso wadou moso mapoo debeli odo ee hapoo sibilame to kitulugu sabolo takee, mo moso kulodu debi pooba ee edebeeyo tolo tebilame. ²⁴ Esiga ayo namapoo taka, wo ne hagee ma kulodu odo daga ayo gilimome sibilei gowe odo oso wo ayo mopoodoo doo nalaime,' diso."

*Yesu dadalai goo ee kaseeyo?
(Matiyu 10:37-38)*

²⁵ Odoosusuga oso Yesu dedeme, Yesuye dimapoo bidi toboloso tobudulone egeesee takaso, ²⁶ “Odoos agayo ama sabolo, osoloso o wee sabolo, osoloso o sobo sabolo, osoloso owolo sabolo, osoloso o soosoo sabolo, osoloso o gie badeli sabolo mapoo diya goolone, nei a goolee pepooko daga, yo ayo di hamamee deede sibilei tebile. ²⁷ Osoloso odoos agayo talai sabolo dala toowa talai sabolo goo medee moodelega poogoloso ayo di hamamee dedelega poogooga, yo ayo di hamamee deede sibilei tebile.

²⁸ Edebeeyo kulo moso tagalame gooleega, yo daga badolone yayo kulo moso tagalai molee tebia beleso agalame hesigileiso. ²⁹⁻³⁰ Bei, yo daga molee hesigilega tou bei mooloogooga, molee hosudoga, tou hoo malaime. Egeeseega odoos susuga oso moso ee togodelega poogoo ogoloso manolone yiligilone egeesee takalaiso, ‘Odoos hagee moso tagalame bei mooloogooso. Esino hosudalai tebile,’ dalaiso.

³¹ Dio masi hee hagooso. Mi bakadio oso ha talaiso. Egeesee ma kulodu mosodei heeso odoos 10,000 gilimado sibileiso. Osoloso mosodei heeso odoos 20,000 gilimado sibileiso. Esino odoos 10,000 gilimadoo ha teli wiligi odoos taba oso daga medee badolone, odoos 20,000 mapoo ha talai tebia beleso goo ee goolone badalaiso. ³² Osoloso yayo o odoos sabolo odoos 20,000 mapoo ha talai ee koo tobuoga, yayo o odoos hee odoos 20,000 gilimado simi dia wiligi odoos taba mapoo to todi dalaiso, yibolo see mesilame. ³³ Esiga odoos agayo ama hamamee dadalame gooleega, yayo o bi susuga poogoloso a ka deede sibe.

³⁴ Solu ee bi tekepo. Esino solu hadali medaga, nayo solu ee see hadalame kasee moodoolaiyo?
³⁵ Esiga solu egee goo mauwe mologa, odoosusuga oso solu egee togobigileiso.

Odooniba dulubolo, esiga ayo hagee takoomedee hoodo dui.”

15

Yesuye sipi be osugoba maga dio masi taka (Matiyu 18:12-24)

¹ Tekisi molee misigeli odoosabolo osoloso goo tokenee teli odoosabolo Yesuwo to dulame sibilesodebeiso. ² Esino Pelisi odoosabolo osoloso tei eligili odoosabolo oso goohagee ogoloso gowoolone egeesee takagameleeso, “Odoohagooso tokenee teli odooe gilimadoloso dibolohodobo wo namosiliso,” diso.

³ EsemesYesuye dio masihagee dimapoo takaso,
⁴ “Sipi be hu bali odoososo o sipi 100 bameleeso. Egeesema kulodu hedebe osugobooga, yayoogoo goomoodolaisomo? Yayo go woolalowe poogoo mapoo o sipi be abo 99 omapoo hoologooloso, see hedebe osugoba ee esiamodileiso.
⁵⁻⁶ Yayo esiameleeso ogoga, yoomogolone sipi be ee mosopoo imado sibileiso. Osoloso o odoo aboe gilimadoloso egeesee takalaiso, ‘Mo sipi be osugoba epedee olo egeiso. Esiganibasibilesoboloomoga poude,’ dalaiso. ⁷ Esiga ayo nimapoo taka, Kei mi mapoo odoo 99 Godeeyohowoolatekepo debeli dia goomapoo goomoga goososo osee moloso. Esinogoo tokenee teli odoohedebesoo gootokenee magamiligi pialoso

see Godee mapoo bididoobooga, Kei mi mapoo goomoga toowa oso malaiso.”

Yesuye molee ko oso osugoba maga dio masi taka

⁸ “Beeame hee mapoo sobo hee o molee ko 10 ma kulodu hedebe osugobalaiso. Eseega yo ogoo goo moodoolaisomo? Yayo keme pudoloso esiamo silone, o moso kulodu goko oso kakabalaiso. ⁹ Osoloso yayo o molee ko osugoba ee ogoga, yayo o odoo ee iyadoloso egeesee takalaiso, ‘Mo molee ko osugoba epedee olo egeiso. Esiga niba sibilesa abolo hodobo goomoga poude,’ dalaiso. ¹⁰ Esiga ayo nimapoo taka. Goo tokenee teli odoo hedebeso o goo tokenee maga miligi pialoso see Godee mapoo bididoobooga, Godeeyo momaiye susuga Kei mi ma dokodoo egee do oso goomoga toowa poudileiso.”

Yesuye holaisoso peegoo dobudo di maga dio masi taka

¹¹ Yesuye see dio masi hee hagee odoo mapoo egeesee oposususo, “Odoo hee owolo giso holo bakadio debeiso. ¹² Esino beame heeso omoloye ama mapoo egeesee takaso, ‘No toga nee bi ayo talai malalo epedee amapoo tenee,’ diso. Esemame amaye owolo bakadio ee ma kulodu o bi abo puloso dimapoo piso.

¹³ Esemame omoloye beame abo poogoloso hamamee amameeye yimapoo bi pi ee toloso see odoo abo mapoo neiso toloso see mi hee eli sage mapoo diso. Yo omapoo dileso tokenee goo ma kulodu badolone, o molee toowa hosudooso. ¹⁴ Yayo o molee toowa hosudooloso melee

beeame omapoo mi kibiya oso mi omapoo hodia goo meleeso. Esemé yayo see gilibo holo masi badolone, hodia goo toowa egeliso. ¹⁵ Esiga yayo molee tou talame mosobia odoó hee mapoo dileso peledabaso. Esemé mosodei odoó ogoso yo o go mapoo dileso o be bamelee diso. ¹⁶ Esemé yo dileso be hu nei nolone beso nali nei ee ogoloso nalame gweliso. Esino odoó heeso beyo nei sabolo osoloso nei abo sabolo yayo nalame koo tosibili.

¹⁷ Yayo egeesee badebei ma kulodu, beeame heeso yimapoo goo goolee tekepo oso sibume, yayo egeesee gooleeso, ‘Mo mamo tou toloso nei teli odoó susuga ee hodia sabolo koo debeli. Esino a hamapoo hodia sabolo badolone talame ka seeso. ¹⁸ Esiga a see wedi dileso mo ma mapoo egeesee takalaiso: Ma, ayo Godee mapoo osoloso namapoo goo tokenee olo tooso. ¹⁹ A tokenee odoó. Esiga nayo see epedee amapoo mo holo dalai tekeponee. Esino tekepo, nayo a nee tou toloso nei teli odoó hee dee takee,’ diso. ²⁰ Osoloso yo amameeye badebei mi mapoo diso.

Esino yo eli sage abaga osee sibumolome, amaye ogoloso owolo diya sooloo dolone, yayo saga hoguo dileso owolo mapoo boooloomaloso adaso.

²¹ Esemé owoloye yimapoo egeesee takaso, ‘Ma, a Godee mapoo osoloso namapoo goo tokenee olo tooso. A tokenee odoó. Esiga nayo amapoo mo holo dalai tekeponee,’ diso.

²² Esino amaye o tou teli odoó mapoo egeesee takaso, ‘Dugo tekepo sabolo osoloso homo bi sabolo osoloso dee sesa mapoo kali ki bi sabolo

saga tosibilesu yimapoo kadige. ²³ Osoloso mo gala hu ma kulodu bulumakau be hu kauwa wooloso si. Osoloso hodobo wo nolone goomogalaiso. ²⁴ Bei, mo holo hagee olo tano, see epedee gie badoso. Osoloso olo dobudo diso, esino epedee ogoso,' diso. Esiga diayo hodobo wo nolone goomoga poudooso.

²⁵ Diba egeeseelone doboome, emei o homolee ma kulodu tou temeleso sibulone, amayo moso kulodu odoo susuga goomogolone hopolone kosaia pegigamolome duso. ²⁶ Esemé yayo o tou teli odoo hee idoloso yimapoo woosaso, 'Mo mamó moso ma kulodu ogoo goo tolo?' diso. ²⁷ Esemé o tou teli odoo oso yimapoo egeesee takaso, 'Nomolo epei simiso. Esiga namaye owolo yo medee tekepo wedi simi ogoloso, goomogolone bulumakau be hu kauwa wooloso siloso wo toowa ka nalagamoloso,' diso.

²⁸ Esemé emei goo hagee duloso komonolone wo ne mapoo dile. Esemé amaye sibilesu o daga holo yo wo ne mapoo gadilame giso. ²⁹ Esino yayo ama mapoo egeesee takaso, 'Ayo dugo susuga ma kulodu nee tou teli odoo masi silone nee to mapoo mesimo silone tou toowa temeleso. Esino nayo gout be hu pepooko wooloso amapoo takolone, nee odoo sabolo neye, dee takele. ³⁰ Esino nowolo hagooso nee bi sabolo nee molee sabolo tolosu domo sili sobo sabolo badolone hosudolosu sibume, nei nayo yimapoo goomogolone be kauwa wooloso wo toowa nolone ka dabala?' diso.

³¹ Esino amaye owolo mapoo egeesee takaso, 'Mo holo, nayo beame susuga abolo badebeiso.

Esiga mo bi susuga ee nee. ³² Esino epei iba goomogalai tekepo. Bei, nomolo hagee olo tano, epedee yo see gie ka badoso. Osoloso yo osugobano, see epei yo ogoso,' diso."

16

Molee gibadeli odoo maga dio masi taka

¹ Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, "Beeame heeso bi bei odooso o molee gibadeli idoloso badebeiso. Egeesee ma kulodu bi bei odoo o molee gibadeli odoo oso o molee mada namelee goo ee yo duso. ² Osoloso yayo o molee gibadeli odoo ee idoloso yimapoo egeesee takaso, 'Nayo mo molee tokenee bameleena. Esiga no tekepo, nayo tou temelee goo susuga ee booka mapoo hoguguloso amapoo eligi. Bei, nayo see mo molee gibadalai tekeponee. Esiga no tou epedee pagalaiso,' diso.

³ Esemee molee gibadeli odoo oso egeesee gooleeso, 'Mo wiligi odoo oso mo tou ee olo pee-goo magooso. Esiga a see ogoou tou toomoba? A nei howo segelame mi gabalai a kitulugu mauwe. Osoloso ayo odoo mapoo wulo hoowamo silei diya simileeyo. ⁴ Esino ayo mo tou poogooga, mo odooso a dia mosopoo ido palame, ayo goo talai epedee olo gooleedoso.'

⁵ Egeesee gooloso yayo o wiligi odoo mapoo bi wulayo temelee odoo ee gilimadooso. Osoloso daga odoo hee mapoo egeesee takaso, 'Nayo mo wiligi odoo mapoo bi wulayo too eyo nei tenelega ka pagala? Nei kasolowo?' diso.

⁶ Esemé odoo ogoso nei egeesee takaso, ‘Ayo mo dalamoo 100 mapoo olipi i keedoo ee nei tenele,’ diso.

Esemé molee gibadeli odoo oso nei yimapoo egeesee takaso, ‘Wiligi odoo o booka hagooso. Esiga no saga buloso booka hamapoo nayo dalamoo 100 mapoo olipi i keedeme hogugu ee tabuguloso, see dalamoo 50 mapoo olipi i keedoo ono too doloso hogigi,’ diso.

⁷ Osoloso molee gibadeli oso see odoo hee mapoo egeesee takaso, ‘Nayo mo wiligi odoo mapoo bi wulayo too eyo nei tenelega ka molo-somo? Nei kasolowo?’ diso.

Esemé odoo ogoso nei egeesee takaso, ‘Ayo mo wogai 100 mapoo palawa wo soo too eyo nei tenele,’ diso.

Esemé molee gibadeli odoo oso yimapoo nei egeesee takaso, ‘Wiligi odoo o booka hagooso. Esiga no saga buloso booka hamapoo nayo wogai 100 mapoo palawa wo soo too hogugu ee tabuguloso, see wogai 80 mapoo palawa wo soo ono too doloso hogigi,’ diso.

⁸ Esino o wiligi odoo oso goo hagee duloso o molee tokenee gibadeli odoo mapoo egeesee takaso, ‘Nayo odoo abo pidi goo oso see hamamee no pidileiso,’ diso.”

Esemé Yesuye see egeesee takaso, “O, mi odoo oso eyo nediliyo goolone emegei dimaga pidili goo susuga ee medee gooleedooso. Esino Godeeyo odoo oso goo egeesee moodolai kibiya gooleedele. ⁹ Esiga ayo nimapoo taka, niyo mipoo toowa hamapoo dobolone, nibada molee sabolo osoloso nibada bi sabolo oso emegei pidi osoloso

emegei dolone ka debee. Niyo egeeseega nei bi egee mauwe poogooga, Godeeye niba Kei mi ma dokodoo kookaiyo moloso osee malai moso omapoo ido palaiso.

¹⁰ Esiga edebeeyo goo pepooko medee kibiya bamologa, yo see goo toowa balai tebileiso. Osoloso odo agayo goo pepooko balai tebilega poogooga, yo goo toowa balai tebileime. ¹¹ Esiga niyo mi toowa eyo bi medee belega poogooga, see niyo Kei mi eyo goo ee medee kasee balaisomo? ¹² Osoloso see niyo nee odoowo bi medee belega poogooga, odo agayo nee bidee ee no balame namapoo ka tenelaiyo?

¹³ Esiga edebeeyo wiligi odo bakadio eyo to mapoo mesiloso silone tou talai tebile. Bei, yo o wiligi odo hee goomogolone hee gowoolaiso. Egeeseelone yayo wiligi odo heeyo to mapoo mesiloso silone, see heeyo to mapoo mesileime. Esiga edebeeyo Godee mapoo mesimo silone molee toowa toloso badalai goo mapoo mesilei tebile.”

¹⁴ Esem Pelisi odo oso Yesuye to taka hagee duloso manolone yiligaso. Bei, Pelisi odo hagee bia molee diya goomegeli. ¹⁵ Esem Yesuye dimapoo egeese takaso, “Niba wulo edebeeyo tekepo odo dalame, odo howo woola game-nee goo tekepo moodeliso. Esino ee ma kulodu Godeeye niyo goo goolee olo gooleedooso. Esiga edebeeyo nibada goo ogoloso tekepo deli ee nei Godeeye nibada goo ee diya tokenee deliso.

¹⁶ Godeeye tei magoo Moses mapoo tenee ee hogugu sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo oso to hogugu oso odo

abaga gilimado simino, Yoneeye badebei beame omapoo peledabaso. Osoloso Yoneeyo beame poogoloso hamamee mapoo to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee odo mapoo takaso. Esiga edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadilame diya ka kituluguso. ¹⁷ Esiga mipoo sabolo Kei mi sabolo oso me pagalai ee tebia. Esino Godeeye tei magoo hogugu ee ma kulodu hu pepuso hee peegoo pagalai tebile.

¹⁸ Esiga edebeeyo osobo poogoloso, see sobo hee huga, yo sobo egee heli toso. Osoloso edebeeyo sobo omoye poogoo huga, yo odo heeyo osobo ee peedee huso.”

Bi bei odo dio Lasales dio

¹⁹ “Beeame heeso bi bei odo badebeiso. Yo beame susuga dugo kali bi tekepo kaloso badolone nei medee tekepo nolone badebeiso. ²⁰⁻²¹ Beeame domo mapoo bi mauwe odo badebeiso, o hu Lasales. Yo o su susuga e buloso badebeiso. Esino yo beame susuga bi bei odoowo moso osulu miyopoo iboduloso badolone bi bei odo oso nei ne kokou mou ee nalame goomegeliso. Osoloso soso sibilesa o e mapoo pieliso.

²² Osoloso beame abo poogoloso hamamee bi mauwe odo Lasales taso. Esem Godeeyo momaiye oso yo todilesa Eibalahameeye badebei koola mapoo ibediso. Osoloso hamamee bi bei odo taso. Esem odo aboso o su midoosooso. ²³ Yo toloso abaga dino odo wedia oso debeli mi mapoo dala ma kulodu badebeiso. Yo omapoo badolone, dokodoo egeino, Eibalaham eli sage badoboome ogoloso, yima koola mapoo Lasales badoboome egeiso. ²⁴ Esem yo ilone egeesee

takaso, ‘Ma Eibalaham, nayo a sooloo dele. Osoloso Lasales amapoo sibeye dee, yayo sibiles o dee wolugu oso howomoo olugudoloso, mo i mapoo sigoga, kekebie palame. Bei, a dou hagee ma kulodu dala sabolo bado,’ diso.

²⁵ Esino Eibalahameeye nei egeesee takaso, ‘Mo holo, no goolee. Nayo gie badebei beame omapoo bi medee tekepo ono temeleso. Esino Lasales yo bi mauwe gilibo holo masi badebeiso. Esiga epedee Lasaleseeeye hamapoo goomoga sabolo badoga, nei nayo dala ma kulodu ka badoso. ²⁶ Osoloso goo hee ee, niba ogo osoloso iba ogo doloso domo omapoo goodobia diya toowa edebeeयो hodiokoo dabagalai tebile moloso. Esiga iyo hagee do omaga niyo egee do mapoo dabagalai eli mauwe. Osoloso niyo egee do omaga edebeeयो iyo hagee do mapoo dabagalai onosee eli mauwe,’ diso.

²⁷ Esemе bi bei odoososo nei egeesee takaso, ‘Ma Eibalaham, ayo namapoo howaso, nayo Lasales mo mayo moso mapoo wedi diye dalame. ²⁸ Bei, mo mayo moso mapoo molo dio dee tiadoo omapoo doso. Esiga Lasaleseeeye see wedi dilesodimapoo kokodo takalai tekepo, diba toga see dala mi hamapoo sibiyaга,’ diso.

²⁹ Esemе Eibalahameeye egeesee takaso, ‘Dimapoo Moseseeye tei hogugu sabolo osoloso Godee maga to tolosokokodo takomo sili odoososo Godeeयो to hogugu sabolo olo moloso. Esiga dia goo goolee tekepo palame, diayo kokodo taka to ee dulei tekepo,’ diso.

³⁰ Esemе bi bei odoososo nei egeesee takaso, ‘Haye, egeesee selaimе. Esino odoososo hee ta

maga see hogado sibilesa dimapoo takooga, diayo dibada goo tokenee maga miligi pialoso Godee mapoo ka sibilei,' diso.

³¹ Esino Eibalahameeye see tobu yimapoo egeesee takaso, 'Diayo Moseeseye tei hogugu sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoosoo Godeeye to hogugu omapoo tei telega poogooga, diayo see kasee maga odoosoo hee ta maga hogado sibilesa to takooga, omapoo tei ka talaiyo?' diso."

17

Tokenee goo mapoo gido dili goo (Matiyu 18:6-7,21-22, Maka 9:42)

¹ Beeame heeso Yesuye o hamamee dili odoosoo mapoo egeesee takaso, "Edebeeyo goo tokenee mapoo gido dilei goo ee tei sibileiso. Esino goo egee bei mooloogoomo sili odoosoo mapoo, ayo yimapoo ka taka, eeye-ee! ² Esiga odoosoo heeso amapoo tei too odoosoo ee goo tokenee mapoo gido dilame gooleega, daga odoosoo aboso yimapoo sibilesa, diayo o mu mapoo yo toowa bagagoloso howo bou mapoo toosoga, odoosoo egee dala pepooko toloso talaiso. Esino yayo odoosoo amapoo tei too pepooko ee goo tokenee mapoo gido dileso, tokenee toga, edebeeyo tokenee mapoo gido dili odoosoo mapoo takelega poogooga, Godeeye yimapoo nei dala toowa tenelaiso. ³ Esiga niba niso nediliyo medee bamelee.

Osoloso nee odoosoo tei too odoosoo oso goo tokenee toga, yimapoo takee. Osoloso yayo o goo tokenee

mapoo goohele sabolo o tokenee mapoo miligi pi-aga, o tokenee egee boobado bigi. ⁴ Osoloso yayo beame hedebe ma kulodu namapoo tokenee too ee 7 daga, osoloso namapoo sibilesa yayo emegei di to taka onosee 7 daga, nayo o tokenee goo ee boobado bigi.”

Tei too goo

⁵ Diye di odoosoo Lodee mapoo egeesee takaso, “Iyo tei too goo ee toowa moodee,” diso.

⁶ Esemee Lodeeye nei egeesee takaso, “Niyo tei too goo oso homokoko pepooko egeesi masi nimapoo mologa, niba tebia niyo molobei hamapoo takolone, ‘No nee too sabolo tado dileso abei mapoo tebee,’ daga egeesee selaiso,” diso.

Wiligi odoosoo o tou teli odoosoo eyo goo

⁷ “Tou teli odoosoo oso o wiligi odoosoo homolee mapoo mi doomelee maga, o, sipi be hu bamelee maga siboga, yo wulo sibilesa nei nalaima, haye. ⁸ Yo daga o wiligi odoosoo taba eyo nei silosa, dugo hapoo ee kalosa, nei si ee yimapoo tenelaiso. Osoloso o wiligi odoosoo taba oso nei nalosa koodobuoga, see hamamee yayo wo sabolo howo sabolo nalaiso. ⁹ Esino yayo tou egeesi tomo siloga, o wiligi odoosoo taba oso nei yimapoo goomoga to takalaima. Bei, egee o tou. ¹⁰ Esiga niba egeesee selai tekepo. Ayo nimapoo tou teye daga, niyo goo egee tolosa egeesee takalai tekepo, ‘Iba wulo tou teli odoosoo. Esiga iyo tou hagee tomo silesibo goo hee talame koo seeso,’ dee takee,” diso.

Yesuye odo e bia 10 ee tekepo moodoo

¹¹ Yesu Yolusalem mi mapoo dulone, Gelili mi ogo osoloso Samaliya mi ogo doloso domo abaga diso. ¹² Yo eli domo mapoo mi pepooko hee mapoo dumolome, odo e bia 10 egeiso. Odo e bia 10 oso Yesu ogoloso yima hegi sibadele. Esino wulo eli sage tebisamolone, ¹³ toso neligidi yimapoo egeese takaso, “Yesu, wiligi odo, nayo iba sooloo dolone pidi!” diso.

¹⁴ Esemе yayo diba ogoloso egeese takaso, “Niba dileso Godee ogo odo ogo doloso domo debeli odo mapoo nibada su eligi,” diso. Diba Yesuye egeese taka duloso dimelee omapoo, dia kolo see tekepo paso.

¹⁵ Osoloso dima kulodu odo hee o kolo tekepo pa ogoloso Yesu mapoo wedi sibulone, toso neligidi Godee mapoo goomoga poudoomo simiso. ¹⁶ Egeeseemo sibilesu Yesuwo homo beiyopoo gasuwoloso badolone Yesu mapoo goomoga teneeso. Odo hagee Samaliya odo.

¹⁷ Esemе Yesuye egeese takaso, “Ayo odo 10 olo tekepo moodoso. Esino odo abo egee bia kasomo? ¹⁸ Bei kasee maga, Yu dele poogoo odo hedebe hagooso obusomo Godee mapoo goomoga tenelame ka wedi simiyo?” diso. ¹⁹ Osoloso Yesuye odo hamapoo egeese takaso, “Nayo amapoo tei too maga no olo tekepo paso. Esiga no toboloso di,” diso.

*Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei
(Matiyu 24:23-28,37-41)*

²⁰ Beeame heeso Pelisi odoo oso Yesu mapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee kobolone sibileiyo?” diso.

Eseme Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee woola sibo agalaime. ²¹ Osoloso edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee hamapoo hagee moloso, o, koogee moloso, dee takalaime. Bei, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nima kulodu moloso,” diso.

²² Osoloso see o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Odoos Holo mo beeame oso siboga niyo agalame goomogalai beeame ee sibileiso. Esino niba agalaime. ²³ Osoloso see edebeeyo nimapoo takolone, ‘Odoos Holo a koo badoso, o, hamapoo badoso,’ dee takooga, dia to mapoo tei toloso omapoo na agala di. ²⁴ Esino Odoos Holo ayo sibilei beeame ee, kei ebiedi buguga mi susuga egee gadeebugu egeesee selaiso. Egeesega odoo susuga oso agalaiso. ²⁵ Esino daga Odoos Holo a dala toowa talaiso. Osoloso odoo epedee hagee do oso a diya gowoolaiso.

²⁶ Nowaye badebei beeame omapoo goo peledaba, goo hedebe egeesi masi oso Odoos Holo ayo sibilei beeame omapoo peledabalaiso. ²⁷ Nowaye badebei beeame mapoo edebeeyo nei na howo na dolone dobolone, soboso giso obuo osoloso gisoso sobo huya dolone debeiso. Egeesee selone doboome, beeame heeso Nowa du ma kulodu gadiso. Eseme howo toowa duwa oso sibileiso odoo susuga piluguso.

²⁸ Osoloso goo hedebe egeesi masi oso Loteeye badebei beame mapoo peledabaso. Bei, Loteeye badebei beame mapoo edebeeyo nei na howo na dolone debeiso. Osoloso biso emegei nei pidi nei pidi dolone debeiso. Osoloso nei howo sogo, moso togo dolone debeiso. ²⁹ Egeesee selone doboome beame heeso, Loteeye Sodom mi poogoloso dime, kei ma dokodooga dou sabolo osoloso yo dei heliye oso sibilesa odoo Sodom mi mapoo debeli susuga piluguso.

³⁰ Esiga Odoo Holo ayo sibilei beame mapoo odoo susuga oso goo egeesi tolone dogo, ee ma kulodu a ka sibilei. ³¹ Esiga beame omapoo odoo hau mapoo badebei oso see moso kulodu o bi talame gadilei tekeponee. Osoloso odoo homolee mapoo nei howo sogomologa, yo see mosopoo wedi dilei tekeponee. ³² Esiga niba Loteeyo osobowo goo ee goolee. ³³ Esiga odoo agayo o gie badeli eyo nediliyo pidilame wegegeega, o gie badeli egee osugobalaiso. Esino odoo agayo mo goo maga o gie badeli peegoo magooga, yo badoboso kookaiyo gie osee badalaiso. ³⁴ Esiga ayo nimapoo taka, beame omapoo giso bakadio kida hedebe mapoo tileiso. Esino odoo hee ido polone, odoo heeno omapoo pagalaiso. ³⁵ Osoloso beame omapoo sobo bakadio wo gamalaiso. Esino sobo hee ido polone, sobo heeno omapoo pagalaiso. [³⁶ Osoloso beame omapoo giso bakadio homolee ma kulodu tou tomo sileiso. Esino odoo hee ido polone, heeno omapoo pagalaiso.”]

³⁷ Yesuye to hageesee takoloso koodobume, o hamamee dili odoo oso yimapoo egeesee takaso,

“Lodee, goo hagee kamapoo peledabalaiyo?” diso.

Eseme Lodeeye dimapoo nei egeesee takaso, “Mi hee mapoo gala ta eyo su hune mologa, kukodee susuga hune egee nalame omapoo busiliso,” diso.

18

Sobo bauwo goo maga dio masi taka

¹ Osoloso Yesuye see tobu dio masi hamaga o hamamee dili odo dimapoo eligiso, diayo beame susuga dokodoo takomo silone gowoolega pagalame. ² Egeeseelone yayo egeesee takaso, “Mi hee mapoo goo meedili odo badebeiso. Esino yo Godeebolo ebilega badolone, odo koo gweli. ³ Osoloso mi hedebe omapoo sobo bau hee badebeiso. Esino sobo hagooso beame susuga goo meedili odo hamapoo sibilesa howolone egeesee takeliso, ‘Nayo a pidilone odo amapoo ha egee tomolo eyo goo meedi,’ deliso.

⁴ Esino goo meedili odo oso daga sobo hagee pidilei yo goomegele. Esino beame susuga sobo hagooso yimapoo sili sileeme ogoloso egeesee gooleeso, ‘A Godeebolo koo ebili osoloso a odo koo gweli. ⁵ Esino a sobo hageeyo to dumeleso diya gowoo. Esiga yayo see mo moso mapoo sibili ee pagalame yo pidileiso,’ diso.”

⁶ Esiga Lodeeye egeesee takaso, “Goo medee koo meedili odo eyo goo hagee ogoloso goo goolee medee kibiya te. Bei, goo meedili odo hagooso daga sobo hagee pidilei gowoomeleso see hamamee yo pidiso. ⁷ Esiga Godeeye hesiga odo

oso beame sabolo gesi sabolo yimapoo howa mologa ogoloso diba tei pidileiso. Osoloso yayo diayo dokodoo taka to ee duloso nei tenelai koo dagili. ⁸ Esiga ayo taka, Godee o odoo oso yimapoo howa duloso goomoga sabolo diba pidiliso. Esino Odoos Holo ayo see wedi sibilei beame mapoo, mipoo hamapoo tei too goo ee molo agalaisomo?”

Pelisi odoo sabolo osoloso tekisi molee misigeli odoo sabolo

⁹ Odoos abo dieso nediliyo diba Godeeyo howo woola tekepo dolone, hee odoo abo tokenee deli odoo mapoo Yesuye dio masi hageesee takaso, ¹⁰ “Odoos bakadio, Pelisi odoo sabolo osoloso tekisi molee misigeli odoo sabolo, Yu odoowo tei moso mapoo dokodoo takalame palaso. ¹¹ Osoloso Pelisi odoo oso toboloso obusomo tobudulone dokodoo hageesee takaso, ‘Godee, a namapoo goomoga to taka. Bei, a odoo abo egeesinee. Bei, diba adaba bi teliso, osoloso goo tokenee teliso, osoloso diba adaba sobo sabolo giso sabolo heli teliso. Osoloso a see tobu namapoo goomoga to taka. Bei, a tekisi molee misigeli odoo keeseenee. ¹² Bei, a sadee hedebe ee ma kulodu beame bakadio nei nelega tei doloso badeliso. Osoloso ayo bi too beame mapoo mo bi 10 ee ma kulodu hedebe namapoo teneliso,’ diso.

¹³ Esino tekisi molee misigeli odoo oso hamameedee hoogoo bia omaga toboloso o goo tokenee mapoo gooholone o su eyo nediliyo o budo mapoo kobuguloso oo goobodobuloso tobudulone dokodoo egeesee takaso, ‘Godee, a tei medee diya tokenee odoo. Esiga nayo a sooloo dolone mo goo tokenee eyo nei na tenee,’ diso.

¹⁴ Esiga ayo nimapoo taka, tekisi molee misigeli odoos hagooso o mosopoo wedi dulone, Godeeyo howo woola abaga tekepo odoos doloso diso. Esino Pelisi odoos mapoo goo hageesi mauwe meleeso. Esiga odoos agayo eyo nediliyo yo toowa daga, nei yo Godeeye pepooko dalaiso. Esino odoos agayo eyo nediliyo yo pepooko daga, nei Godeeye yo toowa dalaiso.”

*Yesu sabolo holaiso sabolo
(Matiyu 19:13-15, Maka 10:13-16)*

¹⁵ Beame hedebeeso odoos aboso holope Yesu mapoo ido sibadeeso, o deeso sigoloso pidilame. Esino o hamamee dili odoos oso goo egee ogoloso hamaga takaso. ¹⁶ Esemes Yesuye holaiso gili-madoloso, o hamamee dili odoos dimapoo egeesee takaso, “Holaiso amapoo sibilei soowa. Niyo na hamaga takee. Bei, edebeeyo holaiso hageesi masi poga, diba Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibileiso. ¹⁷ Ayo nimapoo taka, edebeeyo o goo holaiso masi amamo to mapoo mesimo sili, egeesee selega poogoloso, Godee mapoo mesilega poogooga, yo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei mauwe.”

*Bi bei odoos
(Matiyu 19:16-30, Maka 10:17-31)*

¹⁸ Wiligi odoos heeso sibileso Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoos tekepo, ayo ogoos goo toga kookaiyo badoboso gie badeli ka talaiyo?” diso.

¹⁹ Esemes Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Bei kasalame nayo a tekepo odoos dee ka takala? Tekepo odoos hee koo badoso. Esino hedebe

Godeeno tekepo. ²⁰ Esiga Godeeyo tei magoo no olo gooleedooso: adaba kooka sobo na peedee hui, osoloso odoos na wooloome, osoloso heli na te, osoloso odoos hee mapoo gamenee na gigidi, osoloso nama dio noowee dio oso taka to omapoo mesie.”

²¹ Esemee odoos oso Yesu mapoo egeesee takaso, “A holope pepooko maga simi tei magoo susuga hagee tobuloso tomo simiso,” diso.

²² Esemee Yesuye o to duloso nei egeesee takaso, “No goo hedebe doopoo dagadi moloso. No dileso nee bi susuga odoos abo mapoo tenee, nei molee talame. Osoloso bi too eyo nei molee ee bi mauwe odoos mapoo pi. Nayo egeesee seega, Kei mi ma dokodoo bi tekepo nee hu sabolo mologa agalaiso. Esiga no a deedee sibe,” diso.

²³ Odoos hagooso Yesuwo to duloso diya pupudasoo. Bei, yimapoo bi bei meleega. ²⁴ Esemee Yesuye yimapoo bolone egeesee takaso, “Bi bei odoos oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gadilei diya kalawa. ²⁵ Esiga dugo duseli midole ou maga kemol be toowa oso gadilei kalawa. Esino bi bei odoos oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei diya kalawa toowa.”

²⁶ Esemee o hamamee dili odoos oso eligi goo hagee duloso egeesee takaso, “Esino kalawa egee odoos agayo gie badeli ka talaisomo?” diso.

²⁷ Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo eyo nediliyo o gie badeli pidilei tebile. Esino hedebe Godee yino tebia. Bei, yayo goo susuga ee moodoolai yimapoo kalawa mauwe,” diso.

²⁸ Osoloso Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, “Iba ibada bi susuga poogoloso, no dodomo simiso,” diso.

²⁹⁻³⁰ Esememe Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka, edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo maga o moso sabolo, osoloso osobo sabolo, osoloso emei dio sabolo omolo sabolo, osoloso ama dio owee dio sabolo, osoloso owolo dio sabolo poogoloso siboga, yayo epedee hamapoo nei toowa talaiso. Osoloso hamamee yo kookaiyo badoboso gie badeli talaiso,” diso.

*Yesuye see eyo talai goo ee taka
(Matiyu 20:17-19, Maka 10:32-34)*

³¹ Osoloso see Yesuye o hamamee dili odo 12 gilimadoloso peegoo gilimado dilesos dobolone dimapoo egeesee takaso, “Iba epei Yolusalem mi mapoo poloso. Esiga Godee maga to tolosoko kokodo takomo sili odo oso daga Odo Holo mo goo hogugu susuga omapoo peledabalaiso. ³² Osoloso a Yu dele poogoo odo mapoo tenelaiso. Osoloso diayo a manalaiso, osoloso amapoo tokenee goo moodoolaiso, osoloso amapoo makawo pakalaiso. ³³ Osoloso a tiso dalaiso, osoloso a wooloomalaiso. Esino a midoo ma kulodu tamoloso, beame bakadio hedebe di poogoloso see gie badeli tolosoko hogabileiso,” diso.

³⁴ Esino Yesu o hamamee dili odo oso to hagee duloso goo eyo bei medee kibiya gooleedele. Bei, goo eyo bei dimaga mada magooga.

*Yesuye odo howo bakadio si moodoo
(Matiyu 20:29-34, Maka 10:46-52)*

³⁵ Yesu Yeliko mi koola mapoo sibumolome, odo howo bakadio si oso Yesuye sibilei eli pee mapoo badolone molee howameleeso.

³⁶ Egeeseelone odo mooloogoodoo susuga oso to bowoomo sibume dulosu odo abo mapoo woosaso, ogo goo oso peledaba beleso. ³⁷ Esem odo aboso yimapoo takolone egeese takaso, “Yesu Nasalet odo oso odo abo sabolo ka diadee,” diso.

³⁸ Yo to hagee dulosu neligidi iso, “Yesu, Deibidiyo amawe, nayo a sooloo dolone a pidiye!” demeleeso.

³⁹ Esino odo malalo diadee oso yimapoo to kitulugu sabolo egeese takaso, “No to mauwe badebee,” diso. Esino edebeeyo yimapoo egeese takeme, yayo dia to mapoo dulega, to kitulugu sabolo neligidi egeese takolone badebeiso, “Deibidiyo amawe, nayo a sooloo dolone a pidiye!” demeleeso.

⁴⁰ Esem Yesu o to dulosu omapoo kookoo toboloso tobudulone, odo abo dimapoo egeese takaso, “Odo egee hamapoo ido sibe,” diso. Osoloso odo howo si olo Yesu mapoo ido sibilesu badoboome, Yesuye yimapoo egeese takaso, ⁴¹ “No ayo namapoo ogo goo moodolai goomogodo?” diso.

Esem howo si odo oso nei yimapoo egeese takaso, “Lodee, mo howo tekepo pe. A see agalai goomogo,” diso.

⁴² Esem Yesuye yimapoo egeese takaso, “Esi ga no epedee nee howo see ege. Bei, no tei tooga, no see olo tekepo paso,” diso. ⁴³ Esem haga bologelega o howo bakadio see tekepo paso. Esem

yayo Yesubolo dulone Godee mapoo goomoga poudoomo diso. Esemee goo peledaba hagee egei odoosusuga oso Godee mapoo goomoga poudoomo diadeeso.

19

Sekiyees tekisi molee misigeli odoos

¹ Yesu Yeliko mi mapoo peledoboloso, see mi domo abaga dimeleeso. ² Mi omapoo tekisi molee misigeli wiligi odoos taba badebeiso, o hu Sekiyees. Osoloso yo bi bei odoos. ³ Yesu eli domo abaga dumolome, odoos susuga oso yo agalame diya mooloogoodoos. Sekiyees yo Yesu agalai goomogaso. Esino yo odoos diya deiyepoga, yayo Yesu agalai odoos mooloogoodoo oso yo gooloogoosoo. ⁴ Esemee Sekiyees yo Yesu agalame Yesu diayo sibademelee eli su mapoo malalo saga hoguo dileso homo ma dokodoo peleso badebeiso.

⁵ Esemee Yesuye sibileso egeino, Sekiyees yo homo ma dokodoo peleso badoboome ogoloso yimapoo egeesee takaso, “Sekiyees, no saga miyomoo mei. A epei nobolo hodoo nee mosopoo dilei goomogo,” diso. ⁶ Esemee yo saga miyomoo meilesa, goomoga sabolo Yesu o mosopoo ido diso.

⁷ Osoloso odoos susuga oso goo hagee ogoloso diya gowoolone egeesee takaso, “Yesu tokenee teli odoowo mosopoo diso,” dee takaga meleeso.

⁸ Osoloso diba dileso Sekiyeeseyo moso mapoo dobolone Sekiyeeseyo toboloso egeesee takaso, “Lodee, a epei goo hageesi moodoolaiso: Ayo mo bi abo hodio ee bi mauwe odoos mapoo pileiso.

Osoloso adaba molee ayo gamenee taka maga ayo hedebe too eyo nei see mawo dimapoo nei toowa bakadio bakadio di egeesi dimapoo tenelaiso,” diso.

⁹ Esemé Yesuye Sekiyeseeyo to duloso yimapoo egeesee takaso, “Epei moso hageeyo kulodu debeli odoo mapoo gie badeli goo olo tosimiso. Bei, Sekiyes hagee noseé Eibalahameeyo amawe.

¹⁰ Bei, Odoo Holo ayo simi hagee tei tele poogoo odoo peegoo osugoba ee esiameloso ogoloso diba gilimadoloso dimapoo gie badeli tenelame ka simi,” diso.

Wiligi odoo oso o tou teli odoo mapoo molee tenee

(Matiyu 25:14-30)

¹¹ Edebeeyo Yesuwo to hagee dulone dobolone egeesee goolone debeiso, “Yesu Yolusalem koola mapoo sibilesi badoso. Esiga Godeeye wiligi doloso badeli goo onosee koola tooboo malaiso,” demeleeso. Egeesee gooloogamelee ogoloso, Yesuye dio masi hagee takaso, ¹²⁻¹³ “Osoloso wiligi odoo hee mi eli sage mapoo gibadeli hu tala dilame badolone, o tou teli odoo 10 gilimadoloso dimapoo molee ko mina* deli hedebe tenee, hedebe tenee diso. Esiga yayo dimapoo egeesee takaso, ‘Niyo ayo see wedi sibilei ee bolone molee see toowa palame, biyo moso togoloso bei mooloogee,’ diso.

¹⁴ Osoloso yo dime, o mosobia oso yo diya gowoolone, yima hamamee odoo abo diye diso,

* **19:12-13:** Molee ko mina deli hagee molee toowa. Esiga tou teli odoo oso tou tomo dimeleso beame 100 tugodoga, eyo nei molee ko mina deli hedebe teliso.

yayo diba gibadalai goo maga diayo gowe goo ee takalame.

¹⁵ Esino odoo egee gibadeli hu toowa toloso see wedi simiso. Yo see wedi sibilesa odoo molee yayo pi ee gilimadooso, molee toowa mala beleso agalame.

¹⁶ Osoloso daga odoo heeso malalo sibilesa egeese takaso, 'Nayo molee amapoo tenemeni oso biyo moso togoloso bei mooloogoloso see molee ko mina deli abo 10 egeesi tooso,' diso.

¹⁷ Esem e gibadeli odoo oso yimapoo goomogolone egeese takaso, 'No tou medee tekepo todoo. Esiga nayo goo pepooko hagee medee bameleega, see nayo mi 10 wiligi doloso bolone badalaiso,' diso.

¹⁸ Esem e see omapoo badeli tou teli odoo hee oso sibilesa egeese takaso, 'Nayo molee amapoo tenemeni oso biyo moso togoloso bei mooloogoloso see molee ko mina deli abo dee tiadoo egeesi tooso,' diso.

¹⁹ Esem e gibadeli odoo oso yimapoo egeese takaso, 'Nayo mi dee tiadoo wiligi doloso bolone badalaiso,' diso.

²⁰ Osoloso see tou teli odoo hamameedee oso sibilesa egeese takaso, 'Wiligi odoo, nee molee hagooso. Nayo amapoo teneme, todilesa dugoso tiadoloso mada magooso. ²¹ Bei, no diya kitulugu odoo. Esiga a nobolo diya ebiaso. Osoloso nayo kitulugu maga odoo aboso bi ma ee teliso. Osoloso odoo aboso nei segei nayo gebiseliso,' diso.

²² Esem e o wiligi odoo taba oso yimapoo egeese takaso, 'No tou tokenee teli odoo. Esiga

no to egeesee taka goo omaga, ayo nee goo meed-ileiso. Bei, nayo takolone a diya kitulugu odo diso. Osoloso nayo amapoo takolone ayo kitulugu maga odo aboso bi ma ee teliso diso. Osoloso odo aboso nei segei nayo wulo gebiseliso. ²³ Egeesee ma kulodu bei kasee maga molee toowa palame molee gibadeli odoowo mosopoo magelega ka poogoowo, ayo see wedi sibilesa molee toowa poloso mologa ka talai?’ diso.

²⁴ Yo egeesee badolone odo koola omapoo tebidi mapoo egeesee takaso, ‘Niba yimapoo molee ko mina deli egee molo toloso see molee ko mina deli 10 too odo mapoo tenee,’ diso.

²⁵ Esem diayo yimapoo egeesee takaso, ‘Wiligi odo, no ege, yo molee ko mina deli 10 olo toloso badoso,’ diso.

²⁶ Esino wiligi odo oso dimapoo egeesee takaso, ‘Ayo nimapoo taka, odo agayo dimapoo bi tenee ee medee gibadoga, dimapoo see bei tenelaiso. Esino odo agayo dimapoo tenee bi ee medee gibadelega poogooga, dimapoo bi pepuso abo egee molo toloso peegoo todileiso. ²⁷ Osoloso odo agayo ayo diba gibadalame seme amapoo gowe, diba hamapoo iyado sibilesa mo howo woola piligi,’ diso.”

Yesuye Yolusalem mi mapoo wiligi odo masi toboloso gadi

(Matiyu 21:1-11, Maka 11:1-11, Yonee 12:12-19)

²⁸ Yesuye to taka hagee koodobuloso see Yolusalem mapoo dimeleeso. ²⁹ Yo Olipi mubi kuli mapoo mosodei bakadio, Betepage osoloso Betani koola mapoo peledabaso. Osoloso o hamamee

dili odoo bakadio diye dolone dimapoo egeesee takaso, ³⁰ “Mosodei koogee mapoo dilesa omapoo ogoga, be hu gie kauwa donki edebeeyo waki ma dokodoo buloso dilega poogoo ee, o mu mapoo ebigiso bagagoloso, omou mapoo bagagoo moloso. Esiga be ee niyo ebigi pidi poogoloso, hapoo hado sibe. ³¹ Egeeseega odoo heeso sibilesa nimapoo takolone, ‘Bei kaselame be hu donki ebigi ka pidibagala, dee takooga, niyo yimapoo to nei egeesee takee, ‘Lodeeye be hagee talai goomogona,’ dee takee,” diso.

³² Esem e hamamee dili odoo oso Yesuye taka to ee duloso mi omapoo diadeeso. Diba dilesa egeino, goo susuga Yesuye taka to sabolo tobuloso molome egeiso. ³³ Esem diba donki be hu ee ebigi pidimeleeno, be eyo amameeye dimapoo egeesee takaso, “Niba kasalame be ebigi ka pidibagala?” diso.

³⁴ Esem nei diayo dimapoo egeesee takaso, “Lodeeye be hagee talai goomogona,” diso.

³⁵ Esem diayo donki be ee Yesu mapoo hado simiso. Osoloso dibada kekeisili dugo tikadoloso donki be eyo waki ma dokodoo maloso, Yesu dee mapoo toloso dokodoo bediso. ³⁶ Yo be ma dokodoo buloso dumolome, odoo susuga oso dibada kekeisoo dugo susuga tikadoloso yayo dilei eli mapoo poomo diso.

³⁷ Osoloso Yesuye Olipi mubi ma dokodooga Yolusalema mapoo moumolome, o hamamee dedeli odoo susuga oso yayo goo opusomo di moodoomo silee goo maga Godee mapoo goomoga neligidi poudoomo mouso.

³⁸ Egeeseelone diayo egeesee takagameleeso,
 “Wiligi odo taba ee Godeeyo hu maga kitulugu
 sabolo egee sibo o hu dokodoo poude!
 Osoloso Kei mi ma dokodoo mesie goo oso
 mele dee!

Osoloso Kei mi ma dokodoo badeli Godee mapoo
 goomoga poude!” dee takolone debeiso.

³⁹ Esino mooloogoodoo toowa ee ma kulodu
 Pelisi odo abo omapoo debeiso. Diayo Yesu
 mapoo egeesee takaso, “Eligili odo, no nee
 hamamee dedeli odo diba to koodobilame
 dimapoo to kitulugu sabolo takee,” diso.

⁴⁰ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso,
 “Ayo nimapoo taka, odo hagee bia oso to mauwe
 duga, nei yo susuga hagooso to neligidi ke-
 salaiso,” diso.

Yesuye Yolusalem mi ogoloso pisa

⁴¹ Yesu Yolusalem koola mapoo dulone,
 Yolusalem mi ee malalo molo ogoloso pusulone
 egeesee takaso, ⁴² “Yolusalem odo, niba
 kaseeyo? A diya goomogo, epedee niyo mesie goo
 toloso sibilei goo ono diya gooleedalame. Esino
 niba goo hagee medee ogoloso koo gooleedo.
 Bei, mesie goo ee nimaga mada magoo moloso.

⁴³ Esiga nimapoo ha teli odo oso nee mi belee pee
 maga sulodoboloso mi kukaloso omaga peleso mi
 edebeeyo bia ee ma kulodu gadilei beeamo oso
 nimapoo sibileiso. ⁴⁴ Osoloso diayo nibada moso
 guobuguloso odo susuga piligileiso. Osoloso
 nibada mi guobugu ee ma kulodu yo heeso
 yo hee ma topudoo molo agalaime. Esiga goo
 hageesi oso nimapoo peledabalaiso. Bei, Godeeye

niba pidilame simi ee niyo medee ogoloso koo gooleedo.”

Yesuye Yu odoowo tei moso mapoo pala

(Matiyu 21:12-17, Maka 11:15-19, Yonee 2:13-22)

⁴⁵ Yesu Yolusalem mi mapoo gadileso Yu odoowo tei moso mapoo palaso. Yo moso ee ma kulodu gapeleso tobudulone egeino, odoosuga oso bi odoosuga abo mapoo tenelo nei ka to domolome egeiso. Esemeyayo bi eyo ama dio susugamoso ee ma kuloduga peegoo hasisobugulone egeeseetakamo sileeso, ⁴⁶ “Niba goolee, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeeseetakooso, ‘Motei moso ee howo gisili moso oso,’ diso. Esino niyo Godeeyo moso hagee heli teli odoosomada debeli moso paso,” diso.

⁴⁷ Yesu Yolusalem mi mapoo dileso badolone beeamesusuga Yu odoowo tei moso ma gapeleso odoosusuga mapoo Godeeyo to eligimeleeso. Esemetei moso wiligi odootebisa sabolo, osolosotei eligili odoosabolo, osolosoyu odoowo wiligi odootebisa oso Yesu wooloomalame eli esiamosilesibiso. ⁴⁸ Esino diba Yesu wooloomalai eli egele. Bei, odoosusuga oso Yesuye eligi gooeehodu dileso diya goomoga sabolo duliso.

20

Yesuye kitulugu maga woosa

(Matiyu 21:23-27, Maka 11:27-33)

¹ Beame hee mapoo Yesu Yu odoowo tei moso mapoo peleso odoosusuga mapoo Godeeyo to eligimolome, tei moso wiligi odootebisa sabolo,

osoloso tei eligili odoo sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odoo oso Yesu mapoo sibilesa egeesee takaso, ² “No ogoso kitulugu maga goo hagee ka moodoomo silala? Odoo agayo namapoo kitulugu hagee ka teneeyo?” diso.

³ Esemé Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Ayo woosali to hedebe nimapoo woosalaiso. Esiga niyo amapoo takee, ⁴ Odoo howo sawudumo silame Yonee mapoo kitulugu odoo agayo ka teneeyo? Godeeye teneeyo, o, edebeeyo teneeyo?” diso.

⁵ Esemé diayo to hagee duloso, dieso nediliyo dima kulodu to moulone egeesee takaso, “Iyo kasee takalaiyo? Iyo Godee maga simi dee takooga, yayo imapoo egeesee takalaiso, ‘Bei kasee maga niyo Yoneeyo to mapoo tei telega ka poogoowo?’ dee takalaiso. ⁶ Osoloso iyo see yayo kitulugu ee edebeeyo teneedoo, dee takooga, see odoo susuga oso imapoo komonolone iba wooloomalame yoso enigileiso. Bei, odoo susuga oso Yonee yo tei Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoodoo, dee gweliso,” diso.

⁷ Egeeseelone diayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Yoneeye kitulugu too eyo bei, iba gooleedele,” diso.

⁸ Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Esiga ayo kitulugu tomo hagee sulo goo ee nimapoo takalaime,” diso.

*Tou tokenee gibadeli odoo eyo goo maga dio masi taka
(Matiyu 21:33-46, Maka 12:1-12)*

⁹ Osoloso Yesuye see dio masi hamaga odo mapoo egeese takaso, “Beeame heeso odo hee o homolee ma kulodu geleipi howo segeiso. Yo geleipi howo sogoloso eyo nei odo abo maga nei tamalame dimapoo bameleeye doloso, yo mi hee eli sage mapoo badalame diso. ¹⁰ Yo omapoo dileso badoboome, homokokoso bi moodoolai beeamo oso simiso. Osoloso yayo o tou teli odo hee mapoo o homolee mapoo dileso homokoko abo diayo goolooga ee tala dileso tosibeye diso. Esino omapoo dileso peledoboome, homolee gibadeli odo oso yo woomele poogoloso bi mauwe see wedi di diso. ¹¹ Egeese ogoloso amameeye tou teli odo hee diye diso. Esino gibadeli odo oso odo hagee sabolo woolone yimapoo ebia goo teneloso bi mauwe see wedi diye diso. ¹² Esem amameeye see tobu o tou teli odo hee diye diso. Esino yinosee gibadeli odo oso woomele poogoloso peegoo habuguso.

¹³ Egeese see ogoloso amameeye eyo egeese gooleeso, ‘Ayo ogo goo moodoolaiyo? A see mo holo ayo gooma diye dalaiso. Egeese seega diayo o to mapoo mesilei malaiso,’ diso.

¹⁴ Esino homolee gibadeli odo oso homolee eyo amayo owoloye simi ogoloso dieso nediliyo egeese takagameleso, ‘Holo hagooso ama toga, amomo bi gilibo susuga ee yayo talaiso. Esiga yo wooloomaloso homolee hagee iyo tomo,’ dee takagameleso. ¹⁵ Egeese lone diayo holo eege homolee peegoo ido dileso woolomaso.”

Yesuye to hagee taka koodobuloso badolone o to dulone debei odo mapoo egeese takaso, “Homolee eyo amameeye homolee gibadeli odo

mapoo ogoo goo moodoolaiyo? ¹⁶ Yo sibilesu diba piliguloso see odoosoo dia tolosoo o homolee gidebeeye dalaisoo,” disoo.

Eseme odoosoo susuga Yesuwo to dulone debei oso egeesee takasoo, “Goo hageesi oso peledabalai tekeponee,” dee takagameleeso.

¹⁷ Esino Yesuye dimapoo bolone egeesee takasoo, “Esino bei kaselame Godeeyoo to booka mapoo hogugu oso egeesee ka takoosomoo?”

‘Moso tegeli odoosoo omou gowoolone togobugu oso see mosoo omu domo pupodoo ka molosoo.’

¹⁸ Esiga odoosoo agayoo omou omapoo takodi buguloso homodobuuga, yo dala toowa talaisoo. Osolosoo omou oso odoosoo hee bulugoo magooga, odoosoo ee ebidibigileisoo,” disoo.

¹⁹ Eseme tei eligili odoosoo saboloo osolosoo tei mosoo wiligoo odoosoo tebisa saboloo oso Yesuye dio masi taka hagee gooledolosoo takolone, ‘Ibada gooo ee takoo,’ dolosoo, yo omapoo talame eli esiasoo. Esino diba odoosoo mooloogoodoo toowa ogolosoo Yesu talai ebigasoo.

*Sisa mapoo tekisi molee tenelai goo
(Matiyu 22:15-22, Maka 12:13-17)*

²⁰ Egeesee ma kulodoo tei eligili odoosoo saboloo, osolosoo tei mosoo wiligoo odoosoo tebisa saboloo oso Yesu wooloomalame eli esilone, diayoo eli kweli odoosoo abo diye dolone egeesee takasoo, “Niba dileso gamenee odoosoo tekepo masi silesibulone, yimapoo woosali to oso woosamoo silesibe. Egeesee ma kulodoo Yesuye nei to tokenee kasee takooga, iyo yo tolosoo gamalee wiligoo odoosoo mapoo tenelaiya,” disoo. ²¹ Eseme diayoo Yesu mapoo dileso to

hodolone egeesee takaso, “Eligili odoo, iba gooleedooso, nayo eligi ma kulodu no hedebe tekepo goo ono eligili. Osoloso no odoo su mapoo koo egeli. Esino no tei Godeeyo goo ono ka eligimo sili. ²² Esiga Loum gamalee wiligi odoo Sisa mapoo tekisi molee tenelai tekepowo, o, tokeneeyo?” diso.

²³ Esino diayo Yesu yimapoo gamenee takalame si gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, ²⁴ “Amapoo molee ko hee eligi,” diso. Osoloso yayo molee ko toloso tobudulone egeesee takaso, “Molee hamapoo agamo mudu sabolo osoloso agamo hu sabolo mololo?” diso.

²⁵ Esemе diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Sisayo mudu sabolo, osoloso o hu sabolo oso ka molo,” diso.

Esemе Yesuye tobudulone dimapoo egeesee takaso, “Niba Sisayo bi ee Sisa mapoo tenee, osoloso Godeeyo bi ee Godee mapoo tenee,” diso.

²⁶ Esemе diayo Yesuye to nei tekepo taka dulo diya howoogadolone to abo takele poogooso. Egeesee ma kulodu Yesuye odoo howo woola to tokenee takelega poogoome, diayo yo talai eli egele poogooso.

Ta maga see hogabili eyo goo maga Yesu mapoo woosa

(Matiyu 22:23-33, Maka 12:18-27)

²⁷ Osoloso Sedisi odoo aboso Yesuye badebei mapoo sibadeeso. Odoo hagee biaso takolone odoo wedia see hogoga bileime deliso. Esemе diayo sibilesa Yesu mapoo egeesee takaso, ²⁸ “Eligili odoo, Moseseeye imapoo kokodo

takolone egeesee hoguguso, ‘Gisoso sobo huloso holo soomagelega toga, see omoloye emei ta eyo osobo bau huloso emeiyo hu maga holo soolooga magee,’ diso. ²⁹ Omolo dio 7 debeiso. Esino daga emeiye sobo huloso holo soomagelega taso. ³⁰ Osoloso omoloye emei ta eyo osobo bau huso. Esino holo soomagelega taso. ³¹ Osoloso omolo hee domo oso bau see huloso, holo soomagelega taso. Egeesee seemelee ososee omolo dio 7 susuga holo soolooga magelega wediaso. ³² Osoloso hamameedee sobo bau yinosee taso. ³³ Bei, sobo yo giso 7 oso huga, ta maga hogabilei beame omapoo, yo agamo osobo dalaiyo?” diso.

³⁴ Esino Yesuye to nei dimapoo egeesee takaso, “Epedee hagee do beame omapoo gisoso sobo huya, osoloso soboso giso obuo dolone ka doso. ³⁵ Esino Godeeye hesiga odoo oso wedia maga hogabuloso doga, diba see giso sabolo sobo sabolo huleime. ³⁶ Bei, diba Godeeyo momaiye masi dobolone see wedileime. Osoloso diba Godeeyo owolo dio doloso dabalaiso. Bei, diba wedia maga hogoogadi goo oso ka eligiso. ³⁷ Esiga Moseseeye daga hoogoo edebeeyo wedia maga hogoogabilei goo ee o booka mapoo hoguguso. Bei, yayo homo du douso namolome, ogoloso goo ee hogugulone egeesee takaso, ‘Lodee yo Eibalaham, Aisek, osoloso Yekob dibada Godeeso,’ diso. ³⁸ Esiga Godee hagee wedia odoo dia Godeenee. Haye, odoo gie egee do dia Godee. Bei, Godeeyo howo woola odoo susuga gie doso.”

³⁹ Esememe tei eligili odoo abo oso Yesu mapoo nei egeesee takaso, “Eligili odoo, nayo egee takoo

tekepo,” diso. ⁴⁰ Esemee ee ma kulodu odoo susuga oso see Yesu mapoo woosalai ebiaso.

Keliso agamo owolowo?

(Matiyu 22:41-46, Maka 12:35-37)

⁴¹ Osoloso Yesuye see odoo susuga mapoo woosali to hagee takaso, “Bei kasee maga odoo aboso takolone Keliso ee Deibidiyo amawe dee ka take-liyo? ⁴² Esino Deibidi eyo Sam booka ma kulodu egeesee takaso,

‘Godeeye mo Lodee mapoo egeesee takaso:

No abolo wiligi doloso badalame mo dee deedee dokolo bie.

⁴³ Esiga nayo badolone, namapoo ha teli odoo ee nama hemi debee dalaiso.’

⁴⁴ Esiga Deibidiye Keliso o Lodee diso. Esino kasee maga Keliso ee Deibidiyo amawe dee ka takalaiyo?” diso.

Yesuye tei eligili odoo eyo goo taka

(Matiyu 23:1-36, Maka 12:38-40)

⁴⁵ Odoo susuga oso to dulone osee doboome, Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, ⁴⁶ “Niba obeeyamo! Niyo tei eligili odoo mapoo medee ege. Diba dugo medee tekepo megigaloso silesibiliso, osoloso bi neiso teli mi mapoo debeli odoo oso diba ogoloso gasuwuloso goomoga to takalame goomegeliso. Osoloso diba howo gisili moso ma kulodu wiligi odoo taba eyo debi mapoo bulumulame, osoloso wo toowa nolone odoo hu toowa too oso bili mapoo bulumulame goomegeliso. ⁴⁷ Esino diayo sobo bauwe ebilame kukunoloso dia moso sabolo bi sabolo dibada doloso toloso omapoo dobolone, dia goo

gagaloso dokodoo taka diya sageliso, odo aboso diba tekepo odo dee goolame. Esino egeesee maga diba dala toowa talaiso.”

21

*Sobo bauso emegei di bi tenee
(Maka 12:41-44)*

¹ Yesu tei moso mapoo osee badolone egeino, bi bei odo oso emegei di molee tooseli ki bi oso moodoo mapoo soomolome egeiso. ² Osoloso beame omapoo sobo bau bi mauwe oso molee ko ta bakadio tosibilesa toosome egeiso. ³ Esem Yesuye goo hagee ogoloso egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka, sobo bau bi mauwe hagooso tenee oso bi bei odo oso tenee ee dagadiso. ⁴ Bei, bi bei odo dia molee toowa osee molome molee su pepooko teneeso. Esino sobo bau bi mauwe hagee yimapoo molee ko esiesibo meleeno teneeso. Esiga yo wo talai molee olo mauwe,” diso.

Yesuye tei moso guobigilei goo sabolo osoloso mi hoo poogoo mapoo gooso peledabalai goo ee taka

(Matiyu 24:1-14, Maka 13:1-13)

⁵ Beame omapoo odo aboso tei moso yo tekeposo tegei sabolo osoloso odo susuga oso Godee mapoo tenee bi tei moso ma kulodu ma molome ogoloso tekepo dee takagameleeso. Esino Yesuye diayo takagamelee to ee duloso dimapoo egeesee takaso, ⁶ “Niyo epedee moso sabolo osoloso bi sabolo ogoloso tekepo dee takemenee, ee hamamee guobigileiso. Egeesee ma kulodu yo heeso hee ma topudoo malaima.

Esino moso guobuguga, yo susuga oso mi mapoo misigeduboloso molo agalaiso,” diso.

⁷ Esemé odoo aboso yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, goo hagee kobolone ka peledabalaiyo? Osoloso goo hagooso peledabalame mologa, ogoo gooso imapoo ka eligileiyo?” diso.

⁸ Esino Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Niba obeeyamo! Odoo heeso niba tei goo maga see peegoo gilimado diyaga. Bei, odoo aboso sibilesó gamenee takolone ayo diba diye di, dee takolone dieso nediliyo diba Kelisoso dalaiso. Egeeseelone diayo takolone Godeeyo beame olo simiso dee takooga, dia to duloso omapoo tei na te. ⁹ Esiga ha too goo sabolo osoloso galali goo sabolo oso peledoboomo duga, duloso niba haga na ebi. Bei, goo hageesi oso malalo peledabalaiso. Esino ee ma kulodu beame hamameedee saga sibileime.”

¹⁰ Osoloso Yesuye see tobu dimapoo egeesee takaso, “Mi toowa heeso mi toowa hee mapoo ha talaiso. ¹¹ Osoloso beame omapoo mi abo mapoo mibia toowa sibileiso, osoloso hodia goo sibileiso. Osoloso paiye opusomo opusomo di oso mi abo mapoo sibileiso. Egeesee semelee mapoo goo opusomo di oso kei ma dokodoo peledaba ogoloso odoo susuga oso diya ebigileiso.

¹² Esino goo hagooso epedee peledebelega mologa, niyo mo goo maga dala toowa talaiso. Egeesee ma kulodu odoo susuga oso nibada goo meedilame dibada howo gisili moso mapoo ido polo dolone dabalaiso. Osoloso diayo niba neliga moso mapoo huyaso dolone dabalaiso. Osoloso see diayo mo goo maga niba gamalee wiligi odoo

toowa tebisa mapoo gilimado peleso nibada goo meedileiso. ¹³ Esino domo egee niyo mo goo ee dimapoo yiligebigilei beeamo tekepo ogoso. ¹⁴ Esiga niba goo medee goolee. Bei, odoosusuga oso niba goo meedilei mapoo ido duga, niyo to takalai goo mapoo haga na koude. ¹⁵ Bei, domo omapoo ayo nimapoo goo goolee tekepo sabolo osoloso to tekepo takalai goo sabolo tenelaiso, nimapoo goweli odoososo nibada to ee duloso to nei takelega pagalame. ¹⁶ Osoloso beeamo omapoo nibada ama dio sabolo, osoloso noowee dio sabolo, osoloso nemei dio sabolo, osoloso nomolo dio sabolo, osoloso neesoososo sabolo, osoloso nemegei odoososo sabolo oso nimapoo dala teneli odoososo tiasalaiso. Osoloso diayo nima kulodu odoososo piligileiso. ¹⁷ Esiga odoosusuga oso mo goo maga nimapoo hegia toowa malaiso. ¹⁸ Esino goo hagooso niba Godee maga pileime. ¹⁹ Esiga medee kibiya debee. Niba kibiya dogaga, gie badeli talaiso.”

Yesuye Yolusalem mi oso tokenee palai goo ee taka

(Matiyu 24:15-21, Maka 13:14-19)

²⁰ “Esiga niba Yolusalem mi ee ha teli odoososo silodoboloso tebisamelee ogoga, Yolusalem mi ee olo tokenee palame ka seeso doloso ogoloso niba gooleedalaiso. ²¹ Egeeseega beeamo omapoo Yudiya mi mapoo debeli niba mubi dokodoo kukulo pele. Osoloso edebeeyo beeamo omapoo Yolusalem mi ma kulodu osee dogaga, diba onosee saga kukulo di. Osoloso odoososo agayo beeamo omapoo Yolusalem mi peegoo dogaga, diba mi ee

ma kulodu na gadi. ²² Bei, beame omapoo Godeeyo to booka mapoo hogugu goo sabolo tobulone, nei dala tenelame ka selai. ²³ Osoloso beame omapoo sobo koowasi sabolo osoloso holope too nedili sobo oso dala toowa agalaiso. Bei, beame omapoo Godeeyo kamana goo oso siboga, goohele toowa sabolo osoloso dala toowa sabolo mi hamapoo sibileiso. ²⁴ Ee ma kulodu odo abo ee ha teli odo oso kaiyaso piligileiso. Osoloso odo abo ee tiso tegisaloso tou nei mauwe talame mi abo mapoo iyado du dolone dabalaiso. Osoloso beame omapoo Yolusalem ee Yu dele poogoo odo oso gagalabuguloso homoso abalaiso. Diba osee tebisa mologa, diayo goo egeesee semelee oso hoo pagalai Godeeye beame ee tenelaiso.”

Odo Holo oso sibilei goo
(*Matiyu 24:29-35, Maka 13:24-31*)

²⁵ “Esiga goo opusomo di oso osogo mapoo, osoloso a mapoo, osoloso giwo mapoo peledabalaiso. Osoloso mi toowa hamapoo abei maga howo ki toowa oso goowa duleiso. Egeeseega odo susuga oso dimapoo ogo goo oso peledaba beleso obulone goo tiadalaiso. ²⁶ Osoloso kei ma dokodoo kitulugu bi egee molo ee Godeeye halabigileiso. Egeeseega odo susuga oso dimapoo ogo goo oso peledaba beleso obugulone hoowama dalaiso. ²⁷ Esiga beame omapoo Odo Holo ayo kitulugu sabolo osoloso ayo toowa doloso badeli goo omaga mo gadeebugu sabolo osoloso kolobo sabolo siboga agalaiso. ²⁸ Esiga niba goo susuga hagooso bei mooloogoo ogoga,

ebilega toboloso bolone ka debee. Bei, Godeeye niba gilimado dilei beame ee koola toobooso.”

Sogai maga dio masi taka
(*Matiyu 24:32-35, Maka 13:28-31*)

²⁹ Yesuye see goo hamapoo dio masi hamaga egeese takaso, “Niba sogai ogoloso homo abo mapoo egege. ³⁰ Sogai du sisigaloso mouloso see pisiga ogoloso niba mi kibilei koola tooboo doloso gooleedeliso. ³¹ Esiga hagonosee egeesi masi moloso. Niba goo ayo taka hagooso peledaba ogoloso, Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei koola tooboo doloso gooleedeliso.

³² Ayo nimapoo taka, odoo beame omapoo dabalai ee osee dogo, goo susuga hagooso peledabalaiso. ³³ Esiga kei sabolo osoloso mi toowa sabolo mauwe pagalaiso. Esino mo to ee mauwe pagalaime.”

Niso nediliyo medee be

³⁴ “Esiga niba niso nediliyo medee be. Osoloso niba wo sabolo howo sabolo nolone dobolone mi toowa eyo goo mapoo haga na goolee. Bei, ti gama mapoo beso gaduga, tiso be egee baga-goo ga egee dio du egeesi masi ayo sibilei beame oso nimapoo dio di egeesi masi tenelai malaiso. ³⁵ Bei, beame ogooso odoo susuga mi toowa hamapoo egee do mapoo sibileiso. ³⁶ Esiga niba niso nediliyo medee bolone dokodoo takolone ka debee, niba beame oso peledabalai ee ma kuloduga kitulugu sabolo peegoo ka gadilame. Osoloso Odoo Holo mo mudugiyopoo kitulugu sabolo dabalame.”

³⁷ Yesu beame susuga Yu odoowo tei moso mapoo peleso odoos susuga mapoo Godeeyo to eligimeleso koodobuloso, see tilame gesi Olipi mubi mapoo polo demeleeso. ³⁸ Esemee odoos susuga oso Yesuye eligi goo ee dulame gesikolodee tei moso mapoo sibilesa mooloogoo deliso.

22

Yudaseeye Yesu wiligi odoos tebisa mapoo tiasalame to magoo
(Matiyu 26:14-16; 14:10-11)

¹ Isipi mi maga peegoo di ee gooleebugu wo nalai beame ee koola tabaso. Wo nali hagee Yu odoos takolone Godeeye gababia wo nali deliso. ² Beame omapoo tei moso wiligi odoos tebisa sabolo osoloso tei eligili odoos sabolo oso odoos mooloogoodoo toowa ogoloso obugulone, mada Yesu wooloomalame eli esiaso. ³ Beame omapoo Saitenso Yudas-Iskaliyot eyo kulodu gapalaso. Yudas hagee Yesuwo hamamee dili odoos 12 ma kulodu odoos hee yoso. ⁴ Esiga Yudaseeye tei moso wiligi odoos tebisa sabolo osoloso tei moso pee mapoo gidebeli dia wiligi odoos tebisa mapoo dileso, yayo Yesu tolosa dimapoo tenelame dibolo to mouso. ⁵ Esemee diayo goo hagee duloso tekepo doloso goomogolone Yudas mapoo molee tenelame takaso. ⁶ Esemee Yudaseeye yibolosee goo hamapoo tekepo dolone mada Yesu tolosa dimapoo tenelame eli esiaso.

*Godeeye gababia wo nalame mopoodoo doo
(Matiyu 26:17-25, Maka 14:12-21, Yonee 13:21-30)*

⁷ Isipi mi maga peegoo di gooleebugu wo ne bei mooloogoo beeamo mapoo, Yu odooso Godeeye gababia wo nalame, sipi be hu weliso. ⁸ Esemee Yesuye see Pita dio Yonee dio mapoo egeesee takaso, “Niba dilesos iyo gababia wo nalai ee mopoodoo dalame di,” diso.

⁹ Esemee diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Iyo kamapoo dilesos wo nalai ee ka mopoodoo dalaiyo?” diso.

¹⁰⁻¹¹ Esemee Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Niba Yolusalem mapoo gadi. Niba omapoo gadilesos ogoga, odoos hee howo keedolosos dumologa tugodalaisos. Niba yos tugodolosos yos deedeedi. Niba yayos dilesos mosos kulodugaduga omapoo dobolonos, mosowos amas mapoo egeesee takee, ‘Eligili odoos osos o hamamee dili odoos sabolos Godeeye gababia wo nalai debi ee kasosomo?’ dees takee. ¹² Egeeseegas yayos mosos dokohodoo debi poobas toowas nimapoo eligileisos. Egeeseegas niba iyos Godeeye gababia wo nalai omapoo kas mopoodoo de,” diso.

¹³ Esemee Pita dio Yonee dio to hagees dulosos dilesos egeinos, goos susugas ee Yesuyes takas goos sabolos tobulosos molome egeisos. Esemee dibas gababia wo nalame omapoo mopoodoo doosos.

*Lodee gooleebugu wo ne
(Matiyu 26:26-29, Maka 14:22-25, 1 Kolin 11:23-25)*

¹⁴ Eseme diayo wo nalai beeam ee sibume, Yesuye o hamamee dili odoo sabolo wo nalame bulumaso. ¹⁵ Yesu badolone o hamamee dili odoo mapoo egeese takaso, “A goomoga toowa sabolo badebeiso, ayo dala ma kulodu gadilega badolone, ayo nibolo Godeeye gababia wo nalai. ¹⁶ Bei, ayo nimapoo taka, ayo Godeeye gababia wo nali hagee hamamee see saga nalaim. Esino Godeeye wiligi doloso badeli mi oso sibulone wo nali hageeyo goo bei woola yiligebuguga, ayo wo nali hagee see nalaiso,” diso.

¹⁷ Eseme Yesuye kapu wain i keeso toloso Godee mapoo goomoga takoloso koodobuloso dimapoo tenelone egeese takaso, “Niba kapu wain i keeso toloso odoo heeso naloso koodobuuga see odoo hee mapoo ka tenee domo di. ¹⁸ Bei, ayo nimapoo taka, a epedee wain i naloso hamamee see wain i saga nalaim. Esino Godeeye wiligi doloso badeli mi oso siboga, ayo see wain i ee nalaiso,” diso.

¹⁹ Yesu see wo toloso Godee mapoo goomoga takoloso wo popeiso. Osoloso o hamamee dili odoo mapoo pulone egeese takaso, “Hagee mo suso, niba halo ka teneeso. Esiga niba a goolee sabolo dobolone wo hagee nolone ka debee,” diso.

²⁰ Diba wo naloso koodobuloso Yesu see kapu wain i keeso toloso Godee mapoo goomoga takaso. Osoloso o hamamee dili odoo mapoo tenelone egeese takaso, “Kapu wain i keeso hagee Godeeye mo sawo maga to kitulugu magoo dia hagooso. Mo sawo hagooso niba halo ka sologobuguso. ²¹ Esino niba ege. A ha teli odoo mapoo tiasalai odoo ee mooloogoodoo hageeyo kulodu

abolo badolone wo namoloso. ²² Esiga Godeeye to magoo ee dodolone Odoos Holo a talaiso. Esino Odoos Holo a ha teli odoos mapoo tiasele odoos yo, eeye-ee! Bei, odoos yo dala talaiso.” ²³ Esemee o hamamee dili oso to hagee duloso dieso nediliyo dima kulodu egeese takagameleeso, “Agayo ima kulodu goo hageesi ka moodoolaiyo?” diso.

Toowa doloso badalai goo maga wegiga

²⁴ Esemee Yesu o hamamee dili odoos oso dieso nediliyo dima kulodu odoos agayo toowa ka badosomo doloso wegigasoo. ²⁵ Osoloso Yesuye goo hagee ogoloso dimapoo egeese takaso, “Yu dele poogoo odoos wiligi odoos tebisa oso dima hemi debeli odoos ee diayo diya kitulugu sabolo gidebeliso. Esino diba dieso nediliyo odoos susuga mapoo takolone diba odoos susuga eyo odoos deliso. ²⁶ Esino niba nima kulodu egeese selai tekeponee. Esiga nima kulodu odoos agayo toowa ka badosomo? Yo daga malalo eyo nediliyo pepooko doloso badebee. Osoloso nima kulodu odoos agayo gibadeli odoos masi ka badosomo? Yo tou teli odoos masi mesie sabolo tou tolone ka badebee. ²⁷ Niba medee goolee, wo nalame badeli odoos sabolo wo pili odoos sabolo dima kulodu, odoos agayo toowa doloso ka badosomo? Odoos ee badolone wo nalame badeli oso toowa doloso ka badoso. Esino nima kulodu a wo pili odoos masi badoso. ²⁸ Niba ayo hegi goo ee ma kulodu sileeme, a koo poogoo dili. ²⁹ Esiga mo Mameeye o odoos gibadalame kitulugu amapoo tenee egeesi ayo nimapoo tenelaiso. ³⁰ Esiga ayo wiligi doloso badeli mi oso siboga, ee ma kulodu niba abolo hodobo dobolone wo nalaiso. Osoloso

niyo wiligi odoo oso debeli debi mapoo dobolone Isalael odoowo bala 12 ee gidobolone dia goo ee meedileiso,” diso.

Pitaye Yesu boobado bigilei goo ee Yesuye taka (Matiyu 26:31-35, Maka 14:27-31, Yonee 13:36-38)

³¹ Yesu badolone Saimon-Pita mapoo egeesee takaso, “Saimon, Saimon, Saitenso niba tei kibiya beleso kukulo agalame Godee mapoo woosome, Godeeye yimapoo kitulugu olo teneeso, yayo egeesee moodoolame. ³² Esino ayo no halo Godee mapoo dokodoo olo takaso, nayo tei too peegeeyaga. Osoloso nayo amapoo see wedi simi beame mapoo, mo hamamee dili odoo hagee bia oso tei too ma kulodu kibiya dabalame nayo diba pidi,” diso.

³³ Esemе Pitaye nei yimapoo egeesee takaso, “Lodee, a nobolo neliga moso ma kulodu osoloso teli mapoo dilei mopoodoo doloso ka suloso,” diso.

³⁴ Esemе Yesuye Pita mapoo nei egeesee takaso, “Pita, ayo namapoo taka, epei gesi kolokolo takel-ega mologa, nayo a gooleedele doloso puodalai ee bakadio hedebe dalaiso,” diso.

³⁵ Yesuye see o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Ayo daga niyo to tekepo takomo silesibilame diye dolone molee sabolo, osoloso o sabolo, osoloso kali bi abo sabolo toloso na di diso. Esino niba ee ma kulodu silesibulone, hegi goo abo egeisomo?” diso.

Esemе diayo nei egeesee takaso, “Haye, egele,” diso.

³⁶ Esemé Yesúye see dimapoo egeesee takaso, “Epedee hamapoo nimapoo molee sabolo o sabolo mologa, ee toloso di. Osoloso nimapoo kaiya mauwe daga, nibada kekeisoo dugo odoó hee mapoo teneloso nei molee toloso kaiya te. ³⁷ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Edebeeyo yo mesia masi wooloomalaiso,’ diso. Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka goo oso amapoo peledabalaiso. O, tei takoo, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso mo goo maga taka goo susuga oso peledabalame siboso,” diso.

³⁸ Esemé o hamamee dili odoó oso yimapoo egeesee takaso, “Lodee, no ege. Iba kaiya bakadio moloso,” diso.

Esemé Yesúye dimapoo egeesee takaso, “Bige oso,” diso.

Yesúye Olipi mubi mapoo badolone Godee mapoo taka

(Matiyu 26:36-46, Maka 14:32-42)

³⁹ Yesu goo eyo moodeli egeesee moodoolone Yolusalem maga peegoo dileso Olipi mubi mapoo palaso. Esemé o hamamee dili odoó yibolo diadeeso. ⁴⁰ Osoloso diba dileso omapoo dobolone, Yesúye dimapoo egeesee takaso, “Niba dokodoo takolone ka debee, goo tokenee mapoo gidoduga homodobiyaga.” ⁴¹ Yesu egeesee takoloso dimaga pepooko hoogoo dileso ebiso miyomoo tugusaloso Godee mapoo takameleeso. ⁴² Yesúye Godee mapoo takolone egeesee takaso, “Ma, no goomogoga, amapoo dala hagee sibo peegoo magee. Esino no goomoga goo ee te, ayo goomoga

goo ee na te,” diso. ⁴³ Esemе Godeeyo momaiye oso Kei mi ma dokodooga sibilesо yo pidilone kitulugu teneeso. ⁴⁴ Egeesee ma kulodu Yesu dala talame hegi goo oso sibume, yo sooloo habasaga toowa sabolo Godee mapoo diya takaso. Esemе o debiaso sawo masi mi mapoo salagadibaso.

⁴⁵ Osoloso yo dokodoo takemelee koodobuloso dilesо egeino, o hamamee dili odoo goo halagamelesо tiesamolome egeiso. ⁴⁶ Esemе Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba kaseega ka tiesamalala? Niba hogoogabuloso dokodoo takolone ka debее, goo tokenee mapoo gidoduga homodobiyaга,” diso.

*Odoo susuga oso Yesu wooloomalame ido di
(Matiyu 26:47-56, Maka 14:43-50, Yonee 18:3-11)*

⁴⁷ Yesu o hamamee dili odoo sabolo to osee komolome, o hamamee dili odoo hee Yudaseeye odoo mooloogoodoo gilimadoloso sibilesо omapoo peledabaso. Esemе Yudaseeye Yesu adalame simiso. ⁴⁸ Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Yudas, nayo Odoo Holo a ada sabolo ha teli odoo mapoo tiasalame ka sala?” diso.

⁴⁹ Esemе Yesu o hamamee dili odoo diayo odoo susuga oso Yesu talame simi ogoloso egeesee takaso, “Lodee, iyo kaiyaso ka biligileiyo?” diso. ⁵⁰ Egeeseeme Yesu o hamamee dili odoo heeso tei moso wiligi odoo taba eyo tou teli odoo hee kaiyaso o dulu deede dokolo ee kobuguso.

⁵¹ Esino Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Omapoo koodobie! Goo egeesee

na moodee!” diso. Osoloso Yesuye odoo o dulu mapoo sigime see tekepo paso.

⁵² Yesu yo omapoo tobudulone yo talame sibadee, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, tei moso pee maga gidebeli dia wiligi odoo tebisa sabolo, Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo mapoo egeesee takaso, “Niyo ogoga a mesia daga a talame, kaiya sabolo wei sabolo toloso ka sibadeeyo? ⁵³ Esino niba ayo beeamе susuga tei moso ma kulodu eligimo sili egeliso. Esino niyo kaseme a omapoo badoboome telega ka poo-goowo? Esino epedee hamapoo nibada beeamе oso olo siboso. Bei, epedee hagee neliga wiligi odoo taba Saiteneeyo beeameso,” diso.

Pitaye Yesuwo goo puodoo

(Matiyu 26:69-75, Maka 14:66-72, Yonee 18:15-18,25-27)

⁵⁴ Osoloso odoo susuga oso Yesu toloso tei moso wiligi odoo taba eyo mosopoo ido diso. Esemе Pitaye hamameedee toboloso deedee diso.

⁵⁵ Yo deedee dileso, odoo susuga oso moso pee beelee ma kulodu dou tooloso dou halagamolome, yo dibolo hodobo omapoo badolone dou hameleeso. ⁵⁶ Pita omapoo dou holone bado-boome, sobo obuo omapoo tou teli oso sibilesa Pita mapoo medee bolone egeesee takaso, “Odoо hagee Yesubolo sili hee yoso,” diso.

⁵⁷ Esino Pitaye nei egeesee takaso, “Sobo, odoo egee a gooleedele,” diso.

⁵⁸ Osoloso see hamamee odoo heeso sibilesa yo ogoloso yimapoo egeesee takaso, “No Yesubolo sili odoo hee noso,” diso.

Eseme Pitaye nei egeesee takaso, “Giso, asonee,” diso.

⁵⁹ Osoloso osogo howo hedebe poogoloso hamamee odoo heeso sibilesa to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Tei takoo, odoo hagee Yesubolo sili hee yoso. Bei, yinosee Gelili odooso,” diso.

⁶⁰ Eseme Pitaye nei egeesee takaso, “Giso, nayo egee takoo goo ee tei a gooleedele,” diso. Pita to osee komolome, kolokolo takaso. ⁶¹ Eseme Lodeeye hamameegoo biditoboloso Pita mapoo bameleso. Eseme beeamo omapoo Yesuye taka to hagee Pitaye gooleebuguso, “No epei gesi kolokolo takelega mologa nayo a gooleedele doloso puodalai ee bakadio hedebe dalaiso,” diso.

⁶² Egeeseelone yo to hagee gooleebuguloso diya goohelime peegoo gadilesa piaso.

Yesu wiligi odoo tebisa oso to mou mapoo ido pala

(Matiyu 26:59-68, Maka 14:55-65, Yonee 18:19-24)

⁶³ Eseme Yesu yo gidebeli odoo oso yo manolone tolosa weiso. ⁶⁴ Osoloso diayo o howo dugosa gagalosa woolosa egeesee takaso, “Imapoo takee, no odoo agayo wala?” dee takaso. ⁶⁵ Egeeseelone to tokenee abo sabolo yimapoo takaso.

⁶⁶ Osoloso mi hadobume gesikolodee Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo sabolo hodobo mooloogoodooso. Osoloso diayo to moulone debei mapoo Yesu ido palaso.

⁶⁷ Eseme diayo dobolone Yesu mapoo egeesee

takaso, “Nayo imapoo takee, no tei Godeeye hudi magoo Keliso nosomo?” diso.

Eseme Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Ayo nimapoo takooga, niyo ayo taka goo mapoo tei talaime. ⁶⁸ Ayo nimapoo woosaga, niyo amapoo to eyo nei takalaime. ⁶⁹ Esino epedee beame hamaga Odo Holo a Godee kitulugu eyo dee deede dokolo mapoo yibolo wiligi doloso badalame bileiso,” diso.

⁷⁰ Eseme odoo susuga oso yimapoo egeesee takaso, “Esiga no tei Godeeyo owolowo?” diso.

Eseme Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo a Godeeyo owolo dee egee takoo ee tei goo takoo,” diso.

⁷¹ Eseme diayo egeesee takaso, “Esiga iba o goo meedilei maga to abo dulei koo goomogo. Bei, yo eyo o goo ee olo yebugulone yo Godeeyo owolo diso. Esiga yo wooloomalai tekepo,” diso.

23

Yesu yo Paillet sabolo osoloso Helodee mapoo ido di

(Matiyu 27:1-2,11-26, Maka 15:1-15, Yonee 18:28—19:16)

¹ Osoloso wiligi odoo tebisa mooloogoodoo oso tebisaloso Yesu Paillet mapoo ido diso. ² Diayo dileso Paillet mapoo Yesuwo goo maga takolone egeesee takaso, “Odo hagooso ibada odoo eli tokenee mapoo gilimado di ogoloso ka too. Bei, yayo ibada odoo oso Sisa mapoo tekisi molee misigeli hamaga takoloso see eyo nediliyo yo wiligi odoo Keliso dee takemeleso,” diso.

³ Esemе Pailteeye Yesu mapoo egeesee takaso, “No tei Yu odoо dia wiligi odoowo?” diso.

Esemе Yesuye nei egeesee takaso, “O, nayo olo egee takooso,” diso.

⁴ Osoloso Pailteeye Yu odoowo tei moso wiligi odoо tebisa sabolo osoloso odoо abo omapoo mooloogoodoloso debei mapoo egeesee takaso, “Ayo yo talaino yimapoo goo tokenee hee koo ogo,” diso.

⁵ Esino diba goo egee pagalai gowoolone to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Edebeeyo Loum gamalee mapoo kamanalame, yayo Yudiya mi toowa mapoo silone odoо goo tiadili goo ee eligimo siliso. Osoloso yayo goo hagee Gelili mi maga bei mooloogooloso see hamapoo sibilesо ka eligimo siloso,” diso.

⁶ Osoloso Pailteeye goo hagee duloso, Yesu tei Gelili odoо beleso odoо mapoo woosaso.

⁷ Egeesee ma kulodu yayo Yesu tei Gelili odoо dee taka goo ee duloso, Yesu Helodee mapoo ido di diso. Bei, Helodeeye Gelili mi mapoo wiligi odoо toboloso ka badebei. Beeame omapoo Helodee Yolusalem mapoo sibilesо badebeiso.

⁸ Ee ma kulodu Helodeeye Yesu ogoloso diya goomogaso. Bei, yo Yesuwo goo epedee eiyo dumelega, yo agalai goomegeliso. Osoloso Yesuye goo opusomo di o mudugiyo moodoolame diya goomogaso.

⁹ Esemе Helodeeye Yesu mapoo woosali to bei woosagaso. Esino ee ma kulodu Yesuye yimapoo to nei hee takele. ¹⁰ Osoloso beame omapoo tei moso wiligi odoо tebisa sabolo osoloso tei eligili odoо tebisa sabolo oso to kitulugu sabolo takolone Yesu mapoo gigidiso.

¹¹ Esemе Helodeeye o odoо sabolo Yesu manolone wiligi odooso kali dugo kadiso. Osoloso yo Pailет mapoo see ido di diso. ¹² Beeame domo omapoo Pailет dio Helodee dio emegei diso. Esino daga debei ee ma kulodu dieso nediliyo nei heigo nei heigo dolone debeiso.

¹³ Esemе Yesu Pailет mapoo see ido di ogoloso, Paileteeye tei moso wiligi odoо tebisa sabolo osoloso Yu odoowo wiligi odoо tebisa sabolo osoloso odoо susuga gilimadoloso egeesee takaso, ¹⁴ “Niyo odoо hagooso Yu odoо oso Loum gamalee mapoo kamanalame, odoо goo tiadili goo ee eligimo silo doloso, amapoo ka ido simi. Esino ayo nibada mudugiyo o goo meedino, yimapoo goo tokenee hee molo egele. ¹⁵ Osoloso Helodee noseе Yesu mapoo goo tokenee hee molo egele. Egeeseme yayo yo see imapoo ido sibe dee takaso. Esiga niso ogoso, odoо hagee wooloomalai yimapoo goo tokenee hee mauwe. ¹⁶ Esiga ayo yo wulo woomele poogoloso diye dalaiso.

[¹⁷ Esino Paileteeye Yu odoо oso goomogalame diayo Godeeye gababia wo nali beame mapoo odoо hee neliga moso ma kuloduga peegoo diye deliso.] ¹⁸ Osoloso odoо susuga oso to neligidi egeesee takaso, “Yesu wooloomolone, nei Balabas neliga moso ma kuloduga peegoo diye dee!” dee takagameleeso. ¹⁹ Balabas hagooso daga Loum gamalee mapoo ha temeleso odoо hee wooloomaso. Egeesega yo neliga moso ma kulodu hususo.

²⁰ Paileteeye Yesu peegoo tamagalame diya goomogolone, see tobu odoо mooloogoodoo mapoo woosaso. ²¹ Esino odoо susuga oso to

neligidi yimapoo nei egeesee takaso, “Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige! Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige!” dee takagameleeso.

²² Esemé Paileteeye see tobu odoó mooloogoodoo mapoo egeesee takaso, “Bei, niyo kasalame yo wooloomalame ka sala? Yayo goo tokenee kasee toowo? Ayo o goo meedi mapoo ayo yo wooloomalame ido dino, yimapoo goo tokenee hee molo egele. Esiga ayo yo wulo woomele poogoloso diye dalaiso,” diso.

²³ Esino odoó susuga oso toso neligidi diya takaso, “Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige!” dee takagameleeso. Diayo egeesee takemelee Pailet to ee dulei diya gowoolone, bige dimapoo deedebeegee diso.

²⁴ Egeeseeme yayo dia to duloso odoó susuga oso goomoga goo ee tooso. ²⁵ Esiga Paileteeye Loum gamalee mapoo ha tolone odoó wooloomali Balabas ono neliga moso ma kuloduga peegoo diye diso. Esino Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo talame yayo yo odoó susuga mapoo teneeso.

Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga

(Matiyu 27:32-44, Maka 15:21-32, Yonee 19:17-27)

²⁶ Osoloso ha teli odoó oso Yesu toloso mi ee ma kuloduga peegoo ido dumolome, Kulene odoó Saimon Yolusalem mi mapoo dumolome eli domopoo tugodooso. Osoloso diayo homo bulubo magoo toloso see o ei mapoo imeduloso Yesu ma hamamee diye diso. ²⁷ Osoloso

beame omapoo, Yesu toloso diadaga molome odoo susuga hamamee diadeeso. Osoloso ee ma kulodu sobo abo sabolo dulone Yesu halo gooholone hamamee dulone pupusigamo diadeeso. ²⁸ Esemee Yesuye biditoboloso dimapoo bolone egeesee takaso, “Yolusalem sobo, niba a halo haga na pupusige. Esino niso nediliyo osoloso nibada holo halo ka pupusige. ²⁹ Bei, dala beame oso siboga, edebeeyo egeesee takagalaiso, ‘Sobo deme taba nibolo osoloso sobo holo soomagoloso too koo nedili niba diya goomege.’ ³⁰ Bei, beame egeesi oso peledaba omapoo edebeeyo egeesee takagalaiso, ‘Mubi sabolo osoloso esia niyo goodobuloso iba toogoode!’ dee takalaiso.

³¹ Esiga goo hageesi oso homo su gie mapoo peledobooga, see ogoo goo oso homo su sia mapoo ka peledabalaisomo?” diso.*

³² Osoloso beame omapoo ha teli odoo oso Yesu ido dulone, mesia bakadio homo bulubo magoo ma dokodoo wooloomalame ido diso. ³³ Diba sibilesos mubi hee, eyo hu Wiligi ki mi deli mapoo, Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso tuluguso. Osoloso mesia bakadio onosee homo bulubo magoo mapoo yoguso enigaloso, odoo hee Yesuwo deedeede dokolo tulugu, osoloso hee dobusu dokolo tulugu diso. ³⁴ Osoloso Yesuye homo bulubo magoo ma dokodoo tellega molone egeesee takaso, “Ma, odoo hagee

* **23:31:** Esiga to hogugu hageeyo bei egeesee moloso, “Niyo kasee gooleedo? Goo hagooso tokenee mauwe odoo mapoo peledabalai tebia daga, hee tokenee teli odoo dimapoo ogoo gooso peledabalaiyo?”

bia oso goo tokenee amapoo egee moodoo ee nayo hapoloso boobadobigi. Bei, diayo goo egee moodoo eyo bei diba gooleedele,” diso. Osoloso ha teli odoo oso Yesuwo dugo talame diayo yo pepuso odoo hu ma ee kobuso.

³⁵ Odoo susuga oso peegooga tebisamolone balagamolome, Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso manolone egeesee takagameleeso, “Yayo odoo abo pidimo siliso. Esiga yo tei Godeeye hudi magoo Keliso oso daga, o su eyo nediliyo pidilei tekepo,” dee takagameleeso.

³⁶ Osoloso ha teli odoo sabolo oso Yesu manolone, wain i mei nali keesoloso Yesuye nalame tenelone yimapoo egeesee takaso, ³⁷ “No medee tei Yu odoo dia wiligi odoo taba daga, no telega pagalame, no nediliyo pidi,” diso.

³⁸ Yesu o wiligi oo poogoo dokodooga to hageesee hoguguloso kalamaso,

ODOO HAGEE YU ODOOWO WILIGI ODOO OSO.

³⁹ Mesia hee Yesuwo ho hodiogooga eniga oso Yesu mapoo tokenee sisilone yimapoo egeesee takaso, “No medee tei Keliso daga, nee su no nediliyo pidilone, iba noseedi pidi,” diso.

⁴⁰ Esino mesia hee oso o odoowo to su maga to kitulugu sabolo egeesee takaso, “No Godeebolo koo obudo? Bei, yayo dala egee to, no noseedi dala hedebe egeesi toso. ⁴¹ Esiga iba asalo ibada tokenee eyo nei maga ka wodioso. Esino Yesu mapoo tokenee hee mauwe,” diso.

⁴² Osoloso yayo see Yesu mapoo egeesee takaso, “Yesu, nayo wiligi doloso badebei mapoo, nayo a gooleebigi,” diso.

⁴³ Esemé Yesu nei yimapoo egeesee takaso, “Ayo namapoo tei goo taka, esiga epei no abolo hodobo goomoga mi Paladais mapoo badalaiso,” diso.

Yesuye ta eyo goo

(Matiyu 27:45-56, Maka 15:33-41, Yonee 19:28-30)

⁴⁴ Osoloso osogo olo oo domo tooboome, mi susuga neligaso, mi neligamelee ososee osogo howo bakadio hedebe di poogooso. ⁴⁵ Bei, goo ogoso peledoboome, osogo pelega poogooso. Osoloso tei moso tegei ma kulodu dugo kodia oso kisimelee ee eyo mosoowe domo tologodooso. ⁴⁶ Esemé Yesuye to neligidi egeesee takaso, “Ma, a mo dio nee dee mapoo maga,” diso. Yesu to hamameedee hageesee takoloso taso.

⁴⁷ Osoloso ha teli odoosoo gihadeli odoosoo oso Yesuwo homo bulubo magoo ma hemidu badolone Yesuye ta goo ee ogoloso, Godeeyo hu dokodoo poudoolone egeesee takaso, “Tei takoo, odoosoo hagee Godeeyo howo woola tekepo odoodoo,” diso. ⁴⁸ Osoloso odoosoo susuga oso gooso peledaba ee agalame omapoo dileso balagamelee odoosoo oso goo hagee ogoloso dulone diya gooholone dia budo mapoo kobugumo see wedi diadeeso. ⁴⁹ Osoloso Yesu o odoosoo sabolo osoloso sobo abo Yesubolo Gelili abaga sibadee oso wulo eli sage abaga tebisamolone goo hagooso peledaba mapoo balagameleeso.

Yesu mi doosoo

(Matiyu 27:57-61, Maka 15:42-47, Yonee 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Dima kulodu odoo hee badebeiso, o hu Yosep. Yudiya mi toowa ee ma kulodu mi pe-pooko Alimatiya ee o midee. Yo Godeeyo howo woola tekepo badolone Godeeye wiligi doloso badeli goo oso siba beleso bameleeso. Osoloso yo Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso mooloo-goodoo ee ma kulodu yo dibolo hodobo badebeiso. Esino Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso Yesu Loum gamalee odoo oso woolumalame dimapoo tiaseme, yo goo omapoo gowoolone yayo hamaga takaso. ⁵² Osoloso yayo Yesu ta eyo su ee talame, Paillet mapoo dileso woosaso. ⁵³ Osoloso yayo Yesuwo su homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo to meilesa, dugoso tiadoloso yo ou madu magooso. Midoo hagee dia. Esiga daga odoo hee teme omapoo magele. ⁵⁴ Esino beeamo domo egee Yu odoo diayo hasali beeamo bei mooloogolai osogo howo koola too-boome ka see.

⁵⁵ Osoloso sobo abo Yesubolo Gelili abaga sibadee oso Yosepeeye Yesuwo su mi doo ma kulodu magalame todime, diba yima hamamee diadeeso. Diba omapoo dileso Yosepeeye Yesuwo su magoo medee egeiso. ⁵⁶ Osoloso diba see wedi dileso sisigageli bi medee tekepo Yesuwo su mapoo hedilame mopoodoo dooso. Esino diba Yu odoo diayo hasali beeamo olo bei mooloo-goome, Moseseeye tei magoo ee dodolone epedee koodobuloso hasaso.

24

*Yesu midoo ma kuloduga hogabia
(Matiyu 28:1-10, Maka 16:1-8, Yonee 20:1-10)*

1 Esiga Sadee toowa beame gesikolodee sobo hagee bia oso sisigageli bi medee tekepo mopoodoo doo ee toloso Yesuwo bi mapoo diadeeso. 2 Diba omapoo dileso egeino, yo toowa wulu ou miyopoo kisi ee peegoo bidigamo dileso molome egeiso. 3 Esemе diayo kulodu galagadileso egeino, Lodee Yesuwo su omapoo mauwe molo egeiso. 4 Osoloso diayo kulodu galagadileso goo tiademe balaga meleeno, odoо bakadio dugo diya gadeebugu kalaga oso saga peledoboloso soboso debei mapoo hodiogooga tebisaso. 5 Osoloso sobo diba diya dio dulone, ebia sabolo miyomoo gasuwaso. Esemе odoо bakadio oso dimapoo nei egeesee takaso, “Niyo kasalame odoо see gie badeli too ee midoo ma kulodu ka esiamo silesibana? 6 Yo kulo hadu mauwe. Esino yo see hogado dina. Esiga niba Yesubolo Gelili mapoo silone, yayo nimapoo taka goo ee gooleebigi. 7 Bei, yayo egeesee takaso, ‘Odoо Holo, a tokenee teli odoо dimapoo tiasalaiso, osoloso a homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigileiso. Osoloso a beame bakadio midoo ma kulodu tamoloso, beame bakadio hedebe di mapoo midoo ma kuoduga see hogado dileiso,’ diso.” 8 Esemе sobo diba to hagee duloso Yesuye takomo sili to ee gooleebuguso.

9 Osoloso diba midoo maga see wedi dileso, diye di odoо 11 sabolo osoloso odoо susuga mapoo diayo egei goo susuga ee dimapoo opo-sususo. 10 Esiga sobo hagee bia oso goo peledaba hagee ka egei, Meli-Magadaliya osoloso Yowana osoloso Yemeseyo owee Meli osoloso sobo abo. 11 Esino sobo hagee bia oso sibilesi diye di odoо

mapoo takeme diba duno, halabolone taka masi takeme to omapoo tei tele poogooso. ¹² Esino Pita toboloso midoo ee agalame hoguo diso. Yo dilesa gasuwuloso wulu ma kulodu egeino, dugo Yesuwo su tiadoloso magoo ee see mosoowe wulu ma kulodu molome egeiso. Esemé Pita goo hagee ogoloso howoodoomo wedi diso.

Odo bakadio oso Emaus mi mapoo dulone Yesu egei

¹³ Beeame hedebe omapoo Yesuwo hamamee dili odoo bakadio oso Yolusalem mi poogoloso, see Emaus mi mapoo diadaga meleeso. Emaus mi egee Yolusalem omaga haga hoogooné, wulo 11 kilomita egeesi masi. ¹⁴ O bakadio dumo dulone goo susuga Yesu mapoo peledaba goo ee oposusumo diadeeso. ¹⁵ Osoloso o bakadio osee oposusumo diadaga molome, Yesu dima hamamee sibilesa diba tugodoloso dibolo hodobo diso. ¹⁶ Esino odoo bakadio hagooso Yesu medee kibiya hoodo egele. Bei, diayo Yesu kibiya hoodo egeeyaga, Godeeye diba gooloogooso.

¹⁷ Esemé Yesuye dimapoo egeese takaso, “Niba ogoo goo oposusumo diadaga malana?” diso.

Esemé diba eli domo omapoo kookoo toboloso goohele sabolo mudu olugodoloso tebisameleeso.

¹⁸ Osoloso dima kulodu odoo hee, o hu Keleopas, yayo Yesu mapoo egeese takaso, “Yolusalem mi mapoo odoo soo sibadee ee ma kulodu mi omapoo goo peledaba ee, no dulega badosoba?” diso.

¹⁹ Esemé Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Nayo egee takoo ogoo goo takala?” diso.

Eseme diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Iba Yesu Nasalet odo eyo goo ee taka. Bei, yo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo doloso badolone Godeeyo howo woola osoloso odo susuga eyo mudugiyo Godeeyo to kitulugu sabolo takomo siliso. Osoloso yayo goo toowa opusomo di moodomo siliso. ²⁰ Esino tei moso wiligi odo tebisa sabolo osoloso ibada wiligi odo tebisa oso Yesu Loum gamalee oso wooloomalame dimapoo teneeso. Eseme yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso taso. ²¹ Esino iyo goolee, yayo Isalael odo iba Loum gamalee gidebeli omaga peegoo gilimado dileiso doloso dobolone balaga meleeso. Esiga goo hagooso peledaba ee beeame bakadio olo poo-goo. ²²⁻²³ Osoloso ibada mooloogoodoo ee ma kulodu sobo abo oso epei gesikolodee dileso midoo mapoo egeino, Yesuwo su mauwe molo egeiso. Eseme diayo sibilesi imapoo takolone, ‘Ibada howo opusomo doloso Godeeyo momaiye egeiso,’ diso. Eseme momaiye oso Yesu ta maga hogado di goo ee dimapoo takaso. Eseme goo susuga hagee takeme, iba diya dio diso. ²⁴ Osoloso ibada mooloogoodoo ma kulodu debeli odo abo diba nose dileso midoo egeino, soboso taka to sabolo tobulone, Yesuwo su midoo ma kulodu mauwe molo egeiso.”

²⁵ Eseme Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba medee diya boobada odoodoo. Niba kaseega Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo dia to mapoo tei telega ka dosomo? ²⁶ Bei, diayo egeesee takaso, ‘Godeeye hesia Kelisoye dala goo hageesi toloso see Godeeye egee bado

mapoo peleso hu toowa toloso kitulugu sabolo badalaiso,' diso.” ²⁷ Osoloso Yesuye dimapoo Moses sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo susuga oso Kelisowo goo hogugu goo eyo bei dimapoo medee eligiso.

²⁸ Osoloso diba Emaus mi olo koola tooboome omapoo dulone Yesuye dimapoo egeese takaso, “A hamapoo hasalaime. Esino a olo wulo duso,” diso. ²⁹ Esemé odoo bakadio oso to kitulugu sabolo yimapoo egeese takaso, “Emegei, no epedee na di, no ibolo hodobo tiamo. Bei, olo nolugo,” diso. Esemé Yesu yo dibolo hodobo tilame diso.

³⁰ Osoloso diba moso kulodu peleso nei nalame dobolone, Yesuye wo toloso goomoga to takoloso koodobuloso wo populoso dimapoo piso. ³¹ Egeese seemelee beame omapoo diayo Yesu medee kibiya hoodo egeiso. Omapoo diayo Yesu medee kibiya hoodo egeme, yo saga omapoo osugoboodooso. ³² Esemé obakadio dobolone dibusomo egeese takagameleeso, “O. Tei takoo, iba eli domo abaga sibataga molome, yayo Godeeyo to eyo bei imapoo takeme, ibada sooloo ma kulodu diya goomogaso,” diso.

³³ Osoloso diba saga tebisaloso see Yolusalem mapoo wedi diadeeso. Diba omapoo dileso egeino, diye di odoo 11 sabolo osoloso Yesuye di hamamee dedeli odoo susuga oso diesono hodobo mooloogoodoloso doboome egeiso. ³⁴ Esemé odoo omapoo mooloogoodoloso debei oso dimapoo egeese takaso, “O. Tei takoo, Lodee yo ta maga see hogado didoo. Osoloso yo see Saimon-Pitaye badebei mapoo peledabadoo,”

dee takagameleeso. ³⁵ Osoloso odoos bakadio hagee bia oso Yesu eli domopoo diba tugodoloso di eyo goo sabolo osoloso Yesuye dibolo hodobo nei nalame dobolone, wo toloso popume, diayo yo medee kibiya hoodo egei goo ee dimapoo oposususo.

Yesuye o hamamee dili odoos dimapoo dileso peledaba

(Matiyu 28:16-20, Maka 16:14-18, Yonee 20:19-23, Diye Di Odoos 1:6-8)

³⁶ Diba goo hamapoo to osee kesamolome, haga bologelega diayo debei domo omaga Yesu peledoboloso tobudulone dimapoo egeesee takaso, “Emegei, mesie goo oso nibolo hodobo mele,” diso.

³⁷ Esino diayo goolee yo odoos dio bele dolone, dio dulone diya ebigaso. ³⁸ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba kaseega ebia sabolo goo tiadoo sabolo nibada goo goolee ma kulodu ka malana? ³⁹ Esiga niba mo dee sabolo osoloso mo homo sabolo ogoloso tei aso doloso gooleede. Osoloso mo su sige, niyo a tei su moloso doloso gooleedalame. Bei, odoos dio diba su mauwe,” diso.

⁴⁰ Yo to hagee takoloso o dee boowo sabolo osoloso o homo boowo sabolo dimapoo eligiso.

⁴¹ Esino diayo medee tei telega goomoga sabolo osoloso dio dulone debei ogoloso Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Nimapoo nei nali hee molo-somo?” diso. ⁴² Esemee diayo yimapoo di si pepooko teneeso. ⁴³ Osoloso yayo dia howo woola di egee neso.

⁴⁴ Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, “Ayo nibolo hodobo silone nimapoo takeliso, ‘Mo goo maga Moseseeye hogugu sabolo, osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso hogugu sabolo, osoloso Sam booka mapoo hogugu goo oso amapoo peledabalaiso,’ deliso. Esiga epei goo hagooso amapoo olo ka peledobooso,” diso.

⁴⁵ Osoloso Godeeyo to booka mapoo hogugu goo ee medee kibiya gooleedalame, Yesuye dibada goo goolee medee hoodo magooso. ⁴⁶ Yesu egeesee selone tobudulone dimapoo egeesee takaso, “Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu ee egeesee moloso: Godeeye hesia Keliso, a dala toloso beame bakadio midoo ma kulodu ta moloso see beame bakadio hedebe di mapoo hogabuloso toboloso dileiso.” ⁴⁷ Osoloso Yesuye see tobu dimapoo egeesee takaso, “Niba Yolusalem abaga bei mooloogooloso mipoo toowa mapoo mo hu maga odoo mapoo hageesee eligimo silesibe, ‘Niba goo goolee su wuduloso nibada goo tokenee maga miligi pie. Eseega nibada goo tokenee hapoloso boobado bigileiso,’ dee takomo silesibe. ⁴⁸ Esiga niyo mo goo hagee ogoloso takomo silesibileiso. ⁴⁹ Osoloso niba Yolusalem poogoloso epedee na di. Esino niba epedee hamapoo osee dogo, Kei mi ma dokodooga kitulugu siboga talaiso. Bei, ayo mo Maye taka to ee dodolone nimapoo Dio Tei tenelaiso,” diso.

*Yesu Kei mi ma dokodoo ido pala
(Maka 16:19-20, Diye Di Odoo 1:9-11)*

⁵⁰ Osoloso Yesuye o hamamee dili odoos gili madoloso Betani mi koola mapoo diadaga meleeso. Diba omapoo dileso peledoboloso Yesuye dee dokodoo poudoloso diba halo dokodoo takolone diba pidilame goomoga to takaso. ⁵¹ Yo egeese takomolome, Yesu Kei mi ma dokodoo ido palaso. ⁵² Esem diayo Yesuwo hu dokodoo poudoloso, goomoga sabolo Yolusalem mi mapoo see wedi diadeeso. ⁵³ Osoloso beame susuga ee ma kulodu, diba Yu odoowo tei moso mapoo dobolone, Godee mapoo goomoga poudolone debeiso.

Godeeyo To Tekepo
Portions of the New Testament in the Odoodee
language of Papua New Guinea
Sampela hap Nupela Testamen long tokples Odoodee
copyright © 2006, 2015, 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Odoodee

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-05

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

ffb0eddd-0f6e-5201-89ab-6fcbfcaebeba